

MINISTERSTVO FINANCÍ
Odbor Provoz ICT
Oddělení Informační podpora a knihovna

Finanční a ekonomické Informace

Dokumentační bulletin MF

Přehled dokumentovaných článků,
knih a dalších informačních zdrojů

5/2023

Květen

**Finanční a ekonomické
INFORMACE**
Dokumentační bulletin MF
**Přehled dokumentovaných článků,
knih a dalších informačních zdrojů**

Vydavatel:

Ministerstvo financí,
odbor Vnější vztahy a komunikace
Oddělení Informační podpora
a knihovna

IČ 00006947

Technická redakce:

Mgr. J. Machonský

Redakční rada:

Mgr. J. Benda, Ing. Mgr. T. Dudáčková,
Bc. I. Janoušková, Mgr. M. Lukeš,
Mgr. J. Machonský, S. Pelech,
PhDr. L. Tvrdá, Mgr. E. Vaňová

Evid. číslo periodického tisku:

MK ČR E 18634

Identifikační číslo ISSN: 1804-7262

Redakce:

Letenská 15, 118 10 Praha 1
Tel.: 257 042 588
e-mail: knihovna@mfcz.cz

Distribuce:

Ministerstvo financí,
odbor Vnější vztahy a komunikace,
odd. Informační podpora a knihovna,
Letenská 15, 118 10 Praha 1
Tel.: 257 042 588
e-mail: knihovna@mfcz.cz

Číslo odevzdáno do tisku 31. 5. 2023
Vychází 1x měsíčně, zdarma

Elektronický archiv:

<http://knihovna.mfcz.cz/bulletin.php>
(intranet)

[http://www.mfcz.cz/cs/o-ministerstvu/
sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/
dokumentacni-bulletin](http://www.mfcz.cz/cs/o-ministerstvu/sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/dokumentacni-bulletin) (internet)

Do čísla přispěli:

Ing. Mgr. T. Dudáčková,
Bc. I. Janoušková, Mgr. M. Lukeš,
PhDr. L. Tvrdá, S. Pelech,
Mgr. E. Vaňová

Vážení čtenáři,

předkládáme Vám květnové číslo dokumentačního bulletinu Finanční a ekonomické INFORMACE. Nabízí jako obvykle souhrn nejnovějších odborných článků, knih a jiných informačních zdrojů vztahujících se k problematice Ministerstva financí a jeho resortu.

Letošní březen byl pro bankovní sektor mimořádně horkým měsícem. V rychlém sledu po sobě padlo několik bank v USA. V Evropě nedokázala své potíže vyřešit druhá největší švýcarská banka Credit Suisse a došlo na její převzetí jejím konkurentem, největší švýcarskou bankou UBS. Převzetí proběhlo pod patronátem švýcarské vlády a UBS vyšlo na zhruba tři miliardy švýcarských franků. Vláda v Bernu navíc poskytla záruky přesahující 200 miliard franků. Spojení obou bank budí právní i veřejné pochybnosti. Všechny tyto události vyvolaly značné výkyvy na finančních trzích a také velmi nepříjemný pocit, že něco podobného jsme již zažili v roce 2008. V rubrice podrobně k tématu přehledovém článku s názvem „Zastavený dominový efekt aneb „březnové šílenství“: bankovní krize v USA a Evropě“ shrnujeme a přibližujeme názory předních ekonomických komentátorů z celého světa na to, zda a jak je březnová „minikrize“ podobná té nesrovnatelně větší z roku 2008 a jestli se dočasná panika na finančních trzích a obavy z rozšíření krize přelijí v krizi skutečnou.

Věříme, že Vás pravidelný přehled nových informačních pramenů zaujme. Rádi Vám zajistíme plné texty článků i požadované knihy.

Mgr. Jiří Machonský

člen redakční rady

Texty publikované v tomto bulletinu nevyjadřují názor redakce ani nejsou oficiálním stanoviskem Ministerstva financí. Uvedené informace odrážejí aktuální trendy a komentáře v odborné literatuře.

AKTUALITY

ČNB v květnu publikovala *Zprávu o měnové politice – jaro 2023*, viz: <https://www.cnb.cz/cs/menova-politika/zpravy-o-menove-politice/Zprava-o-menove-politice-jaro-2023/>

Publikováno na webu MF

26.4. byl zveřejněn *Konvergenční program*:
<https://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/pristoupeni-cr-k-eurozone/konvergenčni-program/2023/konvergenčni-program-ceske-republiky-dub-51087/>

3.5.2023 byl uveřejněn *Vládní návrh Státního závěrečného účtu za rok 2022*:
<https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/statni-rozpocet/plneni-statniho-rozpocetu/2022/statni-zaverecny-ucet-za-rok-2022-51132>

Monitoringy tisku

Pravidelný speciální monitoring za období 1. 5. 2023 – 30. 5. 2023 se tentokrát věnuje tématu:

Konsolidační balíček

Byl zpracován z tištěných médií a internetových serverů a naleznete jej včetně archivu starších monitoringů v sekci Monitoring médií na adrese:
<http://knihovna.mfcr.cz/monitoring.php>

OBSAH

Podrobně k tématu.....	4
Zastavený dominový efekt aneb „březnové šílenství“: bankovní krize v USA a Evropě	4
Dokumentace českého a zahraničního tisku.....	8
Daně.....	8
Ekonomické vědy. Ekonomie	16
Finance. Bankovníctví. Měnový systém	17
Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny	24
Informatika. Počítače	26
Mezinárodní hospodářské vztahy a integrace	27
Obchod. Cla. Mezinárodní finance	27
Podnik a podnikání	29
Pojišťovnictví. Sociální péče	30
Pozemky a nemovitosti. Bytové hospodářství	31
Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé	32
Právo.....	33
Statistika. Demografie. Sociologie	35
Účetnictví	36
Veřejná správa	37
Veřejné finance. Rozpočet.....	38
Zemědělství	40
Životní prostředí	40
Ostatní	41
Přehled nových knih.....	47

Zastavený dominový efekt aneb „březnové šílenství“: bankovní krize v USA a Evropě

Mgr. Martin Lukeš

Oddělení 5904, Informační podpora a knihovna

Březen letošního roku byl především pro bankovní sektor turbulentním obdobím. Pád několika bankovních domů v USA a převzetí Credit Suisse vyvolaly nejen značné výkyvy na finančních trzích, ale i obavy z dominového efektu a návratu bankovní krize jako v roce 2008. Tyto obavy se ukázaly ve výsledku jako liché a byly vyvráceny i bezprostředně¹, stejně jako srovnání pádu Lehmann Brothers s letošními březnovými otřesy. V rychlém sledu jdoucí události však vyvolaly otázky ohledně stability a regulace bankovního sektoru a jeho schopnosti reagovat na nové rizikové situace, a současně i o roli státu v případě intervence vedoucí ke stabilizaci situace.

Ačkoli se téma nebezpečí bankovní krize, či přinejmenším pochybnosti o dostatečné stabilitě bankovního sektoru opakovaně objevovalo ve veřejném prostoru přinejmenším od začátku pandemie koronaviru, výraznější projevy začaly být patrné v průběhu loňského roku v souvislosti s dlouhodobou konzervativní peněžní politikou centrálních bank a sekundárně s propadem trhu s kryptoměny v průběhu roku 2022. Pád čtyř bank – tří ve Spojených státech a švýcarské Credit Suisse – sice vyvolal dočasnou paniku na finančních trzích² a obavu z rozšíření krize³, bližší pohled však odhalí buď dlouhodobé potíže ve vedení banky, nevhodné investiční strategie či nedostatečnou připravenost na rizikové situace. Uvedené faktory se tak staly předními příčinami pádů amerických bank Silvergate, Silicon Valley Bank, Signature Bank a First Republic; následný skokový propad akciových trhů se pak stal jedním z faktorů, který napomohl převzetí švýcarské banky Credit Suisse bankou UBS. Především pád uvedených amerických bank v rychlém sledu jednoho týdne (8. – 15. března) vyvolalo nejen krátkodobý, ale výrazný propad finančních trhů zejména v transatlantické oblasti (finanční trhy v bankovní oblasti celosvětově poklesly o 460 miliard dolarů, index Stoxx Banks 600 se propadl o 15 %, americký index KBW Bank ztratil za březen 18 %⁴), ale i rychlou odezvu Federal Reserve.

Společným jmenovatelem bank Silvergate a Signature Bank bylo úzké provázání s kryptoměnovým trhem. Zejména Silvergate v důsledku nedostatečné diverzifikace portfolia⁵ neustála tržní turbulence a stala se obětí tzv. „bank runu“ a byla nucena ukončit činnost v důsledku nedostatečné likvidity. V důsledku krachu kryptoburzy FTX v listopadu loňského roku poklesly vklady firem, obchodujících s kryptoaktivy, o bezmála 70 %, a v průběhu závěrečných měsíců loňského roku a začátku letošního čelila Silvergate výběru vkladů v hodnotě 8 miliard dolarů. V důsledku neudržitelné situace tak banka 8. března oznámila, že vstupuje do dobrovolné likvidace a pracuje na vrácení vkladů věřitelům.

Silicon Valley Bank se stala další obětí nárazového výběru vkladů (10. března) poté, co 8. března její vedení oznámilo prodej obligací v hodnotě 21 miliard dolarů a patnáctimiliardové půjčky pro udržení

¹ A week of banking turmoil. In: *Financial Times* [online]. 18. 3. 2023 [cit. 2023-05-17]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/f9ae2733-47e5-4400-b48c-65f4106319cb>

² MORPURGO, Giulia, BENITEZ, Laura. Hedge Funds Seen Targeting Deutsche Bank in ‘Irrational’ Slide. In: *Bloomberg* [online]. 24. 3. 2023 [cit. 2023-05-23]. Dostupné z: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2023-03-24/hedge-funds-seen-targeting-deutsche-bank-in-irrational-slide?srnd=premium&oref=CIpmV6x8&leadSource=verify%20wall>

³ Riziko „přelití krize“ adresoval i guvernér České národní banky Jan Frait ve svém vyjádření, kde jej pro české prostředí vyhodnocuje jako nízké. Viz: FRAIT, Jan. Vyjádření ČNB k potížím světových bank. In: *Česká národní banka* [online]. 15. 3. 2023 [cit. 2023-05-17]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/cnb-news/aktuality/Vyjadreni-CNB-k-potizim-svetovych-bank/>

⁴ Value of global bank stocks dives \$460bn after „week of madness“. In: *Financial Times* [online]. 18. 3. 2023 [cit. 2023-05-22]. Dostupné v rámci resortu MF v systému Aktivní noviny: <http://noviny.mfcr.cz/news/2023/03/18/j8fa23650102.htm>

⁵ Přes 90 % aktiv banky bylo tvořeno kryptoměny a jejich deriváty.

dostatečné likvidity⁶. Krizi likvidity v tomto případě vyvolala dlouhodobě striktní peněžní politika Fedu, kdy růst úrokových sazeb způsobil pokles hodnoty bankou držených státních dluhopisů. Nárazový výběr vkladů (42 miliard dolarů) tak ještě tentýž den (10. března) tak měl za následek zásah California Department of Financial Protection and Innovation (DFPI, Kalifornský úřad pro finanční ochranu a inovace), který na banku uvalil nucenou správu FDIC (Federal Deposit Insurance Corporation, Federální korporace pro pojištění vkladů). Téhož dne zasáhl „bank run“ bank Silvergate, která se od konce roku 2022 obdobně potýkala s odlivem vkladů po krachu FTX, aby byla 12. března uzavřena New York State Departmentem⁷. Potíže s likviditou pak způsobily nucenou správu i First Republic Bank, která byla 1. května označena DFPI za uzavřenou a její aktiva odprodána bance JPMorgan.

Pád čtyř bank v natolik rychlém sledu vyvolal promptní reakci Federal Reserve. Americká centrální banka v reakci na krach Silicon Valley Bank představila program BTFP (Bank Term Funding Program, Program pro dočasné financování bank), umožňující bankám zvýšit likviditu prostřednictvím půjčky u Fedu oproti kolaterálu, jehož hodnota je určena Fedem podle aktuální tržní hodnoty⁸. V samostatném prohlášení Fed také uvedl, že spolu s FDIC jedná v duchu reform, přijatých po bankovní krizi v roce 2007. Program, který podle odhadu JPMorgan může americkému bankovnímu sektoru dodat likviditu o objemu až dvou bilionů dolarů⁹, se však napříč bankovním sektorem nesetkal s pozitivním ohlasem kvůli nákladům na obsluhu dluhu i přes řádově větší objem prostředků, než poskytuje program TARP (Troubled Asset Relief Program), zavedený v roce 2008¹⁰.

V Evropě se pak součástí březnové bankovní krize stala dlouhodobě problematická švýcarská banka Credit Suisse, pronásledovaná vedle řady skandálů¹¹ i klesající důvěrou investorů¹². Nesrovnalosti v bankovním účetnictví a dlouhodobých bilancích¹³ pak spolu s vyjádřením Ammara Al-Khudairyho v rozhovoru pro Bloomberg, kdy kategoricky vyloučil další podporu Credit Suisse v případě její potřeby další kapitalizace, vyvolalo skokový propad akcií a paniku investorů¹⁴, ne nepodobnou situaci z evropské dluhové krize v letech 2010–2011. I přes intervenci švýcarské národní banky¹⁵ stoupl credit default swap Credit Suisse z 799 na 3701 bazických bodů v nejvyšším nárůstu od roku 2010. Za vedoucí role švýcarské centrální banky a finančních orgánů pak byla mezi 15. a 19. březnem sjednána akvizice Credit Suisse bankou UBS, byt se vyjednávání

⁶ CHOI, Chandice. The Banking Crisis: A Timeline of Key Events; The latest on the industry turmoil following Silicon Valley Bank's collapse. In: *Wall Street Journal* [online]. 12. 5. 2023 [cit. 2023-05-20]. Dostupné z: www.proquest.com

⁷ BENOIT, David, LOUISE ENSIGN, Rachel, OSTROFF, Caitlin. Signature Bank Is Shut by Regulators After SVB Collapse. In: *Wall Street Journal* [online]. 12. 3. 2023 [cit. 2023-05-15]. Dostupné z: <https://www.wsj.com/articles/signature-bank-is-shut-by-regulators-after-svb-failure-a5f9e0f7>

⁸ Fed creates emergency program to try to cushion the effects of the SVB collapse. In: *CE Noticeras Financeras* [online]. 13. 3. 2023 [cit. 2023-05-12]. Dostupné z: www.proquest.com

⁹ DE MOTT, Filip. The Fed may provide as much as \$2 trillion in liquidity relief for banks after SVB collapse, JPMorgan says. In: *Business Insider* [online]. 16. 3. 2023 [cit. 2023-05-12]. Dostupné z: www.proquest.com

¹⁰ CRUZ, Rica dela. Banks „shy away“ from new Fed program due to collateral options, negative stigma. In: *SNL Bank & Thrift Daily* [online]. 23. 3. 2023 [cit. 2023-05-12]. Dostupné z: www.proquest.com

¹¹ SMITH, Elliot. From spying to Swiss bailout: How years of turbulence at Credit Suisse came to a head. In: *CNBC* [online]. 17. 3. 2023 [cit. 2023-05-19]. Dostupné z: <https://www.cnb.com/2023/03/17/credit-suisse-timeline-how-years-of-turbulence-came-to-a-head.html>

¹² MAKORTOFF, Kalyeena, PEGG, David. Crooks, kleptocrats and crises: a timeline of Credit Suisse scandals. In: *The Guardian* [online]. 21. 2. 2023 [cit. 2023-05-19]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/news/2022/feb/21/tax-timeline-credit-suisse-scandals>

¹³ BLUME, Jakob. Credit Suisse entdeckt "wesentliche Mängel" bei internen Kontrollen. In: *Handelsblatt* [online]. 14. 3. 2023 [cit. 2023-05-17]. Dostupné z [www: https://www.handelsblatt.com/finanzen/banken-versicherungen/banken/bankenkrise-credit-suisse-stoesst-auf-wesentliche-maengel-bei-internen-kontrollen/29034874.html](https://www.handelsblatt.com/finanzen/banken-versicherungen/banken/bankenkrise-credit-suisse-stoesst-auf-wesentliche-maengel-bei-internen-kontrollen/29034874.html)

¹⁴ SUMMER, Said, DAVE, Sebastian. Saudi Chairman of Credit Suisse's Largest Investor Resigns; Ammar al-Khudairy's remarks about Saudi National Bank's investment in the troubled lender set off an investor panic. In: *Wall Street Journal* [online]. 27. 3. 2023 [cit. 2023-05-15]. Dostupné z: www.proquest.com

¹⁵ REVILLE, John. Credit Suisse secures \$54bn lifeline as authorities rush to avert global bank crisis. In: *bizcommunity.com* [online]. 17. 3. 2023 [cit. 2023-05-19]. Dostupné z: www.proquest.com

neobešlo bez nesouhlasu předsednictva Credit Suisse kvůli značnému omezení jeho role ve vyjednávání¹⁶. Autoritativní role švýcarského státu při vyjednávání akvizice nezůstala bez povšimnutí v evropském¹⁷ ani mezinárodním tisku. Akvizice UBS v hodnotě 3,25 miliardy dolarů však nezastavila odliv klientů¹⁸.

Aktivní role vlád při řešení bankovních krizí vyvolala ve veřejném prostoru nejen reminiscence krizí z let 2008¹⁹ a 2010-2011, jakkoli kritizovanou, ale především znovu otevřela otázku role státu při stabilizaci bankovního sektoru a přípustnou míru jeho zásahu. O potřebě aktuálnější podoby bankovní regulace, zejména s ohledem na přísnější a jednotnější pravidla pojištění vkladů, trpící oproti evropskému prostoru značnou roztržitostí, se zmiňuje Mervin King ve svém komentáři pro *Financial Times We need a new approach to bank regulation*²¹. Nad specifickou situací, týkající se okolností pádu Silicon Valley Bank a částečně i Signature Bank, se v textu pro *New York Times* zamýšlí Roger Loewenstein²²; rekapituluje nároky na bankovní dozor a státní sanaci bankovních domů od třicátých let dvacátého století do současnosti. Poukazuje na selhání bankovního dozoru, specifika „bank runů“ v éře online bankovníctví, ale i potenciálně rizikové benevolenci federálního dozoru i záchranných programů. Problematikou státních intervencí při krizové podpoře bank včetně nástinu etického hlediska se zabývá i Eric Reguly v komentáři pro *The Globe and Mail*²³, situaci federálního bankovního dozoru a jeho úskalí pak pro *The Washington Post* komentuje Eugene Robinson²⁴ a značně kritický pohled na možné důsledky opomíjení rizikového chování bank nabízí George F. Will²⁵. Analogické téma se zaměřením na Credit Suisse pojednává článek ve *Wall Street Journal The Swiss Bank-Bailout Rebellion; Bank rescues are poking a political bear last awakened in 2008*²⁶. Problematiku garance vkladů v kontextu březnové krize, kterou označuje spíše krizí systémovou a hodnotovou, než bankovní, shrnuje komentář *The Banking crisis and its consequences* v časopisu *Euromoney*²⁷. Tématem bankovní krize se z různých pohledů zabývají komentáře v deníku *Handelsblatt*; Horst Schilling vyhodnocuje pravděpodobnost následné finanční krize při stručném shrnutí stěžejních bodů, které by byly pro přerod z bankovní do

¹⁶ STIENS, Teresa. UBS übernimmt Credit Suisse: Das tragische Ende einer fast 170 Jahre alten Institution. In: *Handelsblatt*, 22. 3. 2023 [cit. 2023-05-17]. Dostupné z [www: https://www.handelsblatt.com/meinung/morningbriefing/morning-briefing-ubs-uebernimmt-credit-suisse-das-tragische-ende-einer-fast-170-jahre-alten-institution/29046646.html](https://www.handelsblatt.com/meinung/morningbriefing/morning-briefing-ubs-uebernimmt-credit-suisse-das-tragische-ende-einer-fast-170-jahre-alten-institution/29046646.html)

¹⁷ OSMAN, Yasmin. Die Notrettung der Credit Suisse zeigt ein erschreckend hohes Maß an Willkür. In: *Handelsblatt* [online]. 23. 3. 2023 [cit. 2023-05-17]. Dostupné z [www: https://www.handelsblatt.com/meinung/kommentare/kommentar-die-notrettung-der-credit-suisse-zeigt-ein-erschreckend-hohes-mass-an-willkuer-/29049888.html](https://www.handelsblatt.com/meinung/kommentare/kommentar-die-notrettung-der-credit-suisse-zeigt-ein-erschreckend-hohes-mass-an-willkuer-/29049888.html)

¹⁸ WALKER, Owen. Credit Suisse suffered \$68bn of outflows in client exodus. In: *Financial Times* [online], 25. 4. 2021 [cit. 2023-05-21]. Dostupné také ze sítě resortu MF z Aktivních novin: <http://noviny.mfcr.cz/news/2023/04/25/j8fa23960601.htm>

¹⁹ EWING, Jack. Credit Suisse's Woes Smack Of Banking Crisis of 2008: [Business/Financial Desk]. In: *New York Times, Late Edition (East Coast)* [online]. 7. 4. 2021 [cit. 2023-05-19]. Dostupné z: www.proquest.com

²⁰ CRAIG, Alexander. No, the failure of three U.S. banks and a crisis at Credit Suisse is not 2008 again: It is important to take the right lessons from the prior crisis but this is not 2008, and the underlying financial vulnerabilities are not the same. In: *The Globe and Mail* [online]. 19. 3. 2021 [cit. 2023-05-19]. Dostupné z: www.proquest.com

²¹ KING, Mervyn. We need a new approach to bank regulation. In: *Financial Times* [online], 13. 5. 2023 [cit. 2023-05-21]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/43b926a6-b1ba-47a6-91f7-9ad5f776f8f8>

²² LOWENSTEIN, Roger. The Bank Rescues Just Changed Capitalism: [Op-Ed]. In: *New York Times, Late Edition (East Coast)* [online]. 16. 3. 2021 [cit. 2023-05-19]. Dostupné z: www.proquest.com

²³ REGULY, Eric. Government bank rescues never went away. Just don't call them bailouts: The failures of Credit Suisse and SVB show that the rescue era is still with us, even if neither bank was technically bailed out. In: *The Globe and Mail* [online]. 1. 4. 2021 [cit. 2023-05-19]. Dostupné z: www.proquest.com

²⁴ ROBINSON, Eugene. If banks want federal rescue, they should accept federal regulation. In: *The Washington Post* [online]. 16. 3. 2021 [cit. 2023-05-19]. Dostupné z: www.proquest.com

²⁵ WILL, George F. With the Silicon Valley Bank rescue, welcome to capitalism without risk. In: *The Washington Post* [online]. 17. 3. 2023 [cit. 2023-05-20]. Dostupné z: www.proquest.com

²⁶ The Swiss Bank-Bailout Rebellion; Bank rescues are poking a political bear last awakened in 2008. In: *Wall Street Journal* [online]. 13. 4. 2023 [cit. 2023-05-20]. Dostupné z: www.proquest.com

²⁷ The banking crisis and its consequences. In: *Euromoney* [online]. 24. 4. 2023 [cit. 2023-05-20]. Dostupné z: www.proquest.com

finanční krize klíčové²⁸. Kerstin Bernoth a Sara Dietz ve svém sloupku zdůrazňují nutnost zachování nezávislé role Evropské centrální banky i v případě tlaku bankovního sektoru na záchranu jednotlivých institucí, pro něž existují samostatné nástroje v rámci EU²⁹. Jakob Blume chronologicky shrnuje události a rozhodnutí, které v důsledku vedly ke kolapsu Credit Suisse³⁰. Obsáhlé zamyšlení, srovnávající současnou bankovní krizi s událostmi let 1997 a 2008 přináší Gillian Tett ve svém eseji *What I learned from three banking crises*³¹, publikovaném ve *Financial Times*: precizně definuje paralely i rozdíly mezi jednotlivými událostmi a blíže se zaměřuje na otázku poučení se z krize v roce 2008, dotýká se otázek státních podpor, zdůrazňuje skutečnost, že jednotlivé banky nejsou izolované jednotky a mj. srovnává psychologickou stránku všech tří krizí. Článek byl vydán i v českém překladu Deníkem N³².

Bankovní krize nakonec i přes původní obavy nepokračovala v dominovém efektu, jak díky reakci zejména Federal Reserve, tak kvůli příčinám krachu zmíněných bankovních institucí, ani nepřerostla v obávanou finanční krizi. Bankovní krize jako taková však bývá označována za „chronickou“ – tedy, pád několika bankovních domů v tak rychlém sledu je sice neobvyklá situace, která je však z podstaty příčin symptomatická a v různé míře se situace může opakovat. Tento názor zaznívá např. v článku Joshe Mitchella *Banking Crisis Is Over*³³ pro Wall Street Journal, popř. v komentáři Tomáše Pfeilera pro E15³⁴.

---

²⁸ SCHILLING, Horst. Folgt auf das Bankenbeben eine Finanzkrise? In: *Handelsblatt* [online]. 23. 3. 2023 [cit. 2023-05-17]. Dostupné z www: <https://www.handelsblatt.com/meinung/kommentare/leserdebatte-folgt-auf-das-bankenbeben-eine-finanzkrise/29054428.html>

²⁹ BERNOTH, Kerstin, DIETZ, Sara. Die EZB darf nicht zur Geisel des Bankensektors werden. In: *Handelsblatt* [online]. 24. 3. 2023 [cit. 2023-05-17]. Dostupné z www: <https://www.handelsblatt.com/meinung/gastbeitraege/gastkommentar-die-ezb-darf-nicht-zur-geisel-des-bankensektors-werden-/29052018.html>

³⁰ BLUME, Jakob. Chronik eines Niedergangs. In: *Handelsblatt* [online]. 20. 3. 2023 [cit. 2023-05-17]. Dostupné z www: https://archiv.handelsblatt.com/document/HB_E169DD3E-D170-4142-BE5A-5319B58877A6%7CHBPM_E169DD3E-D170-4142

³¹ TETT, Gillian. What I learnt from three banking crises. In: *Financial Times* [online], 8. 4. 2023 [cit. 2023-05-21]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/b0865633-82f2-4a49-ae0e-3bc0d1087a31>

³² TETT, Gillian. Co mě naučily tři bankovní krize. In: *Deník N* [online]. 12. 4. 2023 [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: <https://denikn.cz/1123246/co-me-naucily-tri-bankovni-krize/>

³³ MITCHELL, Josh. *Banking Crisis Is Over, Top Executives Say; Weaker banks, though, could curtail lending amid high interest rates and still-quick inflation* [online]. In: *Wall Street Journal*, 24. 5. 2023 [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: www.proquest.com

³⁴ PFEILER, Tomáš. *Vstupujeme do chronické fáze krize bank. Investoři vyhlízejí slabé kusy* [online]. In: *E15*, 19. 5. 2023 [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: https://www.e15.cz/nazory-a-analyzy/vstupujeme-do-chronicke-faze-krize-bank-investori-vyhlizeji-slabe-kusy-1398307?sid=5478328e83ef479385174cb8076458ca&t=c&utm_content=text_komentar_pfeiler

Daně

Michael Lindgren

"Two's company, three's a crowd" : the triad of controlled foreign company rules and the two-sided income inclusion rule under the OECD's Pillar Two global minimum tax proposal

"Dva jsou společnost, tři jsou daň" : pravidla pro ovládané zahraniční společnosti a pravidlo o zahrnutí příjmu podle Pilíře 2 návrhu OECD o globálním minimálním zdanění, jehož součástí je tzv. dorovnávací daň

Bulletin for international taxation, Vol. 77, (2023) No. 1, p. 21-31

Autor v příspěvku analyzuje a srovnává tři pravidla (nástroje), která slouží k potírání škodlivé daňové optimalizace ze strany nadnárodních podniků: pravidla pro ovládané zahraniční společnosti (CFC rules), tzv. pravidlo pro zahrnutí příjmu (Income Inclusion Rule, IIR) a tzv. dorovnávací daň (qualified domestic minimum top-up tax, QDMTT). U jednotlivých nástrojů uvádí společné a odlišné znaky i rozpory mezi nimi. Zjištění demonstruje na praktických příkladech z Brazílie a Spojených států. Podle autora nejsou pravidla "GloBE" (Globální pravidla proti erozi daňového základu) s pravidly pro ovládané zahraniční společnosti příliš kompatibilní. - Poznámky.

Albertus Marais

Action 4 of the OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project and the non-discrimination clauses in South Africa's tax treaties

Akce 4 projektu OECD/G20 proti BEPS a nediskriminační klauzule v daňových smlouvách Jihoafrické republiky

Bulletin for international taxation, Vol. 77, (2023) No. 2, p. 74-78

Autor v příspěvku analyzuje, zda je jihoafrické ustanovení 23M zákona o dani z příjmů (ITA), týkající se omezení odpočtu úroků od základu daně, v souladu s textem vzorové smlouvy OECD. Znění dotyčného ustanovení, které se vztahuje na nadnárodní podniky působící v Jihoafrické republice využívající přeshraniční dluhové financování spřízněnou stranou, bylo novelizováno v návaznosti na doporučení OECD k Akci 4 projektu proti BEPS. Zároveň o dva roky později došlo ke snížení sazby daně z příjmů právnických osob, přičemž související výpadek příjmů by měly nahradit právě příjmy plynoucí ze změny ustanovení 23M. Na základě rozboru kompatibility ustanovení 23M se vzorovou smlouvou OECD autor dochází k závěru, že změna ustanovení 23M pravděpodobně očekávané příjmy nepřinese. - Poznámky.

Blazej Kuźniacki

Beneficial ownership in international taxation and biosemantics : why a redundant, paradoxical and harmful concept can be a potent weapon in the hands of the tax authorities

Skutečné vlastnictví v mezinárodním zdanění a biosémantika : proč může být nadbytečný, paradoxní a škodlivý koncept potenciální zbraní v rukou daňových úřadů

Bulletin for international taxation, Vol. 77, (2023) No. 2, p. 42-53

Další z článků, který upozorňuje na nejednoznačnost výkladu pojmu "skutečné vlastnictví". Tato nejednoznačnost podle autora narušuje předvídatelnost smluv o zamezení dvojího zdanění. I přesto však tento nástroj daňové úřady využívají k potírání možného zneužívání daňových předpisů prostřednictvím tzv. zprostředkujících entit (conduit entities). Autor v příspěvku mj. rozebírá vývoj pojmu v minulosti i jeho vnímání ze strany soudů a daňových úřadů. Dle jeho názoru je koncept "skutečného vlastnictví" zbytečný a škodlivý, zároveň však z pohledu daňových úřadů funguje, není proto příliš pravděpodobné, že by se přestal používat. - Poznámky.

Peter Mandler

Besteuerung der Enlastung aufgrund des Erdgas-Wärme-Soforthilfegesetzes : ein Irrweg

Zdanění nebo osvobození od daně na základě zákona o okamžité pomoci pro vytápění plynem : zmatená cesta

Finanz-Rundschau, Jg. 105, (2023) Nr. 7, S. 294-300

Rozbor paradoxní situace, kdy spolkový příspěvek v rámci sanace energetické krize (udílený na základě tzv. EWSG, Erdgas-Wärme-Soforthilfegesetz), způsobené válkou na Ukrajině a v důsledku vysokými cenami zemního plynu, podléhá zdanění podle §123-126 EstG (zákonu o dani z příjmů). Autor v esejistickém

duchu analyzuje výchozí právní normy, jak německý zákon o dani z příjmů, tak zákon o okamžité pomoci, podrobně se věnuje jejich styčným plochám a kompatibilitě, možnosti odpočtu daně a v závěru se zamýšlí nad dopadem opatření na spolkový rozpočet. Stručněji se věnuje cenovým stropům. - Poznámky.

Alexander Fedan

Case study analysis of the OECD Pillar One and Pillar Two allocations to developing countries : what has changed since the 2020 blueprints?

Analýza alokace zisků rozvojovým zemím dle dvoupilířového principu zdanění OECD provedená na případových studiích : co se změnilo od vzniku tzv. blueprints v r. 2020?

Bulletin for international taxation, Vol. 77, (2023) No. 1, p. 2-20

Autor v příspěvku navazuje na svůj starší článek, ve kterém konstatoval, že dvoupilířový princip zdanění diskriminuje rozvojové země a nemůže pro ně představovat zdroj spolehlivých a stabilních daňových příjmů, které by se těmto zemím tolik hodily pro boj s chudobou, nerovnostmi a klimatickou změnou. Od zveřejnění předchozího článku však došlo k posunu a OECD pravidla dále rozpracovala. Autor proto aktualizuje své případové studie a zkoumá, zda byly odstraněny zjištěné nedostatky a jak aktualizace pravidel ovlivňuje alokaci daňových příjmů. Dle autorových zjištění však dochází k ještě větší nejistotě a nepředvídatelnosti daňových příjmů. - Poznámky. -- Starší příspěvek viz European taxation č. 8/2021, s. 382-400.

Michael Buchner, Matthias Eisenmenger, Corinna Hohlweck, Patrizia Mödinger

Combined business tax statistics 2016 of the Federal Statistical Office of Germany : a micro data set for scientific use

Kombinovaná podniková daňová statistika Spolkového statistického úřadu Německa za rok 2016 : soubor mikrodat pro vědecké účely

Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik = Journal of economics and statistics, Vol. 243, (2023) No. 1, p. 109-121

Seznámení s kombinovanou statistikou podnikových daní Spolkového statistického úřadu Německa za r. 2016. Soubor mikrodat zahrnuje různé německé statistiky daní podniků a podnikatelů, které jsou vzájemně propojeny (tj. statistiku živnostenských daní, statistiku daně z příjmů právnických osob, statistiku daně z obrátu, statistiku obchodních společností a sdružení a také doplňkové informace statistického registru podniků). Soubor poskytuje informace o německé podnikatelské struktuře pro vědecké využití. - Poznámky.

Věra Kameníčková

Daň z nemovitých věcí : může hrát výraznější roli v rozpočtech obcí?

Moderní obec, Sv. 29, (2023) č. 4, s. 10-11

Autorka charakterizuje specifika formy daně z nemovitých věcí v ČR a význam této daně pro obecní rozpočty. Uvádí, že význam daně z nemovitých věcí pro příjmy obcí postupně klesá, a to i přes růst jejich výnosů. Poté přináší daňovou statistiku za období 2013-2021, ze které vyplývá, že nejmenším přínosem je tato daň pro rozpočty největších obcí (5 tisíc a více obyvatel). Podíl daně z nemovitých věcí na daňových příjmech se nejvíce snížil u nejmenších obcí, největší hodnotu v přepočtu na obyvatele má tato daň také u nejmenších obcí. Autorka zdůrazňuje, že z hlediska delšího období by ke zvýšení výnosu této daně mohl přispět přechod na jiné vymezení základu daně, a to podle ceny nemovitostí.

Dajo Sanning

Die steuerliche Eigentum: BFH bestätigt Steuerbarkeit von Krypto-Transaktionen : Auswirkungen für private und betriebliche Anleger

Zdanitelný majetek: Spolkový finanční soud potvrzuje zdanitelnost kryptoměnových transakcí : důsledky pro soukromé a podnikové investory

Der Betrieb, Jg. 76, (2023) Nr. 13, S. 728-731

Spolkový finanční soud (BFH) se poprvé zabýval zásadními otázkami týkajícími se zdanění kryptoaktiv. Podle očekávání potvrdil, že kryptoaktivum lze kvalifikovat jako ekonomické zboží nebo majetek. BFH odmítl normativní deficit vymáhání soukromého majetku. Pro soukromé investory tak byly vyjasněny základní otázky zdanění. Zásady lze aplikovat i na podnikové investory. Kromě toho rozhodnutí

obsahuje zobecňující tvrzení o pojmu aktiva a daňového vlastnictví. Rozsudek má tedy dopad i na obecné daňové právo, zůstává však omezen na principiální otázky týkající se kryptoaktiv. BFH se zejména nevyjadřuje k četným detailním otázkám, které řeší přípis Spolkového ministerstva financí ke zdanění kryptoaktiv. V tomto ohledu je rozhodnutí BFH prvním stavebním kamenem, celkový obraz teprve vznikne. - Poznámky. -- Shrnutí na s. M11.

Patrick Wille

EU VAT in the digital age

Evropská DPH v digitálním věku

International VAT monitor, Vol. 34, (2023) No. 1, p. 5-6

Evropská komise přijala v prosinci 2022 balíček návrhů na úpravu Směrnice o DPH tak, aby daň z přidané hodnoty odpovídala dnešní digitální době. Tzv. "ViDA" (VAT in the Digital Age) balíček má tři cíle: modernizovat vykazování; aktualizovat DPH tak, aby postihovala tzv. platformovou ekonomiku; zavést jednotnou registraci k DPH v celé EU. Autor se v příspěvku soustředí na první z cílů, tj. modernizaci vykazování - popisuje, jak bude návrh vypadat v praxi, pokud bude přijat Evropským parlamentem. Součástí návrhu je mj. i upřednostnění elektronických faktur (e-invoicing) pro přeshraniční transakce jako základní metody při vykazování. - Poznámky.

Evropský parlament schválil pozměněný návrh pravidel pro předcházení zneužívání krycích subjektů pro daňové účely

Právní rozhledy, Sv. 31, (2023) č. 5, příl. Legislativa, s. i-ii

Představení návrhu evropské směrnice, kterou se stanoví pravidla pro předcházení zneužívání krycích subjektů pro daňové účely. Směrnice by měla zajistit, aby subjekty v EU, které nevykonávají žádnou hospodářskou činnost nebo mají pouze minimální aktivity, nemohly využívat žádné daňové výhody a nepředstavovaly pro daňové poplatníky finanční zátěž. Návrh navazuje na směrnici č. 2022/2523/EU o zajištění globální minimální úrovně zdanění nadnárodních skupin podniků a velkých vnitrostátních skupin (GloBE). Základem je tzv. test existence podstaty, jehož účelem je identifikace krycích subjektů, tzn. podniků, které vykonávají hospodářskou činnost, avšak nemají minimální podstatu a jsou zneužívány k získání daňových zvýhodnění. Test existence podstaty a jeho jednotlivé kroky jsou v článku podrobněji popsány.

Christian Pelke

Gewinn aus Veräußerung : Kryptowährungen

Zisk z prodeje : kryptoměny

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 70 (11.4.2023), S. 36

Německý Spolkový finanční dvůr (Bundesfinanzhof) potvrdil svým rozhodnutím stanovisko prvoinstančního finančního soudu v Kolíně nad Rýnem, který rozhodl, že učiní-li plátce daně zisk z prodeje nebo směny kryptoměn či tokenů v době jednoho roku od jejich pořízení, podléhá tento zdanění dle zákona o daních z příjmů. Podle BFH se nejedná o strukturální nevymahatelnost (strukturelles Vollzugsdefizit), ale zisky z transakcí s kryptoměnami naplňují podstatu zisku ze soukromých aktiv.

M. Greive, J. Hildebrand

Gutachten hält Grundsteuer für verfassungswidrig : Steuerpolitik

Znalecký posudek považuje pozemkovou daň za protiústavní : daňová politika

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 75 (18.4.2023), S. 7

Znalecký posudek právníka spolku Gaus & Grund považuje současnou podobu daně z nemovitostí v Německu za protiústavní. Ke stížnosti se připojil i Spolek plátců daní (Steuerzahlerbund). Expertíza bude základem ústavní žaloby, která má podle autorů článku tři možné výsledky: soud uzná současnou podobu daně za ústavě neodporující; soud uzná současnou podobu daně z nemovitostí za protiústavní od začátku reformy v r. 2018; nebo bude současná podoba uznána za částečně protiústavní, což je považováno za nejpravděpodobnější možnost. Článek stručně shrnuje současnou podobu německé veřejné i politické debaty o cenách nemovitostí a souvisejícím zdanění. V případě uznání zákona o dani z nemovitostí jako částečně protiústavní či protiústavní hrozí zahlcení úřadů stížnostmi a výpadek v příjmech spolkového rozpočtu.

Jaroslav Dombrowski, Gabriela Buchtová

Mezinárodní výměna informací pohledem správce daně : návrh směrnice Rady (Směrnice DAC 8)

Daně a právo v praxi, Sv. 28, (2023) č. 4, s. 34-37

Blíže k návrhu evropské směrnice z prosince 2022, kterou se mění směrnice č. 2011/16/EU o správní spolupráci v oblasti daní (DAC 8). Návrh stanovuje nová pravidla daňové transparentnosti, která se mají vztahovat na všechny poskytovatele služeb zprostředkávající transakce s kryptoaktivy pro zákazníky v EU. Směrnice má doplnit Nařízení o trzích s kryptoaktivy (MiCA), upravující podmínky přístupu na trh EU s kryptoaktivy a pravidla proti praní špinavých peněz. Vzhledem k vlastnostem kryptoaktiv je dohledatelnost a odhalování zdanitelných plnění ze strany daňových správ velmi obtížné. Účelem nové úpravy je tedy rozšířit automatickou výměnu informací o kryptoaktivech a elektronických penězích pro účely přímých daní. - Poznámky.

Zdeněk Burda

Nad daňovou judikaturou z oblasti plných mocí

Daně a právo v praxi, Sv. 28, (2023) č. 4, s. 38-47

Správná formulace plné moci je důležitá nejen pro daňový subjekt, ale i pro správce daně. Příspěvek přináší komentovanou judikaturu Nejvyššího správního soudu z oblasti plných mocí a zákonnosti postupu daňové správy. Na úvod autor připomíná několik starších judikátů, následně komentuje vybraná soudní rozhodnutí z let 2021-2023. Ta řeší oprávnění plné moci ohledně zajišťovacího příkazu; plnou moc pro daňového poradce uloženou až po podání řádného přiznání k dani z příjmů a charakter dalšího podaného daňového přiznání; pochybnosti o rozsahu plné moci ze strany správce daně a jeho správné sdělení daňovému subjektu; platnost nepodepsané plné moci uložené u správce daně; kopii plné moci a její uznatelnost správcem daně; plné moci, nesprávné doručování a jeho bezvýznamnost v případě, že jde jen o dílčí procesní písemnosti.

Adam Zalasinski

Norwegian interest limitation and the EEA right of establishment : comments on the EFTA Court's decision on PRA Group Europe AS (E-3/21)

Norské omezení úroků a právo na usazení EHP : komentář k rozhodnutí ESVO soudu v případě PRA Group Europe AS (E-3/21)

European taxation, Vol. 63, (2023) No. 1, p. 19-25

Autor analyzuje a komentuje rozhodnutí Soudního dvora ESVO ve věci PRA Group Europe AS (E-3/21) z června 2022 věnující se spojení omezení úrokových nákladů a režimu skupinových příspěvků v rámci zdanění skupin v Norsku (jak domácích, tak mezinárodních). Soud shledal, že tato dvě daňová opatření vedou k omezení práva na usazení platného pro Evropský hospodářský prostor. - Poznámky. -- Seznámení s prohlášením stanoviska SDEU k případu E-3/21 na s. 27-34.

Philipp Krug

Optimal estate taxation : more (about) heterogeneity across dynasties

Optimální zdanění pozůstalosti : více (o) heterogenitě napříč dynastiemi

FinanzArchiv, Vol. 78, (2022) No. 4, p. 470-487

Autor se ve vysoce teoreticky zaměřeném článku zabývá optimálním zdaněním pozůstalosti za předpokladu, že se mezi generacemi přenáší motivace odkázat majetek. V praxi to znamená, že lidé, kteří zdědili majetek, mívají také z různých důvodů větší tendenci majetek odkazovat svým potomkům. Autor tento předpoklad zavádí do speciálního modelu blíže popsáno v článku a následně formuluje závěry pro optimální zdanění pozůstalosti. Optimální zdanění pozůstalosti by mělo být za daných předpokladů vyšší, přičemž sazby by měly být vyšší u osob, které zdědily vyšší majetek. - Poznámky.

Růžena Klímová

Peněžitý příspěvek na stravování v roce 2023 v souvislostech

Práce a mzda, Sv. 71, (2023) č. 2, s. 22-27

Od r. 2021 mají zaměstnavatelé možnost poskytovat příspěvek na stravování nejen v naturální formě, ale i ve formě peněžní. Autorka shrnuje daňový režim poskytování nepeněžní formy příspěvku na stravování i stravovacího paušálu, daňové osvobození příspěvku na stravování a jeho podmínky i další souvislosti peněžitého příspěvku na stravování (dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr,

stravenka vs. stravenkový paušál, výkon práce na dálku, výkon práce méně než 3 hodiny v rámci směny, pružná pracovní doba, příspěvek na stravování v nepodnikatelské sféře).

Václav Benda

Poskytnutí služby osobou neusazenou v tuzemsku a DPH

Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále, Sv. 24, (2023) č. 5, s. 31-36

V článku jsou nejprve vysvětleny základní pojmy klíčové pro správné uplatňování daně z přidané hodnoty u služeb v případě osoby neusazené v tuzemsku. Dále se autor zaměřuje na aktuálně platná pravidla pro stanovení místa plnění u služeb a na speciální pravidla pro stanovení místa plnění u služeb (dle § 9a až § 10i zákona o DPH). Poté s využitím příkladů vysvětluje pravidla pro odvádění DPH v případě, že příjemcem služby, kterou poskytla osoba neusazená v tuzemsku, je osoba povinná k dani, která je plátcem či identifikovanou osobou. Shrnuje také, jak postupovat v případě, kdy příjemcem služby je osoba nepovinná k dani.

Fabiola Annacondia

Practical information on European VAT

Praktické informace o evropské DPH

International VAT monitor, Vol. 34, (2023) No. 1, p. 31-47

V tradičním přehledu publikovaném vždy v prvním čísle daného ročníku autorka shrnuje klíčové prvky systémů DPH v jednotlivých evropských zemích (členských i nečlenských EU). Součástí přehledové tabulky a souvisejících poznámek jsou informace o základních a snížených (popř. i zvýšených) sazbách DPH, o prahových hodnotách, o formátu identifikačního čísla DPH, o úřadech daňové správy, které vrací DPH obchodníkům-nerezidentům, i o úřadech, které poskytují nerezidentům informace o národních pravidlech DPH. Údaje jsou platné k počátku r. 2023. - Poznámky.

Mercedes Ruehl, Leo Lewis, Kaye Wiggins, Chan Ho-him

Race to be the Caymans of Asia

Závod o to, kdo se stane asijskými Kajmany

Financial Times, Vol. 2023, No. 41278 (22.3.2023), p. 15

Článek se věnuje Singapuru a Hongkongu, finančním centrům, která zavedla nové nástroje představující výzvu pro tradiční offshore finanční centra, jejichž úspěch byl postaven na soukromí a nízkých daních. V Singapuru byla založena společnost, která umožňuje ukrýt velké množství kapitálu v diskretních, mírně zdaněných institucích se sídlem v dobře regulovaném finančním centru. Hongkong provedl vylepšení podobné společnosti otevřeného fondu. Tyto změny pro stávající offshore centra, jako jsou Britské Panenské ostrovy, Mauricius a Kajmanské ostrovy, mohou představovat problém, protože jejich ekonomiky jsou silně závislé na příjmech z finančních služeb.

Václav Benda

Sazby DPH u služeb

Daňová a hospodářská kartotéka, Sv. 31, (2023) č. 5, s. 21-28

V článku je nejprve shrnuto základní vymezení sazeb daně a návazně jsou charakterizována obecná pravidla pro stanovení sazeb DPH u služeb. V dalším textu jsou s využitím příkladů vymezeny služby, pro které platí základní sazba DPH (21 %) a první a druhá snížená sazba (15 %, resp. 10 %). V závěru autor upozorňuje na záměr MF sjednotit dosavadní dvě snížené sazby daně na jednu sníženou sazbu ve výši 13 % nebo 14 % a převést některé služby, u kterých je v současné době uplatňována první nebo druhá snížená sazba DPH, do základní sazby daně, jež by měla zůstat ve výši 21 %.

Irene Herrero Moreno

Second and subsequent supplies of buildings : exemption under the VAT Directive and the Spanish VAT Act

Druhé a další dodání budov : osvobození od daně podle evropské Směrnice o DPH a španělského zákona o DPH

International VAT monitor, Vol. 34, (2023) No. 1, p. 7-14

Příspěvek analyzuje osvobození dodání staveb či jejich částí od daně z přidané hodnoty v EU a ve Španělsku. Výjimka je ukotvena v článku 135(1)(j) evropské Směrnice o DPH, do španělského zákona o DPH (37/1992) pak byla transponována v článku 26(1)(22). Autorka detailně rozebírá kompatibilitu

španělské legislativy s legislativou EU, přičemž dochází k závěru, že nynější úprava osvobození druhého a dalšího dodání budov ve Španělsku porušuje evropský princip daňové neutrality. Problémem je například, že se osvobození uplatňuje i v případech, kdy budova není obývána ani užívána konečným spotřebitelem; může dokonce docházet ke dvojímu zdanění. - Poznámky. -- K tématu viz i příspěvek na s. 15-18 (týká se případu "Promo" C-239/22 projednávaného před Soudním dvorem EU).

Zhiyong An and David Coady

Social versus individual work preferences : implications for optimal income taxation

Společenské vs. individuální pracovní preference : důsledky pro optimální zdanění příjmů

FinanzArchiv, Vol. 78, (2022) No. 4, p. 393-421

Dle Mirrleesova modelu optimálního zdanění příjmů je optimální sazba daně vždy nezáporná. Autor v příspěvku rozšiřuje tento model o další předpoklady, konkrétně o předpoklad, že stát (společnost) přikládá práci vyšší společenskou váhu oproti volnému času, než jedinci. Předpoklad racionálního chování jedince zůstal zachován. Za takových předpokladů dochází podle autora ke snížení optimální sazby daně z příjmů napříč příjmovou distribucí, přičemž nejvyšší pokles nastává uprostřed příjmové distribuce. Model mj. umožňuje také zohlednit situaci, kdy stát přikládá společenskou váhu neplacené práci. - Poznámky.

Luděk Pelcl

Specifické příjmy ze závislé činnosti

Práce, mzdy, odvody bez chyb, pokut a penále [PaM], Sv. 18, (2023) č. 5, s. 35-37

Autor nejprve charakterizuje peněžité a nepeněžité příjmy ze závislé činnosti, pravidelné i jednorázové příjmy a dary přijaté v souvislosti s výkonem závislé činnosti. Dále se zaměřuje na specifické příjmy ze závislé činnosti a na způsob jejich posouzení s ohledem na zdanění dle ustanovení § 6 odst. 1 zákona o daních z příjmů. Specifickými příjmy je výhoda spočívající v nižší ceně a bezplatné poskytnutí motorového vozidla pro soukromé účely. Problematika je rozebrána na několika praktických příkladech. -- Kategorii ostatních příjmů fyzických osob se věnuje příspěvek v čas. Účetnictví v praxi č. 4/2023, s. 4-8.

António Martins, Daniel Taborda and Ana Dinis

Tax simplification : a comparison between the Portuguese and the Spanish regimes

Zjednodušení daní : srovnání portugalského a španělského režimu

Bulletin for international taxation, Vol. 77, (2023) No. 2, p. 54-63

Účelem tzv. zjednodušených daňových režimů (simplified tax regimes, STR) u daně z příjmů fyzických osob bývá zjednodušení dodržování daňových povinností (tax compliance) pro malé daňové poplatníky, snížení administrativy u daňových kontrol na straně daňových úřadů i posílení spravedlnosti daňového systému tím, že jinak obtížně zdanitelné osoby přispějí do veřejných rozpočtů. To, zda zjednodušené daňové režimy budou v praxi úspěšné, však závisí na různých faktorech. Autoři v článku hodnotí a srovnávají STR u daně z příjmů fyzických osob ve Španělsku a v Portugalsku, přičemž pozitivněji hodnotí portugalský režim. Do budoucna je ovšem otázkou, zda budou zjednodušené daňové režimy potřeba vzhledem k rozvoji informačních systémů, jež snižují náklady na vedení účetnictví i kontrolu ze strany úřadů. - Poznámky.

Rita Botelho Moniz

The new Portuguese windfall tax and its potential effects

Nová portugalská daň z neočekávaných zisků a její možné účinky

European taxation, Vol. 63, (2023) No. 1, p. 42-44

Článek stručně shrnuje parametry evropského návrhu "windfall tax" a dále se věnuje přípravě nové daně z mimořádných zisků vytvořených společnostmi v odvětví fosilních paliv a v odvětví maloobchodu, která má být zavedena v Portugalsku. S ohledem na kontroverznost tématu autorka také shrnuje kritické výtky k návrhu nové daně. - Poznámky.

Ahmed A. Altawyan

The Saudi Arabian tax environment : challenges and modernization for a global community

Daňové prostředí Saúdské Arábie : modernizace a výzvy pro světové společenství

Bulletin for international taxation, Vol. 77, (2023) No. 3, p. 82-93

Saúdská Arábie zavedla zdanění do svého právního systému teprve v posledních letech. Autor v souvislosti s tím popisuje místní daňový systém, jenž je založen na právu šaría, zároveň ale přebírá řadu prvků ze zahraničí, a následně popisuje, proč může být pro nadnárodní podniky výhodné se v Saúdské Arábii usídlit. Dále se podrobněji věnuje danění příjmů ze zahraničí, převodním cenám a řešení sporů. - Poznámky. -- Jedná se o příspěvek z monotematického čísla se zaměřením na Střední východ.

Katharina Jenderny

Top tax progression and capital taxation in Germany

Daňová progresse se zaměřením na nejvyšší příjmové skupiny a kapitálové zdanění v Německu

FinanzArchiv, Vol. 78, (2022) No. 4, p. 422-469

Příspěvek zkoumá vliv zavedení paušální 25% sazby daně z kapitálových příjmů na progresivitu německé daně z příjmů fyzických osob se zaměřením na nejvyšší příjmové skupiny. Vyčlenění daně z kapitálových příjmů bylo součástí širší daňové reformy v r. 2008. K analýze byla použita data z daňových příznání z let 2001-2006. Autorka dochází k závěru, že reforma měla regresivní účinky. - Poznámky.

Ad van Doesum and Peter Sanderson

Towards a neutral and effective VAT treatment of bad debt relief

Směrem k neutrálnímu a efektivnímu posouzení úlevy na DPH u nedobytných pohledávek

International VAT monitor, Vol. 34, (2023) No. 1, p. 25-30

Autoři v příspěvku analyzují mechanismus úlevy pro odvod DPH u nedobytných pohledávek, který je ukotvený v evropské směrnici o DPH. Mezi členskými státy nejsou příslušné podmínky harmonizovány, přičemž v některých státech jsou podmínky pro podniky příliš zatěžující až nesplnitelné. Příliš zatěžujícím podmínkám se konkrétně věnuje podkapitola 7.2, kde je okrajově ve dvou případech zmíněna mj. i Česká republika. Autoři navrhují podmínky zjednodušit a v rámci celé EU sjednotit. - Poznámky.

Klaus-Dieter Drüen

Unionsrechtliche Vorgaben für die Verzinsung von Umsatzsteuer. Teil 1

Nařízení unijního práva pro úročení daně z přidané hodnoty. Díl 1

Umsatzsteuer-Rundschau, Jg. 72, (2023) Nr. 7, S. 257-269

Rozhodnutí Spolkového ústavního soudu podle § 233a spolu s § 238 daňového řádu (AO) o protiústavnosti plného úročení daně z přidané hodnoty s platností původní normy nejpozději do konce r. 2018, otevřelo otázku, zda je úročení daně z obratu v souladu s unijními právními normami. Autor se podrobněji věnuje samotnému verdiktu Spolkového ústavního soudu, unijnímu rámci pro úročení daní z obratu na úrovni členských zemí a staví je do právního kontextu principu ekvivalence a efektivity zákonů, jehož právní základ a důsledky podrobně rozebírá. Dále se věnuje otázkám časového vymezení rozsudku Evropského soudního dvora a vzájemnému vymezení právních kompetencí unijního a spolkového daňového práva v kontextu tématu. - Poznámky.

Sérgio Vasques

VAT and education : lessons from A & G Fahrschul-Akademie

DPH a vzdělávání : poučení z případu A & G Fahrschul-Akademie

International VAT monitor, Vol. 34, (2023) No. 1, p. 19-23

Autor rozebírá osvobození od DPH ukotvené v článku 132 evropské směrnice o DPH. Jedná se o osvobození některých činností od daně ve veřejném zájmu (a tedy jiný typ osvobození, než jsou osvobození dle článku 135 a dalších). Oba typy osvobození mají určité odlišnosti. Článek se soustředí na osvobození vzdělávacích činností dle článku 132(1)(i) zmíněné směrnice, a to v návaznosti na případ "A & G Fahrschul-Akademie" (C-449/17) projednávaný Soudním dvorem EU. SDEU zde definoval, co přesně se rozumí pod pojmem "školní či univerzitní vzdělávání" pro účely článku 132(1)(i). - Poznámky.

Ivan Macháček

Změny ve zdanění dohod o pracovní činnosti

Práce, mzdy, odvody bez chyb, pokut a penále [PaM], Sv. 18, (2023) č. 5, s. 3-7

Autor se věnuje problematice zdanění dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr a zaměřuje se na změny ve zdanění dohody o pracovní činnosti od 1. 1. 2023. Nejprve představuje úpravu o pracích konaných mimo pracovní poměr (dohoda o provedení práce, dohoda o pracovní činnosti) dle zákoníku práce, výši odměny a úpravu pojištění zaměstnanců činných na základě těchto dohod (nemocenské, zdravotní pojištění). Návazně rozebírá zdanění dohod, pokud poplatník učiní prohlášení k dani u svého zaměstnavatele a dále v případě, že prohlášení k dani nebylo učiněno. Problematika je dokreslena několika příklady.

Tobias Preising, Tina Pavlovits

Zur Besteuerung von Stock Options im Fall des Ansässigkeitswechsels

Ke zdanění akciových opcí v případě změny bydliště

Der Betrieb, Jg. 76, (2023) Nr. 14, S. 796-801

Ve svém rozhodnutí ze dne 21. prosince 2022 o zdanění akciových opcí v případě změny bydliště (BFH I R 11/20) zaujímá Spolkový finanční dvůr (BFH) poprvé stanovisko k relevanci bydliště v čase přijetí akciové opce a popírá tak předchozí rozhodnutí daňového soudu Bádenska-Württemberska (ze dne 21. května 2019 - 6 K 488/17). - Poznámky. -- Shrnutí na s. M7. - Více k rozboru rozsudku viz čas. Betrieb č. 12/2023, s. 683-686.

Hans-Joachim Kanzler

Zur Rechtsentwicklung und den Rechtsfolgen der Liebhaberei im Einkommensteuerrecht

K právnímu vývoji a právním důsledkům volnočasové činnosti v kontextu zákona o dani z příjmů

Finanz-Rundschau, Jg. 105, (2023) Nr. 6, S. 241-252

Bližší pohled na možnou budoucí právní úpravu zdanění příjmu ze „zálib“, volnočasových aktivit, jejichž primárním cílem není zisk. Autor se podrobně zabývá vývojem definice pojmu v kontextu německého daňového práva, blíže zmiňuje rozhodnutí BFH z roku 1984 (tzv. dvoustupňový pojem pracující s prognózou zisku s právní oporou v § 15 odst. 2 zákona o dani z příjmů), otázku přechodu od volnočasové aktivity k podnikatelské sféře a definici hranice a související právní důsledky pro plátce daně. V závěru zdůrazňuje spornost stávající právní úpravy problematiky a poukazuje na řadu nejasností, s vlastními poznámkami v duchu de lege ferenda. - Poznámky.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Daně a právo v praxi : měsíčník informací z oblasti daní, práva a financí

Sv. 28, (2023) č. 4

Zahraniční příjmy obchodních korporací v daňovém přiznání (s. 2-10); Použití soukromého vozidla zaměstnance k pracovní cestě (s. 11-13); Zdravotní pojištění a minimum plátců pojistného v roce 2023 (s. 14-16); Je možné napadnout platební výměr finančního úřadu správní žalobou? (s. 17-20); Uplatňování slevy na silniční dani (s. 21-22); Kontrolní činnost u příjemců dotačních prostředků a jejich procesní režim - 1. část (s. 23-25); Stát jako poslední dlužník aneb Lze se domoci náhrady škody v rámci předběžného projednání? (s. 26-33); Mezinárodní výměna informací pohledem správce daně: Návrh směrnice Rady (Směrnice DAC 8) (s. 34-37); Nad daňovou judikaturou z oblasti plných mocí (s. 38-47).

Daňová a hospodářská kartotéka : DHK

Sv. 31, (2023) č. 5

Zaměstnanec a soukromé vozidlo na pracovní cestě (s. 3-7); Financování společnosti - zápůjčka vs. příplatek mimo základní kapitál (s. 8-12); Pozemky evidované jako zboží OSVČ daňově uplatní až při prodeji - prověřeno soudem (s. 13-20); Sazby DPH u služeb (s. 21-28); Nejdůležitější aspekty smluvních, účetních a daňových náležitostí nutných při přepravě zboží. Otestujte se! (s. 29-32); Judikatura v daňové praxi - rozsudek NSS ve věci 4 Afs 257/2020 (s. 33-35); Dohody a zdravotní pojištění - důležitost výše příjmu a řešení pojistného vztahu (s. 36-40); Poradenský servis - dotazy čtenářů: Povinnost účtovat o odložené dani (s. 41), Paušál na auto v daňové evidenci (s. 43), Zaúčtování slevy na dani v účetnictví fyzické osoby (s. 43-44).

Daňový a účetní TIP : aktuality, komentáře, dotazy a odpovědi**Sv. 2023, č. 7**

Daňové dopady poskytnutí služebního automobilu zaměstnanci pro služební i soukromé účely (s. 1-5); Daňové řešení příspěvků na stravování zaměstnanců v roce 2023 - stravenky a stravenkový paušál (s. 5-8); Pokračování v odpisování majetku po přerušení odpisování - dotazy a odpovědi (s. 8).

Daňový a účetní TIP : aktuality, komentáře, dotazy a odpovědi**Sv. 2023, č. 8**

Goodwill, nebo oceňovací rozdíl k nabytému majetku? (s. 1-2); Nový pokyn GFŘ D-59 (nahrazující pokyn D-22) (s. 3-6); Investiční dotace v nejisté výši a účtování - dotazy a odpovědi (s. 6-7); Náklady na elektromobil při soukromém užití - dotazy a odpovědi (s. 7); EBITDA - daňový zisk před úroky a zdaněním - dotazy a odpovědi (s. 7-8).

DPH aktuálně : novinky z oblasti daně z přidané hodnoty**Sv. 2023, č. 7**

Prodloužení lhůty pro stanovení daně kvůli mezinárodnímu dožádání (s. 1-4); Časté chyby při praktickém uplatnění režimu přenesení daňové povinnosti - 1. část (s. 4-8).

DPH aktuálně : novinky z oblasti daně z přidané hodnoty**Sv. 2023, č. 8**

Časté chyby při praktickém uplatnění režimu přenesení daňové povinnosti - 2. část (s. 1-5); Sazby DPH v prodejně drogerie - dotazy a odpovědi (s. 6); DPH a bonus mimo EU - dotazy a odpovědi (s. 6); Nedobytná pohledávka nepřihlášená do insolvenčního řízení a DPH - dotazy a odpovědi (s. 7-8); Úprava odpočtu DPH při prodeji auta - dotazy a odpovědi (s. 8); Sazba DPH při montáži tepelného čerpadla či FVE - dotazy a odpovědi (s. 8).

DPH aktuálně : novinky z oblasti daně z přidané hodnoty**Sv. 2023, č. 9**

Možnosti prominutí penále po daňové kontrole (s. 1-5); Nárok na odpočet DPH ze zálohy při registraci k DPH - dotazy a odpovědi (s. 5); DPH a přepravní služby - dotazy a odpovědi (s. 5-6); DPH na vstupu u nemovitosti k bydlení - dotazy a odpovědi (s. 6); Online školení ze zahraničí a DPH - dotazy a odpovědi (s. 6); Laboratorní vyšetření pro klinická hodnocení (studie) a DPH - dotazy a odpovědi (s. 7); Oprava faktury a vymáhání daně od odběratele po doměření DPH - dotazy a odpovědi (s. 8).

Hospodářské noviny**Sv. 67, (2023) č. 74 (17. 4. 2023)**

Stanjurův náměstek: jak najít sedmdesát miliard? Dvě třetiny škrty, třetina daně: vládní koalice v těchto dnech diskutuje, jak snížit rychle rostoucí schodek státních financí (s. 1) a rozhovor s náměstkem M. Morou o konsolidaci veřejných financí na s. 4-5; Zdanění tichého vína přinese až čtyři miliardy, spočítal Stanjura. Ani náhodou, oponují vinaři (s. 3); DPH nezalátá rozpočtové díry – komentář (s. 13); Příjmy z mimořádné daně mizí, rozpočtu kraluje amatér – komentář (s. 14).

Hospodářské noviny**Sv. 67, (2023) č. 78 (21. 4. 2023)**

Další účet za zaklekávání finanční správy. Stát má obchodníkovi s auty zaplatit 70 milionů- Cartec Group a nadměrné odpočty DPH (s. 3); Jarošovský pivovar se vzepřel doměřené milionové dani. A změnil pravidla i pro ostatní malé podniky - spotřební daň z piva (s. 5); Stát ušetří nejvýše desítky miliard, je třeba zvýšit daně - komentář (s. 15).

Ekonomické vědy. Ekonomie**The empire strikes out****Vztah mezi ekonomickou vědou a podnikáním**

The Economist, Vol. 447, (2023) No. 9341, p. 67

O vztahu ekonomie jako vědecké disciplíny a podnikání. S odkazy na různé odborné články a ekonomické teorie je v příspěvku ukázáno, že ekonomie vlastně příliš nechápe, co se děje uvnitř firmy. Základní modely pracují s nereálnými předpoklady, což bylo kritizováno již v 70. letech R. Coasem a H. Simonem. Později se sice rozvinulo zkoumání podniků v ekonomii, i přesto však v dnešní době

ekonomická teorie o podnicích příliš neproniká do reálné praxe. Příčin je pravděpodobně více (vnímání ekonomie jako základní či zastřešující teoretické disciplíny podobné např. fyzice - a ne praktické disciplíny jako např. strojírenství; obtížnost zjednodušení komplexní situace a faktorů do několika rovnic; nutnost znalosti mnoha jevů a dalších disciplín mimo ekonomii jako takovou, jako např. technologického vývoje, politických trendů, konkurence, aj.).

Finance. Bankovníctví. Měnový systém

Volker Ter Haseborg

"Ein ganz schlechter Deal für die Schweiz"

"Velmi špatná dohoda pro Švýcarsko"

WirtschaftsWoche, Jg. 2023, Nr. 14, S. 79-81

Švýcarské finanční centrum bylo považováno za diskrétní, bezpečné a prosté politických zásahů. Pak přišlo bankovní zemětřesení – pád Credit Suisse a vše se náhle změnilo. Stáhnou superbohatí své peníze?

Jan Mallien

"Eine Revolution für das Finanzsystem" : Künstliche Intelligenz

"Revoluce pro finanční systém" : umělá inteligence

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 71 (12. 4. 2023), S. 36

Pohled Raphaela Auera, vedoucího BIS Information Hubu v rámci Banky pro mezinárodní vypořádání (Bank for International Settlements, BIS), na možné přínosy umělé inteligence při vypořádání mezinárodních plateb. Inovační potenciál vidí především v uživatelském prostředí a zpracování velkého množství nestrukturovaných dat, včetně využití UI při vyhodnocování rizik, či v rámci projektu „Atlas“ (sběr dat při tržní kapitalizaci kryptoměn a dalších aktiv umožňující přesnější sledování trhů a jejich vyhodnocování pro potřeby mj. centrálních bank). Inovační centrum, vedené R. Auerem, spolupracuje s Evropskou centrální bankou a centrálními bankami eurozóny. -- K tématu viz také s. 26 a komentář na s. 19.

Deepa Mangala and Lalita Soni

A systematic literature review on frauds in banking sector

Systematická analýza literatury o podvodech v bankovním sektoru

Journal of financial crime, Vol. 30, (2023) No. 1, p. 285-301

Analýza odborných článků k tématu bankovních podvodů, které byly publikovány v anglickém jazyce v letech 2000-2021. Do výzkumu bylo zahrnuto celkem 70 článků různého charakteru (přehledové články, články popisující bankovní podvody v různých zemích). Shrnutí ukazuje možné příčiny i důsledky podvodů a možná protiopatření. -- Další články k podvodům a daňovým únikům v bankovním sektoru viz s. 48-85 a 167-204.

Patrick McGee, Joshua Franklin

Apple takes a bite out of the banks

Apple si ukusuje z bank

Financial Times, Vol. 2023, No. 41304 (22. 4. 2023), p. 6

Článek se věnuje aktivitě technologické společnosti Apple, která v oblasti finančních služeb zintenzivňuje snahu o další expanzi. Nedávno Apple uvedl na trh dva velké produkty. Apple Pay Later ("kup teď, zaplat' později") je prvním případem, kdy Apple přímo půjčuje spotřebitelům z vlastní rozvahy. Produkt Savings, spořicí účet s vysokým výnosem, nabízí americkým zákazníkům úrokovou sazbu 4,15 %, což je desetinásobek celostátního průměru. Americké banky a další poskytovatelé finančních služeb se začínají obávat této technologické společnosti s 1,2 miliardami uživatelů iPhone, tržní kapitalizací 2,6 bilionu dolarů a historií převratných inovací, která se pohybuje ve finančním odvětví.

Grahame Jackson

Banks, automatic cross-border exchange of taxpayer information and English common law fiduciary duties owed to customers

Banky, automatická přeshraniční výměna informací o daňových poplatnících a fiduciární povinnosti vůči zákazníkům dle anglického zvykového práva

Bulletin for international taxation, Vol. 77, (2023) No. 1, p. 32-40

Autor se zabývá postavením banky vůči klientům v souvislosti s automatickou výměnou informací např. dle FATCA. Nejprve je na základě judikatury i dalších zdrojů diskutováno, zda je banka fiduciářem. Dále autor rozebírá vhodný postup při výměně informací u zvláště zranitelných klientů dle definice britského úřadu FCA (autor mj. upozorňuje na riziko nadměrně byrokratického postupu banky vůči klientům, kteří nerozumí určitým povinnostem např. kvůli svému vysokému věku). Následně pak autor řeší souvislost mezi požadavky na výměnu informací a dalšími předpisy (GDPR). - Poznámky.

Chris Giles

BoE's chief economist signals UK rate increase next month

Hlavní ekonom BoE naznačuje zvýšení sazeb ve Spojeném království v příštím měsíci

Financial Times, Vol. 2023, No. 41290 (5. 4. 2023), p. 2

Hlavní ekonom Bank of England naznačil další zvýšení úrokových sazeb v květnu, když prohlásil, že centrální banka musí dotáhnout svou snahu o vymýcení vysoké inflace ve Spojeném království. Huw Pill zdůraznil, že Výbor pro měnovou politiku stojí před těžkým rozhodnutím, zda znovu zvýšit úrokové sazby ze 4,25 %, zejména v době nestability trhu.

Clinging on : banking turmoil (1)

Drží se : bankovní chaos (1)

The Economist, Vol. 447, (2023) No. 9340, p. 59-60

Diskuze o tom, zda bankovní krize z března 2023 může vyústit v hospodářskou recesi. Ekonomové se obávají nejistoty, jež by mohla poškodit spotřebu a investice. Další nebezpečí představuje možná zhoršená dostupnost půjček s negativními dopady na růst firem. Zatím se však nezdá, že by bankovní chaos mohl světovou ekonomiku zásadně zasáhnout. -- Další články k tématu bankovní krize viz s. 60-62 a s. 12-13.

Scott Chipolina

Crypto exchange Binance concealed extensive links to China for years

Kryptoburza Binance roky skrývala rozsáhlé vazby na Čínu

Financial Times, Vol. 2023, No. 41285 (30. 3. 2023), p. 1

Jak ukazují zdroje Financial Times, kryptoburza Binance několik let skrývala významné vazby na Čínu, což je v rozporu s tvrzením vedoucích pracovníků, že kryptoměnová burza opustila zemi na konci r. 2017. Generální ředitel Changpeng Zhao a další osoby zastávající vedoucí pozice opakovaně dávali zaměstnancům Binance pokyny, aby přítomnost společnosti v Číně skrývali. To se týkalo kanceláře používané nejméně do konce r. 2019 a jedné čínské banky, která byla využívána k vyplácení mezd některým zaměstnancům. -- K poskytování nelegálních služeb Binance v USA viz FT z 28. 3. 2023, s. 1.

T. Kuchenbecker, S. Louven, H. Steuer

Der andere Kampf gegen Inflation

Jiný boj proti inflaci

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 85 (3. 5. 2023), S. 12

Španělsko zakládá instituci pro dohled nad vztahem mezi maržemi a inflací, využívající data centrální banky, statistického úřadu a finančního úřadu, s úkolem vytvořit kompletní obraz hospodářské a finanční situace ve vybraných odvětvích. Reaguje tak na tzv. „greed inflation“, tedy inflaci vyvolanou nikoli neúměrným růstem příjmů, ale neúměrným růstem obchodních marží. Jako zastávce názoru, že poslední nárůst inflace je spojen s chováním obchodního sektoru, uvádí článek Ángela Talaveru z Oxford Economics a Paula Donovana z banky UBS. Zvláštní pozornost je věnována „greed inflation“ zejména kvůli skutečnosti, že je z valné části mimo možnosti centrálních bank ji ovlivnit. Kroky v oblasti redukce spotřebitelských cen základních produktů už podnikla Francie a Švédsko, nicméně nemají charakter systematického postupu.

Martin Fritz

Die Samurai der Geldpolitik

Samuraj měnové politiky

WirtschaftsWoche, Jg. 2023, Nr. 15, S. 38-39

Na rozdíl od centrálních bank v USA a Evropě odkládá Bank of Japan ukončení své expanzivní měnové politiky. To staví nového šéfa centrální banky K. Uedu do obtížné pozice: pokud přibrzdí, hrozí nové nepokoje na finančních trzích.

Frank Wiebe

Die unschöne neue Welt des Geldes

Nehezky nový svět peněz

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 77 (20. 4. 2023), S. 48

Komentář k projevu Ch. Lagardeové „Central banks in a fragmenting world“, přednesenému v New Yorku na Radě mezinárodních vztahů (Council of Foreign Relations). Lagardeová v něm zdůraznila současné proměny role centrálních bank v souvislosti s mezinárodní politikou, zejména v reakci na důsledky vztahů mezi USA a Čínou. Autor komentáře poukazuje zejména na pasáže, kde se Lagardeová věnuje dopadu americko-čínských vztahů v širším měřítku na peněžní politiku, postupné oslabování role dolaru jako vedoucí měny mezinárodního obchodu, jeho budoucímu postupnému nahrazování lokálními měnami či platebními systémy (zejm. v čínské zájmové a vlivové sféře) a nutnosti kooperace EU, potažmo eurozóny, s USA v globálním měřítku. Zdůrazňuje také souvislost mezi geopolitickou nestabilitou a rostoucí inflací. V závěru autor poukazuje na skutečnost, že evropské finanční a peněžní politice, orientované spíše pragmaticky než zásadově, nestojí v cestě žádná nadřazená autorita, i na sporné body v evropsko-amerických vztazích, což spolupráci dále ztěžuje.

Yasmin Osman

Digitalisierung kann Bankruns beschleunigen

Digitalizace může urychlit runy na banky

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 75 (18. 4. 2023), S. 33

Christian Sewing, prezident Deutsche Bank, komentoval postupující tempo digitalizace bankovníctví jako rizikový faktor při tzv. „bank runech“, jak se ukázalo v případě pádu Silicon Valley Bank. Dodal, že digitalizace musí jít ruku v ruce s adekvátním vyhodnocením uživatelského chování a pojištění vkladů.

Carsten Volkery, Torsten Riecke

EU will die Bankenabwicklung erleichtern : Bankenkrise

EU chce usnadnit proces uskutečnění činnosti bank bankovní krize

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 73 (14. 4. 2023), S. 32-33

Jednotný výbor pro řešení krizí (SRB, Single Resolution Board) by v rámci návrhu reformy evropského bankovního systému měl získat vyšší pravomoci než doposud. Reforma CMDI (Crisis Management and Deposit Insurance Framework) aktualizuje stávající právní normy v reakci na sporné otázky společného ručení za pojištění vkladů a vyvážení řešení na úrovni jednotlivých členských zemí a Unie. Změna přichází po neúspěšném vyjednávání o třílípřovém systému bankovních garancí a dozoru, tvořeném SRB, SSM (společným bankovním dozorem) a EDIS (společným ručením za vklady bank eurozóny), kdy poslední instituce narazila na odpor některých členských zemí, zejm. Německa. Nově by pod SRB spadala intervenční činnost při nově povinném nahlášení krizové situace bank v kompetenci členských zemí. Stručně je zmíněno srovnání s řešením identické problematiky ve Velké Británii.

Martin Arnold

Eurozone banks report record withdrawals

Banky v eurozóně hlásí rekordní výběry

Financial Times, Vol. 2023, No. 41283 (28. 3. 2023), p. 2

Podle údajů Evropské centrální banky vybrali vkladatelé z bank v eurozóně za posledních pět měsíců 214 miliard eur. V únoru vkladatelé snížili objem svých vkladů o 71,4 mld. eur, což bylo největší snížení od počátku záznamů v r. 1997. Vklady domácností se snížily o 20,6 mld. eur, což je největší pokles od r. 2003, kdy se tyto údaje začaly sbírat. -- Viz také komentář na s. 17.

EZB-Rat spricht über kleineren Zinsschritt**Rada Evropské centrální banky hovoří o menších krocích při zvyšování sazeb**

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 73 (14. 4. 2023), S. 32

Evropská centrální banka zvažuje zpomalení tempa navyšování úrokových sazeb. Následující krok by podle stávajících předpokladů, beroucích v potaz zpomalující inflaci (z 8,5 % ke konci února na 6,9 % za březen) a dlouhodobý efekt předchozích kroků, měl činit 25 bazických bodů.

Christoph Wronka

Financial crime in the decentralized finance ecosystem : new challenges for compliance**Finanční kriminalita v ekosystému decentralizovaných financí : nové výzvy pro oblast dodržování povinností**

Journal of financial crime, Vol. 30, (2023) No. 1, p. 97-113

Příspěvek se zabývá problematikou decentralizovaných financí (finančních technologií založených na systému blockchain). Po krátkém úvodu, ve kterém autor představuje různé metody decentralizovaných financí a diskutuje o možném vývoji do budoucna, jsou představena rizika z oblasti finanční kriminality a výzvy pro regulaci decentralizovaných financí a dodržování pravidel. Výzkum byl proveden prostřednictvím analýzy sekundárních zdrojů a dotýká se mj. problematiky praní špinavých peněz, krádeží kryptoměn či hackerství.

A. Dörner, J. Mallien, F. Wiebe

Fünf Gründe für hartnäckige Inflation**Pět důvodů tvrdošíjné inflace**

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 87 (5. 5. 2023), S. 6-7

Shrnutí pěti hlavních důvodů vysoké inflace v eurozóně, která v dubnu 2023 dosáhla bezmála sedmiprocentní hranice. Patří mezi ně nezměnná dynamika vývoje, viditelná především v meziměsíčním horizontu; převažující rizika striktní peněžní politiky (zejm. zpomalení hospodářského zotavení a růstu); riziko mzdově cenové spirály; a vliv dlouhodobých faktorů zvyšujících ceny (zejm. politické a demografické důvody). Posledním faktorem je také rostoucí státní zadlužení, kdy centrální banky nebudou schopny dlouhodobě udržet vysoké úrokové sazby, aby neohrozily financování států. -- Viz též komentář na s. 16.

Chris Giles, Colby Smith

Global economy faces 'hard landing' if steep inflation persists, IMF warns**MMF varuje, že v případě pokračující prudké inflace hrozí globální ekonomice "tvrdé přistání"**

Financial Times, Vol. 2023, No. 41295 (12. 4. 2023), p. 1

MMF varoval před "tvrdým přistáním" světové ekonomiky, pokud prudká inflace udrží úrokové sazby na vyšší úrovni po delší dobu a zvýší finanční rizika. Po zveřejnění svého nejnovějšího výhledu světové ekonomiky MMF zdůraznil, že známky odolnosti spolu s nižšími světovými cenami energií a potravin pouze maskují temnější realitu. -- Více k tématu na s. 4, 9 a 10.

Laurence Fletcher

Hedge funds reap \$7bn bonanza from bank crisis by betting against lenders**Hedgeové fondy vydělávají 7 miliard dolarů na bankovní krizi sázením proti věřitelům**

Financial Times, Vol. 2023, No. 41291 (6. 4. 2023), p. 1

Hedgeové fondy vydělaly na sázkách proti bankovním akciím během nedávné krize v tomto sektoru více než 7 miliard dolarů - největší zisk od finanční krize v r. 2008. Tyto vysoké zisky byly zaznamenány v průběhu měsíce, který byl pro banky nepříznivý, protože kolaps americké Silicon Valley Bank a nouzový prodej Credit Suisse ovlivnily celý sektor.

Pan Kwan Yuk, Andrew Whiffin, Joshua Franklin

How safe are America's regional banks?**Jak bezpečné jsou americké regionální banky?**

Financial Times, Vol. 2023, No. 41286 (31. 3. 2023), p. 19

Milióny Američanů si po nedávném pádu Silicon Valley Bank dávají více pozor, kde mají uloženu hotovost. Po krachu SVB se zhroutila také newyorská Signature Bank. Financial Times proto provedl analýzu více než 100 bank v USA, aby zjistil, které z nich jsou nejodolnější a které mohou být

problémové. Krize má velké důsledky pro americké regionální banky a jejich investory. Vnímání rizika se prudce změnilo a přísnější regulace a nižší ziskovost se zdají být nevyhnutelné.

Leonidas Exuzidis, Jan Mallien, Mareike Müller

Inflationsunterschiede stellen EZB vor Schwierigkeiten

Rozdíly v inflaci staví ECB před obtížná rozhodnutí

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 85 (3. 5. 2023), S. 32-33

Bližší pohled na faktory ovlivňující další zvýšení úrokových sazeb Evropskou centrální bankou. Následující krok je očekáván ve výši 25 bazických bodů, naráží však na různou míru inflace v členských zemích eurozóny. Článek charakterizuje přední faktory, které ovlivňují míru inflace ve vybraných zemích (včetně podpůrných kroků místních vlád), stručně shrnuje dopad dalšího zvýšení úrokových sazeb na státy s nejvyšší a nejnižší inflací a uvádí argumenty zastánců striktní i uvolněné peněžní politiky. Stručně se věnuje důsledkům dalšího kroku ECB pro veřejné finance států eurozóny. -- Více k aktuálním krokům měnové politiky ECB viz HB č. 87/2023, s. 3 a 6.

Annett Meiritz

IWF-Direktor: Inflation bleibt "Problem Nummer eins"

Ředitel MMF: inflace zůstává "problémem číslo jedna"

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 72 (13. 4. 2023), S. 9

Alfred Kammer, vedoucí Mezinárodního měnového fondu pro Evropu, komentuje globální konjunkturální prognózu MMF. Jako přední riziko pro Evropu vidí inflaci, podle jeho názoru však zvládnutelnou konzistentně konzervativní politikou Evropské centrální banky, zejm. v podobě pokračování v navyšování úrokových sazeb. Vlivem bankovní krize byl snížen výhled pro Německo.

Laboratory accidents

Laboratorní nehody

The Economist, Vol. 446, (2023) No. 9337, p. 60

Centrální banky tzv. rozvíjejících se ekonomik (emerging markets) zareagovaly na rostoucí inflaci před dvěma lety zvyšováním úrokových sazeb jako první, zároveň se jim podařilo odolat politickým tlakům sazby snižovat. V boji s inflací si počínají nebývale úspěšně již dvě dekády. Nyní se tyto instituce nicméně pouštějí do nebezpečných pokusů, které dle článku mohou poškodit jejich důvěryhodnost a inflaci znovu spustit. V příspěvku jsou ukázány příklady konkrétních opatření v různých zemích (ze střední Evropy je okrajově zmíněno Maďarsko), které většinou spočívají v intervencích zabraňujících oslabení měny, popř. v měnovém financování (nástroj "ways-and-means account"). Je zmíněno, že nástroje sice mnohdy fungují, bývají ale nákladné, popř. mají jiné nevyžádané vedlejší efekty (např. závislost na Číně). Kromě toho příspěvek také upozorňuje na nedostatek dat, kterými centrální banky v rozvíjejících se ekonomikách disponují.

Lassoed

Banky svázané státem

The Economist, Vol. 447, (2023) No. 9342, p. 65

Článek se v souvislosti s březnovými problémy na americkém bankovním trhu zamýšlí nad tím, kam se ubírá finanční a bankovní regulace. Po každé panice v bankovním systému se objevuje snaha posílit "záchrannou síť". Je však otázkou, jak daleko by státy s pomocí měly zacházet. Vidina štědré pomoci vybízí k nadměrnému riskování. Banky jsou zároveň ve své podstatě založeny na nesouladu v likviditě (okamžitě vyplatitelné vklady vs. nelikvidní dlouhodobé půjčky); i spolehlivé instituce jsou zranitelné, pokud z jakéhokoli důvodu dojde k runu na banku. Nákaza se může rychle přenést do celého systému s dalšími škodlivými dopady. Po finanční krizi v letech 2007-2009 měly být podle dohledových institucí dlouhodobé státní dluhopisy pro banky zdrojem likvidity v případě krize, v době růstu úrokových sazeb však vyvstaly problémy. Regulace by se dala určitým způsobem upravit, mohlo by to však znamenat příklon k tzv. úzkému bankovníctví (narrow banking), kdy je každý vklad kryt likvidním aktivem, což přináší i nevýhody. Diskutuje se také o digitálních měnách centrálních bank, jež by se mohly stát alternativou bankovních vkladů. Obecně dle článku situace směřuje k explicitnější roli státu ve fungování bankovního systému.

Christoph Schlautmann

Mythos "Gierflation"

Mýtus "inflace z lačnosti"

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 84 (2. 5. 2023), S. 1, 4-5

Bližší pohled na fenomén tzv. „greed inflation“ (inflace z chamtivosti, Gierflation) v německém prostředí. Článek shrnuje výsledky průzkumů Institut für Handelsforschung a Ifo-Institutu a aplikuje je především na německé firmy indexu Dax. Autor nedochází k jednoznačnému závěru (zejm. v případě supermarketů nejsou obchodní zprávy veřejně dostupné), většina dostupných dat, zejm. v oblasti průmyslové výroby, nadsazené marže jako zdroj inflace nepotvrzuje, v některých případech je přímo vyvrací. Konkrétněji se článek zabývá vývojem marží v automobilovém průmyslu, výrobě elektroniky a specifickém sektoru zemědělství a potravinářství v souvislosti s výkyvy zásobování hnojiv z Ukrajiny a vlivem tamního exportu obilí na evropské ceny.

Daniel Dupuis, Deborah Smith and Kimberly Gleason

Old frauds with a new sauce : digital assets and space transition

Staré podvody v novém kabátě : digitální aktiva a přesun v prostoru

Journal of financial crime, Vol. 30, (2023) No. 1, p. 205-220

Autoři se v příspěvku zabývají podvodnými schémata, která se původně dotýkala skutečné měny v reálném světě, později se ale rozšířila i do online prostředí. Konkrétně jde o ransomware, cenovou manipulaci, umělé navyšování cen cenných papírů a jejich následný prodej (tzv. pump and dump schemes), podvržené hovory (spoofing), zkreslení finančních informací (misrepresentation) a Ponziho (pyramidová) schémata. Výzkum byl proveden prostřednictvím tzv. space transition theory („teorie přesunu v prostoru“). - Poznámky.

Yasmin Osman

Schlechte Noten für US-Banken

Špatné známky pro americké banky

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 87 (5. 5. 2023), S. 30-31

Shrnutí výsledků analýzy stability bankovního sektoru, uskutečněné Fedem v rámci reakce na pád Silicon Valley Bank. Studie posuzuje kvality vedení 179 amerických bank a srovnává je se 47 evropskými bankovními domy. Ve třech stanovených kritériích (přítomnost kvalifikovaného odborníka pro řízení rizik ve vedení banky; otázka, zda člen představenstva neobdržel při hlasování více než 10 % negativních hlasů; a otázka, zda ve správní či dozorčí radě zasedají členové starší 70 let či s oborovou zkušeností přesahující 15 let) bylo označeno 94 amerických bank jako rizikové ve dvou ze tří bodů. Studie ve srovnání s evropskými bankami poukazuje na nedostatky v oblasti corporate governance, ale i státního bankovního dozoru a nejednotnosti pravidel v porovnání s Evropou.

Michael Maisch

Sparkassen fürchten eine dauerhaft hohe Inflation

Spořitelny se obávají dlouhodobě vysoké inflace

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 71 (12. 4. 2023), S. 35

Výsledky průzkumu „bankovního klimatu“ (pohledu lokálních obchodních bank a spořitelen na stav německého hospodářství a finančních trhů) Deka-S-Finanzklima za první kvartál r. 2023 ukazují, že 84 % německých spořitelen očekává ke konci roku míru inflace přes 4 %, 39 % institucí dokonce přes 5 %. Primární obavou bank je kvůli inflaci zvýšená hladina úrokových sazeb, ačkoli podle průzkumu spořitelny předpokládají stabilní úroveň sazeb a pro r. 2023 očekávají dostatečnou konjunkturu, aby situace nebyla ve výsledku riziková.

Mark Vandavelde, Antoine Gara, Joshua Franklin, Colby Smith, Tabby Kinder

SVB: the multiple warning signs that were missed

SVB: četná varovná znamení, která byla přehlédnuta

Financial Times, Vol. 2023, No. 41306 (25.4.2023), p. 15

Článek mapuje problémy americké banky Silicon Valley Bank před jejím pádem. Už více než rok před bankrotem banky upozorňovali externí dozorčí orgány i někteří vlastní poradci banky na nebezpečí, která se skrývala v její rozvaze. Přesto nikdo z nich - ani ratingové agentury, ani

vyšetřovatelé z Federálního rezervního systému USA, ani externí poradci, které si SVB najala od společnosti BlackRock - nedokázal vedení banky přimět, aby se vydalo bezpečnější cestou.

The missing half-trillion

Chybějící půl bilion

The Economist, Vol. 446, (2023) No. 9339, p. 69

Kvůli tzv. reverzním repo operacím, které v r. 2013 zavedla americká centrální banka Fed s cílem usnadnit si ukončování politiky velmi nízkých úrokových sazeb, dochází k odlivu bankovních vkladů z amerických bank. V posledních letech využívání reverzních repo operací prudce vzrostlo - příčinou bylo kvantitativní uvolňování (QE) spuštěné během pandemie a změny v regulaci u tzv. "dodatečného pákového poměru" (supplementary leverage ratio, SLR). Článek podrobněji popisuje fungování reverzních repo operací a příslušných regulačních změn a dále rozvádí, proč je pro fondy peněžního trhu výhodnější ukládat prostředky u centrální banky, než je nechávat v bance. Poté příspěvek poukazuje na to, že se fondy peněžního trhu mohou stát tzv. "úzkými bankami" (institucemi, které kryjí vklady spotřebitelů rezervami centrálních bank místo rizikovějšími aktivy). Odliv vkladů z bankovního systému mohou odnést zejména malé a střední americké banky.

The roar gets nearer : a narrow course

Vřava se blíží : úzký kurs

The Economist, Vol. 446, (2023) No. 9339, p. 63-64

Americká centrální banka Fed stojí před dilematem, zda pokračovat ve zvyšování úrokových sazeb v reakci na vysokou inflaci, nebo zda zpřísnování měnové politiky utlumit kvůli obavám o finanční stabilitu (problémy v bankovním systému). Článek popisuje rozpor mezi oběma cíli i jejich prolínání, kdy bankovní chaos je podle některých názorů ekvivalentní k růstu úrokových sazeb. Připomenuty jsou také předchozí krize a postup Fedu během nich, včetně např. krachu velké banky v r. 1984 či pádu hedgeového fondu v r. 1998. Fed se zatím snaží použít různé nástroje k plnění obou cílů zvláště, zda se to povede, však bude záviset na hloubce bankovní krize. -- Viz i další články na s. 65-67 k aktuálním bankovním problémům.

Daniel Goffart, Julian Heißler, Bert Losse, Christian Ramthun, Dieter Schnaas, Hendrik Varnholt, Lukas Zdrzalek

Too big to fail - die neue Staffel

Příliš velké na to, aby mohly padnout - nová sezóna

WirtschaftsWoche, Jg. 2023, Nr. 13, S. 14-22

Konec Credit Suisse způsobil, že se evropské banky otřásají. Rychlá záchrana přináší jistý klid, ale ne jistotu. Další bankovní zemětřesení je jen otázkou času - zejména kvůli vyšším úrokovým sazbám.

Lukáš Raška

Událost, která změnila svět investování : před 30 lety bylo spuštěno první ETF

Profi poradenství & finance, Sv. 11, (2023) č. 2, s. 62-63

Článek připomíná třicetileté výročí spuštění prvního burzovně obchodovaného fondu (exchange traded fund, ETF) v USA, který kopíroval akciový index S&P 500. Autor popisuje následný prudký růst nabídky ETF, jejich značnou oblibu ze strany investorů především díky nižší rizikovosti oproti nakupování jednotlivých akcií a revoluci v investování, kterou ETF přinesly. Zdůrazňuje, že naprostá většina burzovně obchodovaných fondů je založena na principu pasivního investování, což jim přineslo obrovskou popularitu. Graf dokládá dynamiku růstu počtu ETF od r. 2003 do r. 2022.

Astrid Dörner

USA erwägen höhere Einlagensicherung

USA zvažují vyšší pojištění vkladů

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 85 (3. 5. 2023), S. 33

Americká Federal Deposit Insurance Corporation (FDIC, Federální korporace pro pojištění vkladů) na základě spolupráce s Fedem a výsledky jeho zprávy, týkající se kolapsu banky SVB, navrhuje zvýšit hranice pojištění vkladů a vzhledem k měnícím se podmínkám v bankovním sektoru i individuálnější přístup při pojišťování jednotlivých druhů vkladů a kont. Náklady na sanaci SVB a First Republic překročily 30 miliard dolarů, protože FDIC převzalo část nákladů.

Hranice pojištění částky 250 000 dolarů pojistky na osobu (právníckou i fyzickou) na banku se tak ukázala jako nedostatečná. Primárním cílem reformy je lepší schopnost reagovat na nárazové vybírání vkladů („bank run“).

What's wrong with the banks

Co se děje s bankami

The Economist, Vol. 446, (2023) No. 9338, p. 9

Po finanční krizi v letech 2007-2009 došlo ke zpřísnění finanční regulace a zdálo se, že banky jsou již odolné. Během března 2023 však došlo k runu na americkou banku SVB a k následným problémům dalších bank. Vyvstává proto otázka, zda jsou peníze strádatelů v bezpečí. Při pádu banky SVB se odhalilo skryté riziko, které spočívalo ve zranitelnosti amerických bank vůči růstu úrokových sazeb a propadu cen dluhopisů. Opatření zavedená během předchozí finanční krize motivovala banky, aby nakupovaly vládní dluhopisy vzhledem k jejich důvěryhodnosti a snadnému prodeji. Nemyslelo se však na to, co nastane, pokud vzroste inflace a bude nutné zvyšovat úrokové sazby. Příspěvek vysvětluje, proč musela americká centrální banka zasáhnout, zároveň ale upozorňuje na to, že pomoc Fedu může bez další úpravy regulace podnítit nadměrné riskování ze strany bank. Dle článku by bylo vhodné mj. odstranit zvláštní výjimky v regulaci, které vznikly v důsledku lobbování, obecně je pak třeba brát v úvahu rizika plynoucí ze zvyšování úrokových sazeb (např. je zohlednit při zátěžových testech). -- K bankovní krizi z jara 2023 viz i další příspěvky na s. 59-62 a 66.

Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny

A new era of petrodollar power : sovereign-stealth funds

Nová éra petrodolarové moci : neprůhledné suverénní fondy

The Economist, Vol. 447, (2023) No. 9342, p. 59-61

Kvůli válce na Ukrajině a souvisejícím sankcím vůči Rusku došlo k růstu cen paliv, jejich exportéři proto generují výrazné příjmy. Článek předkládá výsledky analýzy provedené redakcí The Economist, která mapovala, kam ropné bohatství zejména ze zemí Perského zálivu plyne. Data jsou oproti dřívějšímu poměrně neprůhledná, výsledky nicméně poukazují na rostoucí podíl prostředků, kterými si dotčené státy získávají vliv v zahraničí, popř. je využívají na dosahování politických cílů na domácí půdě.

An unlikely harbour

Nepravděpodobný přístav

The Economist, Vol. 447, (2023) No. 9340, p. 65

Diskuze o tom, zda se Čína v době chaosu na finančních trzích může stát "bezpečným přístavem", jakkoli to kvůli mnoha rizikům čínské ekonomiky i politiky může znít nepravděpodobně. Čína se sice potýká se svými vlastními obtížemi (zadlužený developerský sektor, problémy regionálních bank, chaos během přísných protipandemických restrikcí), zároveň se ale čínská ekonomika nyní vyvíjí jinak, než zbytek světa. Právě kvůli protipandemickým opatřením přestal být hospodářský cyklus Číny synchronizovaný se světovou ekonomikou, ekonomika Číny proto nyní roste; zároveň se také nepotýká s inflací. Nedochází k bankovním runům a bankovní vklady naopak rostou. I přes další rizika (geopolitický vývoj a napjaté vztahy s USA) se čínská ekonomika může stát vítaným zdrojem diverzifikace.

Leonidas Exuzidis

Anleihemarkt signalisiert tiefe Rezession : Invertierte Zinskurve

Trh s pohledávkami signalizuje hlubokou recesi : obrácená výnosová křivka

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 73 (14. 4. 2023), S. 34-35

Bližší pohled na prognózu Fedu, týkající se hospodářského vývoje v USA. Článek se podrobněji věnuje teorii inverzní výnosové křivky jako jednoho z indikátorů blížící se recese, s níž Fed v predikcích pracuje. Autor poukazuje na skutečnost, že ačkoli se jedná o korelaci, inverzní křivka výnosů dvouletých a desetiletých dluhopisů (jejichž rozdíl činil během letošního roku až 1,1 %) provázela všechny hospodářské krize v USA od r. 1960. V závěru jsou shrnuty nejvýznamnější faktory vývoje americké ekonomiky a pracovního trhu, riziko inflační spirály a význam role fiskální politiky.

Yuan Yang, Alice Hancock, Laura Pitel

Europe's push to get out of China's solar shadow

Snaha Evropy dostat se z čínského solárního stínu

Financial Times, Vol. 2023, No. 41280 (24. 3. 2023), p. 17

Článek o přechodu Evropské unie na ekologické technologie v energetice a o dosavadní závislosti na Číně. EU chce, aby se solární energie stala do r. 2030 jejím největším zdrojem energie. To by znamenalo téměř ztrojnásobit kapacitu výroby solární energie během příštích sedmi let. Více než tři čtvrtiny dovozu solárních panelů do EU v r. 2021 však pocházely z Číny. Evropští politici se v důsledku ruské palivové krize a pandemických narušení dodavatelských řetězců obávají spoléhat pouze na jednu zemi, a proto hledají alternativy.

Alice Su

Frontline Formosa : special report: Taiwan

Přední linie Tchaj-wan : zvláštní zpráva: Tchaj-wan

The Economist, Vol. 446, (2023) No. 9337, centr. sect. (12 p.)

Speciální příloha o Tchaj-wanu, v souvislosti s možným vojenským konfliktem mezi ním a Čínou. V úvodním článku jsou shrnuty různé aspekty hrozícího konfliktu (jak by mohl vypadat - úplná invaze vs. např. blokáda ostrovů; případné dopady na světovou ekonomiku; připravenost obyvatel Tchaj-wanu se bránit). Jednotlivé články se pak věnují mj. dějinám Tchaj-wanu, jeho ekonomice, politice (mj. prezidentské volby v r. 2024), obraně, i případné světové pomoci Tchaj-wanu. Jeden z článků rozebírá také situaci čipového průmyslu. -- Viz i další články k tématu mimo tuto přílohu na s. 7 a 13-16.

Annett Meiritz

IWF erwartet Dämpfer für Deutschland : World Economic Outlook

MMF očekává studenou sprchu pro Německo : Světový hospodářský výhled

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 71 (12. 4. 2023), S. 8-9

Shrnutí aktuálního World Economic Outlook (WEO, Světový ekonomický výhled) zpracovaného Mezinárodním měnovým fondem. WEO očekává nepříznivý vývoj se sníženým hospodářským růstem oproti r. 2019 (3,4 % oproti obvyklým 3,8 %), kdy přes 90 % jednotlivých národních hospodářství zaznamená snížený růst oproti loňskému roku. Článek shrnuje závěry zprávy relevantní pro eurozónu a Německo, blíže se věnuje riziku finanční nestability a novému rizikovému faktoru v podobě bankovní krize, i zásadní roli Číny v rámci tempa světového růstu.

Florian Güßgen, Daniel Goffart, Nele Höfler, Silke Wettach

Ohne Demo und Gezanke, ein allerletztes mal: nein danke!

Bez demonstrací a hádek, naposledy: ne, díky!

WirtschaftsWoche, Jg. 2023, Nr. 15, S. 14-23

Němci zavírají své jaderné elektrárny. Celý svět spoléhá na renesanci jaderné energetiky, jen v Německu sází na razantní rozšíření obnovitelných zdrojů energie. Je to odvážné, pošetilé nebo nedbalé?

Riding high

Úspěchy americké ekonomiky

The Economist, Vol. 447, (2023) No. 9342, p. 9

Občané Spojených států považují svou ekonomiku za "rozbitou" a jsou nebývale pesimističtí v očekávání budoucího vývoje. USA však ve skutečnosti zůstávají nejbohatší, nejproduktivnější a nejinnovativnější ekonomikou světa. Článek rozebírá jednotlivé indikátory úspěchu americké ekonomiky (HDP, produktivita práce, počty patentů, příjmy obyvatel), poukazuje na velikost amerického spotřebního trhu, kvalitu i velikost pracovní síly i dynamiku (jednoduchost zakládání i restrukturalizace firem, flexibilita pracovního trhu). Stinnou stránku představuje nedostatečný růst příjmů středněpříjmových pracovníků a zaostávání za zbytkem vyspělého světa v očekávané délce života, přičemž tyto problémy se i přes příznivou hospodářskou situaci řeší vzhledem k dnešní politické situaci jen obtížně. Nespokojenost veřejnosti s ekonomickou situací také může vést k tomu, že politici ve snaze vyřešit tento domnělý problém ve skutečnosti ekonomice spíše ublíží (oba poslední prezidenti brojí proti imigraci a prosazují protekcionismus, což je pro ekonomiku škodlivé). -- Viz i rozsáhlejší příspěvek k tématu na s. 17-20.

Bastien Alvarez, Raphaël Beaujeu, Sixtine Bigot, Louis Bertrand, Adama Hawa Diallo, Paul Mainguet, Cyprien Ronze-Spilliaert, Éloïse Villani

World economic outlook in spring 2023 : the economy reaches its trough [elektronický zdroj]
Výhled světové ekonomiky na jaře 2023 : ekonomika dosáhne svého dna

Trésor-economics, No. 325 (2023), p. 1-9

Prognóza vývoje světové ekonomiky na léta 2023-2024 z jara r. 2023. V letošním roce se očekává meziroční snížení tempa hospodářského růstu vlivem vysoké inflace a zpříšňování měnové politiky. Velká Británie vstoupí do recese, mj. i kvůli přetrvávajícím dopadům brexitu, tj. vystoupení z Evropské unie. Podpora evropských ekonomik z tzv. plánu obnovy NextGenerationEU bude pokračovat. Dále se mj. očekává silný růst vybraných velkých rozvojových ekonomik (Čína, Indie) či výrazné oslabení světového obchodu. Naplnění prognózy mohou ovlivnit různé faktory, mj. vývoj inflace, finanční rizika, válka na Ukrajině či přírodní katastrofy. - Poznámky. Plný text dostupný z: http://knihovna.mfcr.cz/earchiv/2023/05/Tresor_economics_325_2023.pdf

Informatika. Počítače

Arthur Dozias

Competition in the French electronic communications market [elektronický zdroj]

Konkurence na francouzském telekomunikačním trhu

Trésor-economics, No. 321 (2023), p. 1-7

Rozbor konkurenčního prostředí na francouzském telekomunikačním trhu. Článek podává informace o vývoji konkurenčního prostředí od 80. let 20. století (o velikosti a počtu firem, o regulaci) a o rozdílu mezi spotřebitelským a firemním trhem. Spotřebitelský telekomunikační trh ve Francii je hodnocen jako vysoce konkurenční, což se promítá i do cen (ty se v rámci EU pohybují na nízkých úrovních). Operátoři zároveň vysoce investují. Na firemním trhu je ovšem konkurence slabší. - Poznámky. Plný text dostupný z: http://knihovna.mfcr.cz/earchiv/2023/05/Tresor_economics_321_2023.pdf

Thomas Kuhn, Andreas Menn, Theresa Rauffmann

Die Geister, die wir riefen

Duchové, které jsme vyvolali

WirtschaftsWoche, Jg. 2023, Nr. 16, S. 14-19

Nové programy jako ChatGPT podpořily rozruch kolem umělé inteligence. Rychlost rozvoje vede také k obavám, kdo má nad nimi kontrolu. Nebo jsme ji už ztratili? Článek se zabývá pravidly, která jsou potřeba, aby se umělá inteligence stala příležitostí pro všechny. Umělá inteligence potřebuje omezení, aby nám sloužila, a ne nás ovládala. Ale raději bychom neměli riskovat, že se bez ní obejdeme.

How to worry wisely about AI

Jak se rozumně obávat umělé inteligence

The Economist, Vol. 447, (2023) No. 9343, p. 7-8

Schopnosti umělé inteligence a tzv. "velkých jazykových modelů" (LLMs) v posledních měsících překvapily i samotné jejich tvůrce - umělá inteligence dokáže úspěšně vyřešit celou řadu úkolů, od rozluštění hádanek až po programování. Zároveň se hovoří o možných rizicích i přínosech, které si ani zdaleka zatím nedokážeme všechny představit. Článek uvozuje další příspěvky v čísle, ve kterých jejich autoři rozebírají, co přispělo k tomu, že schopnosti umělé inteligence pokročily až takovým způsobem, jak moc je třeba se tohoto pokroku obávat a ke kterým regulačním opatřením by měly státy přikročit. -- Umělou inteligenci se věnuje i řada příspěvků v čísle: esej na s. 15-18, článek o situaci v Číně na s. 45-46 či několik příspěvků v rubrice "Science & Technology" (s. 65-70).

Richard Waters

The race to be a US chip champion

Závod o titul amerického šampiona v čípech

Financial Times, Vol. 2023, No. 41297 (14. 4. 2023), p. 15

Společnost Intel, která je jedním z předních hráčů v polovodičovém průmyslu, se pokouší o jeden z nejsložitějších technologických obrátů. Zaostávání ve výrobě pokročilých čipů však není jediným problémem společnosti. Velké změny v potřebách zákazníků, jako je vzestup umělé inteligence, hrozí,

že tradiční čipy budou odsunuty na vedlejší kolej. Pokus společnosti o přímou konkurenci tchajwanskému výrobcí TSMC bude největší změnou ve způsobu podnikání.

Mezinárodní hospodářské vztahy a integrace

Liu Zhengrong

Gefährlich verzerrtes China-Bild

Nebezpečně zkreslený obraz Číny

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 78 (21. 4. 2023), S. 22

Komentář k vývoji evropské politiky „odpoutávání se“ vůči Číně a jejím proměnám ve světle krizi posledních let (zejm. války na Ukrajině) a rostoucího napětí mezi Čínou, USA a v diplomaticko-hospodářském ohledu i Evropou. Autor se blíže věnuje rizikům, které přináší neobjektivní pohled na čínsko-evropské, potažmo čínsko-německé vztahy i tamní vnitřní záležitosti a na další rozhodování o budoucnosti obchodních a diplomatických vztahů s Čínou. I přes kritičnost k selhavší politice „Wandel durch Handel“ zastává názor, že úplné přerušování vztahů by bylo nejen ekonomicky škodlivé, ale i politicky destabilizující.

Roman Mentlík, Pavel Řežábek, Naděžda Petruš

Readiness of the Czech Republic to join the euro area

Přípravenost České republiky na vstup do eurozóny

Acta VŠFS, Vol. 16, (2022) No. 2, p. 132-158

Autoři posuzují připravenost České republiky na přijetí eura. ČR se ke vstupu do eurozóny zavázala při vstupu do Evropské unie, v současné době však není stanoveno datum přechodu na euro. K tomuto kroku chybí politická vůle, navíc ČR neplní většinu z tzv. Maastrichtských kritérií. Autoři v článku hodnotili rozdíl mezi skutečnou a vnímanou inflací v ČR i plnění jednotlivých kritérií. Ve výzkumu byla zahrnuta data i z části r. 2022, článek tedy časově pokrývá období několika posledních turbulentních let (pandemie, válka na Ukrajině). Česká republika plní v současné době pouze kritérium výše veřejného dluhu.

Obchod. Cla. Mezinárodní finance

Christoph Herwartz, Carsten Volkery

EU will Handel mit der Ukraine beschränken : Getreideexporte

EU omezí obchod s Ukrajinou vývoz obilí

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 78 (21. 4. 2023), S. 16

Evropská unie pracuje na řešení dovozu ukrajinského obilí, aby současně nebyla ohrožena evropská zemědělská produkce. Předsedkyně Evropské komise U. von der Leyen uvedla, že v případě potřeby budou využity nouzové mechanismy pro omezení dovozu a finanční pomoc pro zemědělce poškozené cenovým výkyvem. Stálý vývoz ukrajinského obilí je významným zdrojem příjmů tamní státní pokladny; jejich výpadek by ztlačil silovou pozici Ruska.

Pavel Černý

Evropa se zbavuje závislosti na Rusku

Statistika & my, Sv. 13, (2023) č. 2, s. 8-9

Obchodní výměna EU s Ruskem doznala po zahájení invaze na Ukrajinu výrazných změn. Export z EU do Ruska klesl mezi únorem a březnem r. 2022 o 47 % a toto snížení se udrželo prakticky po celý zbytek roku. Hodnota dovozu zboží z Ruska do zemí EU sice vzhledem ke zvýšení cen energetických surovin vzrostla během prvního měsíce války o 13 %, následně se ale začala ztlačovat. V září byl import o 33 % nižší než v únoru. V článku je podrobněji rozebrána dynamika objemu importu z Ruska do zemí EU v r. 2022 a je uvedeno, u kterých importovaných surovin se podařilo značně snížit závislost.

Stjepan Srhoj, Vanja Vitezic, Joachim Wagner

Export boosting policies and firm performance : review of empirical evidence around the world

Politiky na podporu exportu a výkonnost firem : přehled empirických důkazů z celého světa

Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik = Journal of economics and statistics, Vol. 243, (2023) No. 1, p. 45-92

Autoři zkoumají účinnost vládních politik zaměřených na zvýšení vývozu firem v krátkodobém horizontu. Poskytují přehled 33 studií z 26 zemí světa. Zaměřují se na politiky podpory vývozu, veřejných dotací zaměřených na vývoz, veřejné programy exportních záruk a subvencované exportní úvěry. Přehled přináší poznatky o účinnosti těchto politik s ohledem na vývozní rozpětí a také na vstupy výrobní funkce firem a její výstupy. - Poznámky.

Renate Schubert

Globalisierung oder Deglobalisierung?

Globalizace, nebo deglobalizace?

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 72 (13.4.2023), S. 18

Komentář R. Schubert, profesorky národního hospodářství na Technische Hochschule Zürich, k vývoji odborné debaty i reálné situace možného počátku deglobalizace. I přes očekávaný obrat v dalším prohlubování globalizace koncem pandemie koronaviru k natolik zásadnímu obratu nedošlo, o čemž svědčí mj. vyšší globální hospodářský růst, než předpovídala WTO (za r. 2022 o 3,5 % meziročně). Komentář se blíže zabývá rolí společenské smlouvy v krizové ekonomické situaci s důrazem na Čínu a asijský prostor. Akcentuje tím část debaty o deglobalizaci, která zdůrazňovala znovurostoucí význam etických a politických ohledů před čistě ekonomickými a obchodními.

How to fix the IMF : global finance

Jak napravit MMF : světové finance

The Economist, Vol. 447, (2023) No. 9341, p. 12-13

Mezinárodní měnový fond čelí nebývalé krizi identity. Jeho posláním je poskytovat finanční záchranou síť zemím v obtížích, chudé země se však potýkají s hlubokou dluhovou krizí a fond není schopen jim pomoci. Hlavním problémem je nástup Číny jako významného věřitele rozvojových zemí, turbulentní události posledních let a váhavost Číny s odpuštěním dluhů. Spojené státy se zároveň obávají toku peněz MMF do čínských kapes, mnoho půjček MMF je tak spojeno s podmínkami, které však nebyly odsouhlaseny; Čína mezitím své záchranné půjčky zvyšuje. Hrozí, že se instituce stane podobně nerelevantní, jako Světová obchodní organizace. -- Viz i rozsáhlejší článek k tomuto tématu na s. 61-63.

James Kyngé

China's \$1tn Belt and Road initiative turns sour amid spiralling bad loans

Čínská iniciativa Pásmo a stezka v hodnotě 1 bilionu dolarů se kvůli rostoucímu počtu špatných úvěrů mění v problémovou záležitost

Financial Times, Vol. 2023, No. 41299 (17. 4. 2023), p. 1

Čínský program financování infrastruktury v rámci iniciativy Pásmo a stezka v hodnotě 1 bilionu dolarů byl zasažen spirálovitě rostoucím objemem špatných úvěrů, přičemž v posledních třech letech došlo ke zmaření půjček v hodnotě více než 78 miliard dolarů. Díky tomuto programu se Čína stala největším bilaterálním věřitelem na světě, ale čísla naznačují, že se pro Peking a jeho největší banky stal obrovským finančním problémem.

Derek Brower, David Sheppard

Opec gambles on higher oil prices

Opec sází na vyšší ceny ropy

Financial Times, Vol. 2023, No. 41292 (8. 4. 2023), p. 6

Země Opec+ v čele se Saúdskou Arábií šokovaly ropný trh tím, že se zavázaly ještě více snížit dodávky ropy, ve snaze zvýšit její cenu a navzdory obavám o zdraví světové ekonomiky. Větší tlak na růst cen ropy - právě v době, kdy se v západních ekonomikách začaly snižovat náklady na energie - zkomplikuje snahu centrálních bank o ochlazení inflace. A pokud se skupině producentů podaří udržet ceny ropy na vyšší úrovni po delší dobu, může to také ohrozit snahy západních zemí omezit tok petrodolarů do válečné pokladny Ruska.

Robin Wigglesworth, Sun Yu

The Beijing Club

Pekingský klub

Financial Times, Vol. 2023, No. 41296 (13. 4. 2023), p. 17

Článek se věnuje změně v systému známém jako Pařížský klub, kdy západní vyspělé země dohlížejí na restrukturalizaci státního dluhu rozvojových zemí. Finanční instituce jako Světová banka a Mezinárodní měnový fond řídí z velké části západní země. Nástup Číny jako významného věřitele však tento proces narušuje a zanechává neplatiče v nejistotě. Již tak nedokonalý systém se ještě více zkomplikoval kvůli rozsáhlému úvěrovému programu Číny v rozvojových zemích v uplynulém desetiletí. Mnohé z těchto půjček jsou nejasné co do velikosti, podmínek i povahy.

Alessandro Fruscione

The European Commission proposes a regulation to ban products made with forced labour

Evropská komise navrhuje nařízení, které by mělo zakázat produkty vyrobené za pomoci nucené práce

Global trade and customs journal, Vol. 18, (2023) No. 3, p. 120-124

Evropská komise vydala v září 2022 návrh nařízení, na základě kterého by bylo na evropském trhu zakázáno prodávat výrobky, které vznikly na základě nucené práce. Autor v příspěvku nejprve popisuje, jak velkým problémem nyní je nucená práce v celosvětovém měřítku, a dále představuje zářijový návrh. Pokud návrh úspěšně projde dalším legislativním procesem, budou na evropské firmy (včetně malých a středních podniků) kladeny ještě vyšší nároky na ověřování dodavatelů v rámci dodavatelského řetězce. - Poznámky.

David Chovanec ; rozhovor vedl Petr Pour

Transformace zefektivní působení celní správy

Clo-douane, Sv. 57, (2023) č. 3, s. 10-11

První zástupce generálního ředitele GŘC D. Chovanec v rozhovoru popisuje obsah a okolnosti vzniku nové strategie Celní správy ČR. Strategie vychází z programového prohlášení vlády, bere v úvahu plánovaná úsporná opatření i personální stav sboru. Celní správa počítá s tím, že se do budoucna vzdá některých svých kompetencí a že dojde ke snížení počtu celních úřadů. Zároveň by měla být ještě více posílena digitalizace. Zvažované změny by měly nastat s účinností od r. 2024, popř. 2025.

Harriet Agnew, Katie Martin

'Capitalism without capital' : pension industry

"Kapitalismus bez kapitálu" : penzijní odvětví

Financial Times, Vol. 2023, No. 41302 (20. 4. 2023), p. 15

Akciové trhy v Evropě a hlavně ve Velké Británii se potýkají s problémy. Nové britské penzijní programy investují do bezpečnějších aktiv, což vedlo k odlivu růstových společností do zahraničí a zanechalo domácí burzy méně aktivní. Během posledních 20 let se rozvinul trend klesajícího množství investic do kapitálového trhu Velké Británie. Penzijní systémy a státní investiční fondy v Kanadě, Austrálii a Asii mají větší prostor pro investice do společností v rané fázi vývoje, kótovaných společností a dalších tříd aktiv, kam investoři často směřují.

Podnik a podnikání

Simon Wright

A difficult new world : special report: the car industry

Obtížný nový svět : zvláštní zpráva: automobilový průmysl

The Economist, Vol. 447, (2023) No. 9343, centr. sect. (12 p.)

Zvláštní příloha rozebírá v několika článcích změny, před kterými stojí automobilový průmysl. Po úvodním shrnujícím příspěvku jsou jednotlivé "výzvy" rozebrány detailněji - odvětví nyní čelí elektrifikaci i novým výrobcům z Číny, do budoucna pak bude kladen důraz na uživatelský zážitek z jízdy a příslušné vybavení automobilu (zejména softwarové). Očekává se také mj. nástup autonomních vozidel. -- K tématu viz také příspěvky na s. 41-43.

Ariane Alla

**How does the European Union's carbon market impact firm productivity? [elektronický zdroj]
Jak evropský uhlíkový trh ovlivňuje produktivitu firem?**

Trésor-economics, No. 323 (2023), p. 1-7

V příspěvku je analyzován vliv systému obchodování s emisními povolenkami v EU na produktivitu evropských firem, jichž se regulace dotýká. Systém obchodování s emisemi vznikl v r. 2005 s cílem omezit emise skleníkových plynů ve vybraných sektorech. Dle starší literatury přispívá environmentální regulace k růstu produkčních nákladů a zhoršení hospodářského výkonu, dle tzv. Porterovy hypotézy z 90. let minulého století může nicméně v případě vhodných opatření dojít k růstu produktivity díky podpoře inovací. Po stručném shrnutí uvedených teorií a představení systému EU ETS se příspěvek zaměřuje na konkrétní zjištění z praxe (analýza vlivu na produktivitu ve Francii, Itálii a Španělsku). Zjištěny byly rozdílné dopady podle typu firem. Metodika výzkumu i použítá data jsou přiblíženy v několika informačních boxech. - Poznámky. Plný text dostupný z: http://knihovna.mfcr.cz/earchiv/2023/05/Tresor_economics_323_2023.pdf

Pojišťovnictví. Sociální péče

Nikola Šubová

Komparácia krajín EÚ na základe nástrojov sociálnej politiky na zmiernenie finančnej zraniteľnosti domácností

Politická ekonomie, Sv. 71, (2023) č. 1, s. 23-45

Autorka prostřednictvím shlukové analýzy porovnává 27 členských států Evropské unie na základě nástrojů jejich sociální politiky sloužících ke zmírnění finanční zranitelnosti domácností v r. 2019. Analyzuje také závislost nástrojů sociální politiky a finanční zranitelnosti domácností. Zkoumá, zda vyšší úroveň sociálních dávek a vládních výdajů vede k nižší finanční zranitelnosti. Výsledky naznačují, že finanční zranitelnost domácností není spojena s nízkými dávkami. Shluky vykazující nízkou úroveň dávek zaznamenaly nízkou finanční zranitelnost domácností a naopak. Výsledky analýzy dokazují, že zvýšení první skupiny faktorů (dávky v hmotné nouzi, výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti, rodinné dávky, dávky pro osoby se zdravotním postižením) a třetí skupiny faktorů (dávky v nezaměstnanosti, přídatky na děti, nemocenské dávky) je spojeno se snížením finanční zranitelnosti domácností. - Poznámky. Plný text dostupný z: <http://doi.org/10.18267/j.polek.1377>

Novela zákona o důchodovém pojištění stanoví omezení valorizace důchodů

Právní rozhledy, Sv. 31, (2023) č. 5, příl. Legislativa, s. ii-iii

Informace o vládním návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, v oblasti parametrů mimořádné valorizace důchodů, s odůvodněním nečekaně rychlého cenového vývoje ve 2. pololetí r. 2022 a zejména v lednu 2023. Stanoví zvláštní pravidla pro zvýšení důchodů v mimořádném termínu v červnu 2023 tak, že procentní výměra důchodů se zvýší o částku 400 Kč a zároveň o 2,3 %. Snížení mimořádné valorizace je vedeno snahou o stabilizaci veřejných financí. Zákon byl přijat postupem legislativního projednávání ve zrychleném čtení a publikován pod č. 71/2023 Sb. -- Pohled na změny v důchodovém systému viz také Sondy č. 3/2023, s. 16-17.

Lucie Ivanecká, Lenka Přečková

The development of life insurance in the Czech Republic and the Slovak Republic

Vývoj životního pojištění v České republice a na Slovensku

Acta VŠFS, Vol. 16, (2022) No. 2, p. 159-172

Autorky analyzují vliv vybraných faktorů na zájem o životní pojištění v České republice a na Slovensku. Použita byla data z období let 2007-2019 a metoda korelační analýzy (Spearmanův korelační koeficient). Je zjištěno, že zájem o životní pojištění ve zkoumaném období pozitivně ovlivnil vývoj HDP, růst průměrné měsíční hrubé mzdy, růst úrokových sazeb z vkladů a populační vývoj. Skutečnost, zda mezi zájmem o životní pojištění a vybranými faktory existuje vztah, se u ČR a Slovenska v některých ohledech lišila, u některých faktorů také byly zjištěny rozdíly vůči studiím z jiných zemí.

Transpoziční zákonná úprava pojištění odpovědnosti z provozu vozidla

Právní rozhledy, Sv. 31, (2023) č. 5, Aktualita s. ii

Seznámení s návrhem nového zákona o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla. Promítají se do něj dosavadní zkušenosti s danou právní úpravou, přechod na digitalizaci datové výměny a příprava na postupné zavádění dopravy řízené umělou inteligencí. Dále se zákonem implementuje aktuální unijní právní základna (institut škodních zástupců vycházející ze 4. motorové směrnice). Povinnost sjednat pojištění odpovědnosti se ukládá provozovateli vozidla, vyjasňuje se pojem provoz vozidla a umožňuje se přechod na přenos dat v online informačním systému. Nabytí účinnosti nové právní úpravy se očekává k 1.1.2024.

Jaroslav Vostatek

Valorizace a krácení starobních důchodů

Fórum sociální politiky, Sv. 17, (2023) č. 1, s. 2-8

Blíže k problematice valorizace a krácení starobních důchodů v ČR ve spojitosti s autorem navrženou malou (technickou) a velkou penzijní reformou. Autor seznamuje se systémem zvyšování českých veřejných penzí, platnou právní úpravou i možnými způsoby valorizace. Zabývá se také problematikou důchodového věku a předčasných důchodů i krácením starobních penzí za předčasný odchod do důchodu. Český systém porovnává s parametry vybraných evropských zemí. Následně se autor věnuje návrhu technické důchodové reformy, jejímž hlavním cílem bude odstranit první redukční hranici při výpočtu výměry důchodu. Uvádí, že problematika zvyšování starobních důchodů se překrývá s jejich krácením při předčasném přiznávání. I v r. 2023 přetrvává mimořádná situace, kdy předčasně vyplácený nebo i jen předčasně přiznaný důchod je výrazně vyšší než důchod po dosažení řádného důchodového věku.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Pojistný obzor : časopis českého pojišťovnictví

Sv. 100, (2023) č. 1

Jak financovat stáří? Stejná otázka trápí Čechy i Slováky – rozhovor s výkonným ředitelem ČAP J. Matouškem a výkonným ředitelem SLASPO M. Kaňou (s. 3-6); Zaklínadlo value for money (s. 7-12); Česko na cestě k hromadnému řízení – seriál k hromadným žalobám (1. díl) (s. 13-15); Digitalizace a automatizace (s. 16-18); 14 000 podezřelých pojistných událostí - statistika pojistného podvodu v r. 2022 (s. 20-22); Trestný čin pojistného podvodu: kriminální realita v trestněprávní teorii (s. 23-25); Risk INDEX: jaké byly škody v roce 2022? (s. 26-33); Nutná udržitelnost: dopady ESG legislativy do sektoru pojišťovnictví (s. 27-35); Obří strukturální problém: česká fiskální politika se dlouhodobě chová spíš procyklicky (s. 42-43).

Pozemky a nemovitosti. Bytové hospodářství

Joshua Oliver

The cracks appearing in Europe's commercial property**Trhliny na trhu evropských komerčních nemovitostí**

Financial Times, Vol. 2023, No. 41294 (11. 4. 2023), p. 15

Evropská centrální banka varovala před rostoucí zranitelností na trzích nemovitostí. Sektor komerčních nemovitostí je považován za zranitelný vlivem pandemie. Investoři se obávají, zda poměrně ojedinělé případy problémových aktiv nepřerostou v celosektorovou krizi, jakou jsme zažili v letech 2008-2009, a nezpůsobí evropským bankám vážné škody. Většina analytiků se domnívá, že opakování finanční krize je nepravděpodobné. Předpovídají spíše dlouhé období adaptace na nové podmínky.

Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé

Jaroslava Pfeilerová

Cestovní náhrady 2023

Práce a mzda, Sv. 71, (2023) č. 2, s. 32-35

Zákoník práce ukládá zaměstnavateli povinnost poskytovat zaměstnanci náhradu výdajů, které vzniknou v souvislosti s výkonem práce, mezi tyto povinné výdaje patří také cestovní náhrady. Autorka představuje vyhlášku MPSV č. 467/2022 Sb., která od 1. 1. 2023 mění sazbu základní náhrady za používání motorových vozidel, zvyšuje tuzemské stravné a stanoví průměrnou cenu pohonných hmot. Poté přibližuje výši základních sazeb zahraničního stravného pro r. 2023, které stanoví vyhláška MF č. 401/2022 Sb. Zmiňuje rovněž daňová pravidla cestovních náhrad a zodpovídá otázky týkající se zdaňování zaměstnanců, kteří vykonávají práci na zahraničních pracovních cestách. -- Cestovní náhrady u OSVČ viz čas. Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále č. 6-7/2023, s. 107-110.

Jobs for all : the new economics of work

Pracovní místa pro všechny : nová ekonomie práce

The Economist, Vol. 446, (2023) No. 9337, p. 55-56

Příspěvek poukazuje na velmi nízkou nezaměstnanost v rozvinutých zemích a s odkazy na japonský trh práce diskutuje o možných příčinách této situace. Možným důvodem, proč firmy nepropouštějí, je jejich příznivá finanční situace. Dále se v některých zemích z různých důvodů snížila participace na trhu práce. Odolnost trhu práce i v době rostoucích úrokových sazeb může přimět centrální banky zpřísnovat měnovou politiku ještě více. Tlak na nepropouštění však může souviset i s očekávaným stárnutím světové populace (a tím i klesající nabídkou na trhu práce) v dalších desetiletích.

Karolína Zábojníková

Růst nákladů na pracovní sílu oslabil

Statistika & my, Sv. 13, (2023) č. 2, s. 48

Jednou z možností, jak měřit a mezinárodně srovnávat situaci na trhu práce, jsou celkové hodinové náklady na pracovní sílu, které publikuje Eurostat. Zahrnují mzdy a platy, daně a sociální odvody placené zaměstnavatelem minus dotace. V textu je provedeno meziroční srovnání celkových nákladů na pracovní sílu ve 3. čtvrtletí r. 2022 v jednotlivých státech Evropské unie. Nejvíce se meziročně zvýšily náklady na pracovní sílu v Bulharsku (16,2 %), Litvě a Maďarsku (obě 14 %), dále v Polsku, Rumunsku a Řecku. Meziročně stagnovaly náklady v Německu (0,1 %) a jen mírné přírůstky byly zaznamenány ve Slovinsku (1,4 %), ve Finsku (1,7 %) a v Česku (2,0 %).

Katrin Steyer

Unemployment, effects of government measures and employment effects during the corona crisis in Germany

Nezaměstnanost, účinky vládních opatření a jejich vliv na zaměstnanost během koronavirové krize v Německu

Acta VŠFS, Vol. 16, (2022) No. 2, p. 116-131

Autorka v příspěvku na datech z Německa potvrzuje, že tamní podpůrná opatření během pandemie nemoci covid-19 dokázala zabránit nárůstu nezaměstnanosti. Nezaměstnaností byly ohroženy ve větší míře ženy, hrozila jim také dlouhodobá nezaměstnanost, a to více, než při předchozích recesích. Příčinou je vyšší zaměstnanost žen v určitých ekonomických sektorech.

Lucie Přenosilová

Zákaz výdělečné činnosti zaměstnance ve světle směrnice o transparentních a předvídatelných pracovních podmínkách

Právní rozhledy, Sv. 31, (2023) č. 6, s. 212-216

Směrnice o transparentních a předvídatelných pracovních podmínkách č. 2019/1152/EU upravuje zejména povinnost zaměstnavatele poskytovat pracovníkům informace o pracovněprávním vztahu a stanoví některé minimální požadavky na pracovní podmínky. V čl. 9 upravuje podmínky pro souběžné zaměstnání, kdy pracovník koná práci souběžně pro více zaměstnavatelů. Český zákoník práce však v tomto požadavkům směrnice v současné době neodpovídá. Zákonodárce na čl. 9 směrnice nijak nereaguje ani

v opožděném návrhu transpozice. Autorka v článku přibližuje požadavky směrnice a povinnost zajistit, aby zaměstnavatel nesměl pracovníkovi zakázat přijmout mimo rozvrh pracovní doby zaměstnání u jiných zaměstnavatelů. Detailněji se věnuje možným podmínkám pro omezení souběžného výkonu práce (zdraví a bezpečnost, integrita veřejné služby, obchodní tajemství, střet zájmů). - Poznámky.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Práce a mzda

Sv. 71, (2023) č. 2

Změny v oblasti pracovnělékařských služeb - antibyrokratický balíček a zákon č. 452/2022 Sb. (s. 8-16); Srážky ze mzdy od 1. 1. 2023 (s. 17-19); Minimální mzda, nejnižší úrovně zaručené mzdy a úprava platových poměrů od 1. ledna 2023 (s. 20-21); Peněžitý příspěvek na stravování v roce 2023 v souvislostech (s. 22-27); Katalogy prací - změna nařízením vlády č. 441/2022 Sb. (s. 28-31); Cestovní náhrady 2023 (s. 32-35); Srovnatelné podmínky agenturních zaměstnanců ve světle nového rozhodnutí SDEU - ve věci C-311/21 (s. 36-38); Personální manuál jako nástroj metodické podpory personálně řídicích činností (s. 42-48).

Práce a mzda

Sv. 71, (2023) č. 3

Prodloužení dočasné ochrany a další změny lex Ukrajina (s. 6-9); Omezení dočasného přidělení při agenturním zaměstnávání - připravovaná novela zákona o zaměstnanosti (s. 10-14); Změny v posuzování bolestného a ztížení společenského uplatnění - nařízení vlády č. 451/2022 Sb. (s. 15-20); Dohoda o pracovní činnosti a nemoc zaměstnance ve zdravotním pojištění (s. 25-28); Zhodnocení rozporu zákoníku práce a české pracovněprávní judikatury s právem EU a judikaturou Soudního dvora EU (s. 29-42); Konto pracovní doby a stálá mzda - rozhodnutí NSS sp. zn. 21 Cdo 2369/2022 (s. 43-45).

Práce a mzda

Sv. 71, (2023) č. 4

Vedení a předkládání evidenčních listů důchodového pojištění za rok 2022 a 2023 - vzorové příklady (s. 6-20); Nepřetržitý denní a týdenní odpočinek zcela novým pohledem Soudního dvora EU - rozhodnutí C-477/21 ve věci Máv-Start (s. 21-26); Dlouhodobé pozbytí zdravotní způsobilosti - rozsudek NSS sp. zn. 21 Cdo 2536/2022 (s. 27-30); Ještě jednou k přiměřeným opatřením pro zaměstnance se zdravotním postižením (s. 31-32); Pracovní poměr na dobu určitou v otázkách a odpovědích (s. 33-34); Blýská se v oblasti rovného odměňování na základě pohlaví na lepší časy?: gender pay gap a snaha o jeho potírání v návrhu směrnice EU (s. 35-39); Výše náhrady mzdy při DPN a její snížení (s. 50-51).

Právo

Tomáš Grygar

Délka a běh promlčecích (prekluzivních) dob u přestupků. 2. část

Právní rozhledy, Sv. 31, (2023) č. 6, s. 191-198

Promlčení (prekluze) přestupku je v praxi nejčastějším důvodem zániku přestupkové odpovědnosti. Jasně stanovení a následné určení délky prekluzivní doby a pravidel pro její běh představuje jeden z prvků posílení právní jistoty. V této části se autor zaměřuje na problematické aspekty běhu prekluzivní doby, včetně jejího stavení a přerušení. Hledá odpověď na otázku, zda rozhodnutí o přestupku, kterým byl obviněný uznán vinným, může být způsobilým důvodem pro přerušení (přetržení) běhu prekluzivní doby i tehdy, je-li stíženo některou z vad. Řešena je také otázka, jaký právní stav má před uplynutím prekluzivní doby nastat (zda musí dojít i k nabytí právní moci rozhodnutí o přestupku před koncem běhu této doby). - Poznámky.

Dominik Hoda

Konstitutivní znaky svěřenského fondu a úvaha nad zakotvením rady obmyšlených

Obchodní právo, Sv. 32, (2023) č. 3, s. 13-21

Článek se zaměřuje na vybrané otázky týkající se svěřenského fondu jako institutu správy cizího majetku, zejména se věnuje obecnému vymezení a zařazení v systematicke právního řádu, konstitutivním znakům, subjektivitě svěřenského fondu, jeho založení a vzniku, účelu, náležitostem statutu svěřenského fondu a jmenování správce svěřenského fondu. Dále jsou rozebrány otázky typu, jaká jsou práva a povinnosti zakladatele svěřenského fondu po jeho založení, zda musí být svěřenský správce vždy smluvní stranou smlouvy o vyčlenění majetku a zda lze měnit účel svěřenského fondu v průběhu jeho fungování. Na závěr článek přináší úvahu na zakotvením rady obmyšlených, která by mohla kontrolovat nestrannost a nezávislost správce svěřenského fondu. - Poznámky.

Radim Kříž

Pacht akcií – možnost, nebo fikce?

Bulletin advokacie, Sv. 2023, č. 3, s. 11-13

Autor dává v článku podnět k diskusi na téma pachtu cenného papíru jako zvláštního druhu pachtu. Zabývá se skutečností, zda je z právního hlediska pacht cenných papírů vůbec možný, a v případě kladného závěru o možnosti pachtu cenných papírů nastiňuje základní obrysy vztahů mezi propachtovatelem a pachtýřem. V článku se zaměřuje pouze na jeden druh cenného papíru, a to na akcii. - Poznámky.

Norbert Halas

Posílená spolupráca a sprístupňovanie elektronických dôkazov v zmysle druhého dodatkového protokolu k Dohovoru o počítačovej kriminalite

Trestněprávní revue, Sv. 22, (2023) č. 1, s. 43-49

V současné době potřebují podle Evropské komise orgány prosazování práva a justiční orgány přístup k elektronickým důkazům v 85 % případů vyšetřování trestných činů včetně počítačové kriminality. Autor se v článku zabývá druhým dodatkovým protokolem Úmluvy o počítačové kriminalitě, přijatým 17. 11. 2021 a otevřeným k podpisu od 12. 5. 2022. Cílem protokolu je posílit spolupráci v oblasti počítačové kriminality a získávání důkazů o trestných činech v elektronické formě pro účely konkrétního vyšetřování trestných činů nebo trestního jednání. Autor rozebírá jeho jednotlivá ustanovení a poukazuje na jejich význam při dokazování trestné činnosti. - Poznámky.

Emre Kuvvet

Severity of US sanctions against foreign firms : evidence from the FCPA enforcements

Prísnosť uplatňování sankcí Spojených států vůči zahraničním firmám : poznatky z vymáhání zákona o zahraničních korupčních praktikách

Journal of financial crime, Vol. 30, (2023) No. 1, p. 114-129

Príspevek na datech z let 1978-2019 zkoumá, zda Spojené státy vymáhají dodržování zákona o zahraničních korupčních praktikách (Foreign Corrupt Practices Act, FCPA) přísněji u zahraničních firem oproti domácím firmám. Tato skutečnost je v článku potvrzena, zahraniční firmy platí nepoměrně vyšší sankce než firmy americké. - Poznámky. -- Ke korupci (v různých zemích a v různých souvislostech) viz i další příspěvky v čísle: na s. 4-23, 24-34, 130-142, 154-166, 238-253, 254-265.

Richard Pomahač

Soudní dvůr EU: právo být zapomenut

Právní rozhledy, Sv. 31, (2023) č. 5, s. 188-190

Seznámení s rozsudkem Soudního dvora EU z 8. 12. 2022 ve věci C-460/20 - TU a RE v. Google LLC, který se týká odstranění odkazů zobrazovaných při vyhledávání informací na internetu, které odkazují na online články třetí osoby, a zdržení se zobrazování fotografií v podobě tzv. náhledů ("thumbnails"). Autor přibližuje předmětný spor o zpracování osobních údajů dle nařízení č. 2016/679 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a zdůrazňuje, že zpracování osobních údajů prováděné v rámci činnosti vyhledávače se liší od zpracování prováděného vydavateli internetových stránek. V rámci odůvodnění soud řešil posuzování práva uživatelů internetu na informace a svobodu projevu poskytovatele ve vztahu k právům žadatele na odstranění odkazu z výsledků vyhledávání (právo na výmaz) a jeho rozhodných kritérií.

Vladimír Pelc

Trestný čin pojistného podvodu

Pojistný obzor, Sv. 100, (2023) č. 1, s. 23-25

Autor přibližuje legislativní úpravu trestného činu pojistného podvodu v ČR, který představuje důležitý veřejnoprávní instrument k postihování podvodného jednání v souvislosti s pojištěním. Zvažuje, zda je vymezení skutkové podstaty pojistného podvodu v zákoně dostatečné a posuzuje vhodnost jeho zakotvení. Dle autorova názoru je skutková podstata pojistného podvodu podle § 210 trestního zákona příkladem nepovedené legislativy v rámci trendu zvyšující se kriminalizace a represe. V závěru článku v té souvislosti předkládá úvahu o jeho alternativě. - Poznámky. Plný text dostupný z: <http://www.pojistnyobzor.cz/archiv>

Trusting the trustbusters

Důvěřovat ochráncům hospodářské soutěže

The Economist, Vol. 446, (2023) No. 9338, p. 25

Diskuze o tom, zda je přístup eurokomisařky Margrethe Vestager k ochraně hospodářské soutěže stále správný i v době, kdy dříve úspěšné sítě a firmy (Google, Facebook) nedosahují očekávaných výsledků a do popředí se místo toho dere umělá inteligence a čínská sociální síť TikTok. Vestager proslula svým přísným vystupováním proti technologickým gigantům - její přístup k regulaci vychází z myšlenky, že u technologií dochází k situaci "vítěz bere vše" (firma, která na počátku získá určitou výhodu, si později zajistí neotřesitelnou pozici). Pro uživatele je obtížné přejít ke konkurenční službě, když zavedená firma disponuje výhodou rozsáhlých uživatelských dat, která používá k rozvoji svých služeb. Vestager tak požaduje, aby se zavedené technologické firmy otevřely a poskytly data svým potenciálním rivalům. Nyní však vzniká zavedeným technologickým firmám nová konkurence, a to ne díky evropské regulaci, ale tím, že vidina rozsáhlého zisku podnítila inovace, a to ku prospěchu spotřebitelů. Vzniká tak otázka, jaká regulace "online šampiónů" je vlastně žádoucí.

Statistika. Demografie. Sociologie

Petr Musil

Makroekonomické statistiky nestojí na místě

Statistika & my, Sv. 13, (2023) č. 2, s. 24-25

Článek představuje nejvýznamnější změny, k nimž došlo v nedávné době v makroekonomické statistice. Proces tvorby statistiky ovlivňuje rozvoj ICT a digitalizace procesů umožňující využít nové zdroje i metody zpracování i další inovace. Autor zmiňuje nahrazování sběru dat prostřednictvím statistických výkazů administrativními zdroji dat, změnu formy zjišťování dat o cenách při statistice spotřebitelských cen, zařídování do statistických klasifikací metodou strojového učení v oblasti scanner dat a mezinárodní projekt sladování mikro a makro statistik o domácnostech (satelitní účet domácností). -- Viz také další příspěvky tematické přílohy Inovace ve statistice na s. 19-34 (demografická statistika, šetření v domácnostech, zemědělská statistika, statistika zahraničního obchodu).

Bastien Alvarez, Sixtine Bigot

Measurement of government consumption and its impacts on output in 2020 and 2021

[elektronický zdroj]

Měření vládní spotřeby a její vliv na výstup v letech 2020 a 2021

Trésor-economics, No. 320 (2023), p. 1-5

Příspěvek upozorňuje na rozdíly v metodice měření tzv. "výdajů na konečnou spotřebu vládních institucí" (government final consumption expenditure, GFCE) na počátku pandemie nemoci covid-19 mezi evropskými zeměmi, konkrétně mezi Francií a Velkou Británií na jedné straně a např. Německem, Itálií a Španělskem na straně druhé. Rozdílné metodiky přispěly k tomu, že statistické úřady některých zemí odhalily pokles produkce veřejných služeb v r. 2020 a 2021, v jiných zemích se nicméně produkce veřejných služeb nezměnila. Uvedená čísla se promítají i do výpočtů růstu HDP v daných letech. Od r. 2022 jsou již čísla plně srovnatelná. - Poznámky. Plný text dostupný z: http://knihovna.mfcr.cz/earchiv/2023/05/Tresor_economics_320_2023.pdf

The Mona Lisa effect : bewildering data**Efekt Mony Lisv : matoucí údaje**

The Economist, Vol. 447, (2023) No. 9343, p. 59-60

Data o aktuálním vývoji světové ekonomiky jsou poněkud matoucí a nejednoznačná: před pouhými několika týdny odborníci očekávali, že bankovní krize nevyvolá závažnější důsledky, nyní však experti předvídají recesi. Vytvářet ekonomické prognózy je v současné době velice obtížné, s problémy se potýkají i statistické úřady. Čím je to způsobené? Jedním z možných důvodů je obecně vyšší volatilita v důsledku řetězce závažných událostí posledních let, článek ale upozorňuje i na další změny, ke kterým došlo (změny metodik, vychýlení běžných sezónních jevů a tím i čísel během protipandemických opatření, přetrvávající snížená návratnost odpovědí u statistických šetření a tím i menší vzorky a vyšší zkreslení). Dalším neobvyklým jevem je nesoulad objektivních a subjektivních měřítek (vývoj "tvrdých" ukazatelů, jako např. nezaměstnanosti, a např. nálady spotřebitelů). Zmatky pravděpodobně ještě po nějakou dobu neustanou.

Trolley problems**Potíže okolo nákupního košíku**

The Economist, Vol. 447, (2023) No. 9344, p. 63

Diskuze o tom, zda jsou průzkumy spotřebitelských nálad vypovídající - zda se jejich výsledky skutečně promítají do spotřeby a ekonomické situace. Článek s využitím různých odborných studií na toto téma rozebírá, z jakého důvodu bývají průzkumy spotřebitelských nálad zavádějící, a proč jim i přesto bývá věnována velká pozornost. -- K nynějším potížím hospodářských statistik v praxi viz článek na s. 59-60 v předchozím čísle (9343/2023).

Účetnictví

Olaf Storbeck

EY banned from German audit work for two years after Wirecard scandal**EY má po skandálu s firmou Wirecard na dva roky zakázáno provádět audit v Německu**

Financial Times, Vol. 2023, No. 41289 (4. 4. 2023), p. 1

Společnost EY dostala zákaz přijímat v Německu po dobu dvou let nové auditní klienty kótované na burze kvůli pochybením při práci pro zkrachovalou platební skupinu Wirecard. Úřad pro dohled nad auditem APAS ve svém rozhodnutí rovněž oznámil pokutu ve výši 500 000 eur pro společnost EY a pokuty ve výši 23 000 až 300 000 eur pro každého z pěti současných a bývalých zaměstnanců zapletených do skandálu.

Jana Ohlidalová

Střet zájmů v regulaci finančního auditu

Interní auditor, Sv. 27 (2023) č. 1, s. 18-19

Jednou z oblastí, kde se pečlivě hlídá střet zájmů, je oblast finančního auditu – zejména tzv. povinného auditu neboli ověření účetní závěrky, které je pro určité typy subjektů povinné ze zákona. Článek se zabývá finančním auditem a rolí finančního auditora, etickým kodexem a právními předpisy, vymezením střetu zájmů a navazujícími povinnostmi, koho do vyhodnocení zahrnout, opatřeními ke snížení rizika a řídicím a kontrolním systémem. - Poznámky. -- Další příspěvky k tématu střetu zájmů viz s. 4-30. Plný text dostupný z: http://knihovna.mfcr.cz/earchiv/2023/03/IA1_2023.pdf

The too-big four : professional services**Velká čtyřka je příliš velká : profesionální služby**

The Economist, Vol. 447, (2023) No. 9343, p. 53-54

Ambiciózní plán americké pobočky auditorské a poradenské firmy EY na oddělení poradenství od auditingu byl odložen na neurčito. Bezprostředně po přelomu tisíciletí byly společnosti Velké čtyřky nuceny svůj poradenský byznys prodat kvůli regulatorním požadavkům, později ale došlo k opětovnému sloučení. O oddělení poradenství a auditu se v souvislosti s firmami tzv. Velké čtyřky (vedle EY také KPMG, PwC a Deloitte) mluví již řadu let, zatím k tomuto kroku však nedošlo. Článek v souvislosti s tím uvádí možná pro a proti takového kroku (přednosti kombinace obou služeb i nevýhody). Úspěšnost poradenské společnosti Accenture, která navázala na padlou firmu "Arthur Andersen", dříve nabízející obě služby však ukazuje, že oddělení poradenství a auditu nemusí být nereálné.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Auditor**Sv. 30, (2023) č. 3**

K interpretacím Národní účetní rady (s. 7-11); Odložená daň v interpretacích Národní účetní rady (s. 12-17); Srovnatelnost informací za běžné a minulé období v individuální účetní závěrce podnikatelů (s. 17-19); Opravy chyb, změny odhadů a změny metod (s. 20-26); Události po rozvahovém dni (s. 27-29); Mezitímní účetní výkaznictví (s. 30-31); Jak interpretace Národní účetní rady mění účetní praxi (s. 32-34); Využití interpretací Národní účetní rady daňovým poradcem (s. 35-37); Interpretace Národní účetní rady z pohledu auditora (s. 37-39).

Účetnictví v praxi**Sv. 27, (2023) č. 4**

Ostatní příjmy fyzických osob (s. 4-8); Lhůty u kontrolního hlášení (s. 9-14); Jak naložit s chybami v účetních knihách z hlediska daně z příjmů? (s. 15-20); Pohledávky a jejich zajištění (s. 21-27); Další trvání účetní jednotky - going concern (s. 28-33); OSVČ nepodala ve zdravotním pojištění Přehled za rok 2022 (s. 34-35).

Veřejná správa**Repairing the Rolls-Royce : reforming the British state****Oprava Rolls-Royce : reforma britského státu**

The Economist, Vol. 446, (2023) No. 9339, p. 25-27

Shrnutí potíží, se kterými se dlouhodobě potýká britská státní správa. Státní správa Velké Británie má ve světovém měřítku výbornou pověst (článek ji přirovnává v žebříčku státních správ dokonce ke značce Rolls-Royce) a těší se vysoké důvěře občanů, zároveň se ale mj. nedaří úspěšně provádět dlouhodobé projekty a inovovat (projekty ani nebývají kvalitně hodnoceny). Dochází také k vysoké fluktuaci zaměstnanců a státní správa zaměstnává nyní vyšší podíl méně zkušených úředníků. Problém má hlubší kořeny a patrně souvisí s organizačními změnami, politickou turbulencí, krizemi posledních let i nedůvěrou některých politiků vůči úředníkům. Současný premiér Rishi Sunak si problémy zřejmě uvědomuje. Ve veřejném prostoru se objevují více či méně radikální návrhy reforem britské státní správy. -- K tématu viz i příspěvek na s. 12 a 14. -- K tématu "Reforming the British state" viz i příspěvek v č. 9340 na s. 28 a v č. 9342 na s. 25-26.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Moderní obec : odborný časopis pro veřejnou správu**Sv. 29, (2023) č. 4**

Daň z nemovitých věcí: může hrát výraznější roli v rozpočtech obcí? (s. 10-11); Legální cesta k levnému obecnímu bydlení a výstavbě bytů existuje (s. 12-13); S rozvojem technologií pro komunitní a komunální energetiku zatím nestačí plně držet krok potřebná legislativa (s. 18-19); Další miliarda na rozvoj veřejné infrastruktury krajů, měst a obcí – NRB (s. 21-22); Jak vychází porovnání přístupů k digitální transformaci místní a regionální samosprávy (s. 26-27); Pojištění kybernetických rizik jako jedna z forem zabezpečení (s. 28); Sdílené bydlení starším občanům pomáhá, jak se o tom přesvědčili v Brně (s. 44-45); Hospodaření s dešťovou vodou jako priorita měst i menších obcí (s. 47); Chystaná novela liniového zákona má umožnit rozšířit jeho použití i na další stavby v oblasti teplárenství (s. 50-51); Aktuálně k rozhodčímu řízení (1) (s. 54-55); Vyhlašování právních předpisů obcí (3) (s. 57-58).

Veřejná správa**Sv. 34, (2023) č. 4**

Pavla Novotná: Kolik uprchlíků našlo zázemí v obci si starosta nebo kdokoli jiný zjistí na webu (s. 4-5); Dobrá praxe: projekty obcí na podporu integrace cizinců (s. 6-9); Jiří Vesecký: Nejvíce poskytovaných služeb jsme přesunuli do terénu - CPIC (s. 10-11); Brno: nastavení integrační politiky je nezbytné (s. 12-13); Tachov: komunikace s lidmi je nesmírně důležitá (s. 14); Do lavic základních škol usedlo ve třech krajích přes sedm tisíc ukrajinských dětí (s. 15); Martin Vondrášek: Nejcennější, čím každá společnost

disponuje, jsou lidské zdroje - rozhovor s policejním prezidentem (s. 16-19); Stavební zákon umožní snazší cestu k úřadům (s. 20-21); Jednoduše, stručně a jasně aneb zásady komunikace s lidmi s handicapem (s. 22-23); Evropská cena pro bezbariérové město (s. 24-25); Přehledně z EU: Pomoc s integrací uprchlíků z Ukrajiny (s. 26-27); Stabilizace a transformace České pošty je nevyhnutelný krok (s. 28); Vláda chystá systémovou podporu v bydlení (s. 32-33); Přehledně: V čem obce chybují, když spravují samostatně ve vlastním zájmu nebo v zájmu svých občanů? (s. 34-35); Zabezpečení osobních údajů – pseudonymizace, anonymizace (s. 36-37); Projekt kvality ve státní správě míří do úspěšného cíle (s. 38-39); Náborové příspěvky jsou stále častější. Nabízí ho i Krajský úřad Jihomoravského kraje (s. 40).

Veřejné finance. Rozpočet

Martin Werding ; rozhovor vedl Bert Losse

"Uns drohen Probleme ungeahnten Ausmaßes"

"Čelíme problémům nepředstavitelných rozměrů"

WirtschaftsWoche, Jg. 2023, Nr. 14, S. 34-35

Rozpadá se německý spolkový rozpočet kvůli rostoucím úrokovým sazbám a neochotě šetřit? Ekonom M. Werding mluví v rozhovoru o cestách z rozpočtové krize, tajné touze politiků po vysoké inflaci, vyzývá k návratu k solidnosti a varuje před rostoucí netransparentností státních financí.

Jaroslav Vostatek

Czech monetary and fiscal policies : big deficits and challenges

Česká měnová a fiskální politika : velké nedostatky a výzvy

Acta VŠFS, Vol. 16, (2022) No. 2, p. 173-204

Autor v příspěvku posuzuje českou měnovou i fiskální politiku a vyjadřuje se k potřebě jejich reform. V oblasti fiskální politiky doporučuje racionalizaci daňové struktury, zavedení jednotného inkasního místa, či mj. změny u zdanění příjmů z dividend. Připomenuto je také nedostatečné zdanění finančního sektoru daní z přidané hodnoty. Na straně měnové politiky autor upozorňuje na nedostatečnou účinnost v boji s inflací a doporučuje mj. zavést pevný kurs české koruny vůči euru. - Poznámky.

Julian Heissler

Das Spiel des Sparens : USA

Hra o úspory : USA

WirtschaftsWoche, Jg. 2023, Nr. 13, S. 42-43

Finanční trhy čeká další zátěžový test - rozpočtové problémy USA se vzhledem k rostoucím úrokovým sazbám, vojenským a sociálním výdajům stále prohlubují. Již za několik týdnů by se mohl vyostřit spor o zákonný dluhový strop.

Kateřina Šimová

Empirická verifikace vztahu mezi saldem hospodaření sektoru vládních institucí a běžného účtu platební bilance : případ zemí Evropské unie

Politická ekonomie, Sv. 71, (2023) č. 2, s. 153-176

Článek se zaměřuje na vztah mezi saldem veřejných financí a běžným účtem platební bilance, za pomoci ekonometrických metod analyzuje vztah mezi oběma saldy u 27 zemí Evropské unie za období 2004–2021 v kontextu výše dluhu sektoru vládních institucí. Cílem je shrnout dosavadní poznatky o tomto vztahu na základě teorie dvojího deficitu a provést empirické ověření. V rámci panelu je testována závislost salda na výši dluhu vládního sektoru vůči HDP. Nejprve je tento vztah a jeho síla ověřena ve všech zemích EU. Vzhledem k různorodosti zemí EU jsou ekonomiky následně agregovány do dílčích panelů. Prahové hodnoty dluhu vládního sektoru ovlivňující sílu vztahu mezi saldy jsou pro jednotlivé panely různé a závisí mimo jiné na tom, jak jsou tyto země vnímány ze strany finančních trhů, a často také na (vysokém) zadlužení soukromého sektoru, které obvykle vyžaduje drastičtější reakci fiskální politiky. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.18267/j.polek.1381>

Jan Kubíček, Pavel Morda

Fiskální deficit a emise peněz v České republice v době pandemie covidu-19

Politická ekonomie, Sv. 71, (2023) č. 1, s. 68-88

Veřejné finance ČR se během pandemie covid-19 dostaly do hlubokých deficitů, zatímco tempo růstu peněžní zásoby se zrychlilo. Autoři srovnávají akceleraci peněžní zásoby v ČR s ostatními zeměmi a ukazují, že mezi vyspělými zeměmi se z hlediska měnového růstu za toto krátké období vyprofilovaly nemalé rozdíly. Podrobněji se věnují zdrojům růstu peněžní zásoby v ČR a vysvětlují rozdíl vývoje v pandemickém období oproti vývoji v době velké finanční krize (2008–2009). Pozornost zaměřují také na dlouhodobou poptávku po penězích v ČR a na dopady měnové akcelerace. Analýza ukazuje, že zrychlení peněžního růstu v ČR během pandemie lze přičíst nárůstu úvěru bankovního sektoru vládě a částečně i zvýšení objemu vládních dluhopisů držných nerezidenty. Lze se domnívat, že nebude-li pozorovaná měnová akcelerace kompenzována pomalejšími než trendovými měnovými růsty v blízké budoucnosti, promítne se do zvýšení cenové úrovně. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.18267/j.polek.1375>

Luise Hölscher

Im Interview: Staatssekretärin Prof. Dr. Luise Hölscher

Interview se státní tajemnicí prof. Dr. Luise Hölscherovou

Monatsbericht des BMF, Jg. 2023, Nr. 3, S. 14-17

Rozhovor s profesorkou Luise Hölscherovou, státní tajemnicí německého spolkového ministerstva financí pro celní problematiku, daně a spolkové fiskální vztahy. Věnuje se především rozdílným situacím rozpočtů jednotlivých spolkových zemí a spolkové vlády, faktorům, z nichž rozdíly pramení, otázce kompetence financování veřejných projektů a financování sociálních služeb a roli spolkového ministerstva financí jak v dílčích otázkách, tak jako zastřešující instituci.

Martin Greive, Jan Hildebrand

Kein Geld in Sicht : Steuerschätzung

Žádné peníze v dohledu : odhad daňových příjmů

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 87 (5. 5. 2023), S. 8-9

Blíže k současné německé debatě o rovnováze státního rozpočtu a zejména daňového mixu. Podle analýzy spolkového ministerstva financí zůstanou příjmy státní poklady ve výši okolo 990 miliard eur i navzdory postupnému hospodářskému oživení. Příjmy z daní spolku i spolkových zemí za první čtvrtletí 2023 poklesly o 1,7 % meziročně, zejména kvůli daňovým úlevám v souvislosti s energetickou krizí. Zákon o vyrovnávání inflace, který vstoupil v platnost k začátku letošního roku, tak neguje efekt tzv. „chladné progresse“. Výhled na růst příjmů z daní pro období let 2023-2027 je v řádech desítek miliard eur, což je podle autorů článku „přehlédnutelné“. Debata o rozpočtu je napjatá mj. i kvůli rostoucím nákladům na obranu a zelenou transformaci.

Radim Hanák

Kontrolní činnost u příjemců dotačních prostředků a jejich procesní režim. 1. část

Daně a právo v praxi, Sv. 28, (2023) č. 4, s. 23-25

Příjemce dotace je vázán řadou povinností směřujících k naplnění cíle dotace, jeho smyslu a účelu. Článek se věnuje druhům kontrol prováděných u příjemce dotačních prostředků, jejich procesním režimům a možnostem procesní obrany. Identifikuje, kdo může být kontrolním orgánem, a rozebírá jednotlivé procesní režimy (kontrola prováděná v režimu kontrolního řádu, audit dle zákona o finanční kontrole, daňová kontrola dle daňového řádu). Autor zdůrazňuje, že bez ohledu na to, jaký orgán kontrolu plnění dotačních povinností provádí, je v rámci tohoto procesu příjemci dotace garantováno, že vůči výslednému závěru se bude moci ohradit prostřednictvím svého vyjádření. - Poznámky.

Moritz Koch, Carsten Volkery

So will die EU den Stabilität retten

Takto se EU chystá zachránit Pakt stability a růstu

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 81 (26. 4. 2023), S. 10

Blíže k rozhovoru spolkového ministra financí Ch. Lindnera pro Financial Times. Ministr vyjádřil obavu o další směřování Paktu stability a růstu v kontextu debaty o modifikacích jeho pravidel. Riziko spatřuje

zejména v možnosti zkreslení výsledků jednotlivých států (prostřednictvím nízkého odhadu vývoje úrokových sazeb a optimistického pohledu na hospodářský růst), kriticky se také vyjádřil k převažující bilateralitě jednání členských zemí s EU ohledně rozpočtové odpovědnosti, a zdůraznil nutnost obecně platných pravidel. Evropská komise klade důraz na dlouhodobý kurz snižování veřejných dluhů členských zemí, s odkazem na metodiku zprávy MMF o budoucím vývoji státních dluhů v závislosti na hospodářském růstu, vývoji úrokových sazeb a inflace. Méně striktní přístup je způsoben zejména případy Řecka a Itálie, kde rozpočtově odpovědná opatření v dané míře způsobila výrazné hospodářské problémy.

Zemědělství

Andy Bounds, Alice Hancock, Eleni Varvitsioti

Farmers disrupt the EU's green agenda

Zemědělci narušují zelenou agendu EU

Financial Times, Vol. 2023, No. 41301 (19. 4. 2023), p. 15

Článek se věnuje výzvám, kterým zemědělci čelí při plnění environmentálních cílů Evropské unie. Cílem strategie EU Farm to Fork je učinit zemědělství ekologičtější prostřednictvím snížení emisí skleníkových plynů. Zemědělci však namítají, že navrhované změny jsou příliš náročné, a zpochybňují jejich proveditelnost. Zemědělský sektor významně přispívá k emisím skleníkových plynů a vzhledem k různorodosti velikosti a typu zemědělských podniků se potýká s obtížemi při regulaci. Zemědělci hospodaří s nízkými ziskovými maržemi a vnější faktory, jako je válka na Ukrajině a snižování dotací, jejich živobytí dále zatěžují. Prosazování ekologických reforem zintenzivnilo boj mezi ekologickými ambicemi EU a dobře financovanou zemědělskou lobby.

Životní prostředí

Jacqueline Goebel, Stephan Knieps

Die Mehrwegökonomie

Cirkulární ekonomika

WirtschaftsWoche, Jg. 2023, Nr. 16, S. 58-60

Alternativy k jednorázovým obalům zažívají boom. Jsou to například vratné lahve, nerezové kelímky, opakovaně použitelné misky, doplňovací stanice na mycí prostředky. Proč tolik systémů selhává a které vzory vratných obalů slibují úspěch.

Kateřina Davidová

Klimatická politika po roce energetické krize

Fórum sociální politiky, Sv. 17, (2023) č. 1, s. 22-24

Článek se zaměřuje na vývoj energetické a klimatické politiky v r. 2022 na úrovni Evropské unie a ČR. Toto období bylo výrazně definováno ruskou invazí na Ukrajinu, energetickou krizí a výrazným růstem inflace. Autorka nejprve rozebírá otázku energetické chudoby a jejích strukturálních řešení. Dále se zamýšlí nad pozitivními i negativními důsledky energetické krize. Jako pozitivní efekt hodnotí rekordní rozvoj obnovitelných zdrojů energie v Evropě, který pomohl kompenzovat extrémně drahý plyn a omezit evropskou závislost na plynu z Ruska. Negativním efektem byl rekordní nárůst dotací plynoucích společností z oblasti fosilních paliv. Autorka zdůrazňuje, že po překonání akutní fáze energetické krize je nyní potřeba zaměřit se na systémová řešení, která zároveň povedou k větší společenské kohezi a podpoří principy společenské solidarity. Klimatické politiky, např. obsažené v balíčku Fit for 55, mohou být vhodnou součástí těchto řešení.

Ostatní

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 67, (2023) č. 16

Hypotéky dál zdražují - průměrná sazba 6,3 % (s. 8); Jmenuji se Bond, James Bond. A umím vydělat miliardy dolarů - téma čísla o mašině na peníze, která proměnila svět zábavy (s. 10-15); Pokud mzdy porostou moc rychle, sazby můžeme zvednout už v dubnu - rozhovor s novým členem bankovní rady ČNB J. Procházkou (s. 16-21); Porcelán z Horního Slavkova mířil na stůl k císaři i papeži - seriál České podnikání o porcelánu dynastie Haasů z pohraničí (s. 30-33); Socialistická auta, která se nedala sehnat ani s protekcí (s. 34-37); Doměřování daní se v ČR dotkne stovek firem a přinese miliardy - minimální efektivní daň (s. 42-44); Cena zchátralých historických nemovitostí klesá o desítky procent - rozhovor s L. Munter (s. 46-47); Češi: 18. nejšťastnější národ světa - World Happiness Report a osobní štěstí - infografika (s. 50).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 67, (2023) č. 17

Dějiny vzniku kapitalismu - 7. díl: revoluce přičinlivosti (s. 8-9); Německo zřejmě uniklo recesi (s. 10); Z pošty se stává další pomník státní neschopnosti řešit problémy včas - téma čísla o vládním plánu transformace České pošty (s. 12-19); Z dnešní Evropy jsem občas smutný. Je jiná, než do jaké jsme se chtěli vrátit - rozhovor s ekonomem V. Dlouhým o evropské politice a ukončení kariéry (s. 20-25); Nevědomost v soutěžním právu může vyjít draho. Pravidla se právě mění (s. 30-31) a související rozhovor s předsedou ÚOHS P. Mlsnou na s. 32-33; Špatná komunikace o udržitelnosti připraví firmu o peníze i reputaci - greenwashing (s. 34-35); Hlavně aby nepřibýlo administrativy. Firmy vyhlížejí novinky zákoníku práce: úprava postavení osob zaměstnaných na dohodu a zavedení pravidel pro home office podstatně změní pracovní právo (s. 46-47).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 67, (2023) č. 18

Tlak na zrušení hotovosti sílí. Svět by neměl vábení podlehnout - téma čísla (s. 10-17); S nástupem AI poroste počet kyberútoků. Pomůže ale i bránit se proti nim (s. 24-26); Ošetřovné pro dohodáře dál nebude, vláda upravila novelu zákoníku práce - rozhovor s D. Roučkovou z MPSV (s. 30-31); Americké banky mají nového vyzývatele. Apple láká na jistotu - nabídka jednoho z nejvyšších zhodnocení úspor na trhu v USA (s. 34-35); Audit odhalí, kdy hrozí ztráta ochranné známky. Firmám to zaplatí EU - právní analýzy rizik souvisejících s duševním vlastnictvím (s. 42-43).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 67, (2023) č. 19

Bez daní to nepůjde: Kde hledat nejmenší zlo? - úvaha nad způsobem navýšení rozpočtových příjmů (s. 6); Dějiny vzniku kapitalismu - 8. díl: étos moderního hospodářství (s. 8-9); Ekonomika EU opět roste (s. 10); Evropa sází na jedničky a nuly. Chystá se digitální peněženka: za pár let se Evropané dočkají digitální peněženky. Budou si do ní moci nahrát občanku, řidičák nebo zdravotní dokumentaci - téma čísla (s. 12-19); Ani plná hospoda nemusí znamenat zisk. Zdražení nese riziko, že lidi už nepřijdou - rozhovor s šéfkuchařem Z. Polreichem (s. 20-25); EU chce opět tlačit na rozpočtovou disciplínu. Česko musí začít hned - státní dluh (s. 30-33); Republika samostatná, ale daleko za Západem - seriál Česko versus Evropa: První republika dohání svět (s. 38-41); Dvě třetiny Čechů nemají dostatečně pojištěnou nemovitost (s. 42-43); Nejprodávanější auto v Evropě? Tesla (s. 50).

Euro : ekonomický týdeník

Sv. 2023, č. 15

Raketová rychlost potravin - zdražování v Česku (s. 9); Kovbojové finanční prerie: česká fintechová scéna stojí za miliardovými obchody doma i ve světě. Svazuje ji ale přísná regulace - téma čísla o finanční technologii (s. 12-16); Už neplatí, že nejvýhodnější je stavět co nejlevněji: v roce 2024 otevřeme přes 100 km nových dálnic, říká šéf Ředitelství silnic a dálnic Radek Mátl (s. 20-27); Česká dálniční síť: v tuzemsku je aktuálně v provozu 17 dálnic o celkové délce přes 1350 kilometrů. Více než čtvrtinu z toho tvoří D1 - infografika (s. 28-29); Naše inflační epizoda ani zdaleka nekončí - text projevu bývalého

prezidenta Klause (s. 32-33); To není přechodná vlna: ČNB jedná špatně, nepochopila, že prožíváme změnu paradigmatu, říká bývalý guvernér centrální banky Jiří Rusnok (s. 34); Silná koruna není odraz jen příznivého vývoje - seriál Kované investice (s. 36-37); Syrský stát v zajetí: vzestup Asmy Asadové - ve spolupráci s Financial Times (s. 38-43); Rozporuplné výsledky centrálních bank (s. 58).

Euro : ekonomický týdeník

Sv. 2023, č. 16

Nemilá rozpočtová minela - komentář (s. 10); Jak uzdravit veřejné finance: státní rozpočet má sice jen dvě strany, příjmy a výdaje, ale problémů nakumulovaných na obou je víc než dost. Tím hlavním jsou nůžky, které se mezi nimi rozevírají - téma čísla Kde škrtat? (s. 12-17); Boj o suroviny: zpětný odběr použitých elektrospotřebičů a jejich recyklace pomáhá uspořit drahé kovy a další cenné suroviny. Navzdory tomu český stát ohledně ní nedodržuje pravidla (s. 29); Německá (bez)atomová iluze: Němci odpojili jaderné elektrárny od sítě, splněný sen několika protestních generací však vyvolává obavy z nedostatku elektřiny - energetika (s. 30-33); Ropná ruleta: dokáže svět vstřebat vyšší ceny suroviny? - ve spolupráci s Financial Times (s. 34-38); Pád cen pohonných hmot snižuje inflaci. Někdy až moc - seriál Kované investice (s. 40-41); Macronův grandiózní diplomatický projekt zkrachoval: zahraniční politika ve vztahu k Číně - ve spolupráci s Financial Times (s. 42-45).

Euro : ekonomický týdeník

Sv. 2023, č. 17-18

Lithiová loterie: po politických hádkách o biliony z lithia se těžba v Krušných horách zadrhla. V Polabí si mezitím Kanadáné v tichosti připravili k vytěžení jediné evropské ložisko manganu - téma čísla o nerostných surovinách v ČR (s. 12-20); Hon na lithium vyhrává Čína: asijská velmoc už ovládla jeho zpracování do baterií pro elektromobily a nyní investuje do těžby tak intenzivně, že s ní západní společnosti těžko drží krok - ve spolupráci s Financial Times (s. 22-27); Jak vytěžit Afriku: USA se pokouší zlomit čínskou hegemonii na černém kontinentu, první úspěchy se dostávají (s. 28-30); Dva roky se stravenkovým paušálem (s. 32-33); Optimismus Fedu je potřeba brát s rezervou - ekonomika USA (s. 38-40); Krize německého ekonomického modelu (s. 42-43); V Česku zdražuje plyn nejvíc v EU, říká Eurostat. Politikům se to nelíbí - seriál Kované investice (s. 50-51).

Euro : ekonomický týdeník

Sv. 2023, č. 19

Potravin y zdražily už "jen" téměř o pětinu (s. 8); Vláda není odbor ČNB - komentář (s. 10); Skončí někdy mimořádný boom luxusu? Vzestup skupiny LVMH, která se stala první evropskou společností s hodnotou 500 miliard dolarů, dokládá zřejmě nezastavitelný růst tohoto odvětví - ve spolupráci s Financial Times (s. 12-21); Poslední rozhodnutí nejbohatších: Najít nástupce (s. 22-25); Stát na mírné dietě: vláda představila svůj politický "opus magnum" - konsolidační balíček, který má snížit schodek rozpočtu o 94 miliard (s. 26-30); Česko na baterky: český Green Deal - výroba akumulčních zařízení, jež budou hrát významnou roli v zelené energetice (s. 38-41); Aerosol není kouř: Philip Morris je připraven od cigaret zcela odejít, říká Andrea Gontkovičová, generální ředitelka tabákové firmy pro ČR, Slovensko a Maďarsko (s. 42-49); Stát musí šetřit na sobě (s. 66).

Hospodářské noviny

Sv. 67, (2023) č. 69 (6. 4. 2023)

Konec chaosu kolem mimořádných valorizací. Nahradí je dočasný přírůstek k důchodu, plánuje koalice – zvyšování penzí (s. 3); Nová pravidla od ledna? Nestihneme se připravit, varují účetní – nový zákon o účetnictví (s. 3); Jak si na úsporách zafixovat vysoké úroky, než klesnou? HN prošly dostupné možnosti (s. 6-7); Zaměstnanci s malými dětmi na home office nakonec nebudou mít nárok. Jurečka pravidla podstatně změnil – novela zákoníku práce (s. 8); Hotovo. Úvěry padlé Sberbank převzala Česká spořitelna (s. 12).

Hospodářské noviny

Sv. 67, (2023) č. 70 (11. 4. 2023)

Hazard jako daňový ráj. Státu utíkají miliardy a vláda je chce – nezdaněné výhry do 1 milionu korun (s. 1); Česko se připravuje o nejlepší mozky i miliardy z kryptoměn, tvrdí studie, kterou má na stole Stanjura – přístup ke kryptoměnám v ČR (s. 5) a související komentář na s. 14; Katargate: Jak osekát korupční chobotnici. Evropský parlament dál řeší aféru, jakou Brusel dekády nepamatuje – korupce (s. 11); Boj s inflací komplikují centrálním bankám vysoké marže (s. 13).

Hospodářské noviny**Sv. 67, (2023) č. 71 (12. 4. 2023)**

Minimum 5000 měsíčně. Jurečka plánuje razantní růst odvodů pro OSVČ: minimální důchodové pojistné se má zvedat postupně, zhruba o šest stovek ročně. Živnostníci by ale pak měli dostat o čtyři tisíce vyšší důchod (s. 1); Škrty v penzích už za tři roky. Novým důchodcům se začne ubírat po stovkách, navrhuje ministerstvo (s. 3); Stanjura daňovou úpravou naštal koaliční partnery. Boj bude hlavně o vodu, teplo a redukci sazeb (s. 4) a související komentář na s. 14 a 15; Bankomaty v budoucnu nahradí některé pobočky bank. Hotovost zatím nezmizí – rozhovor s J. Bláhou a M. Gajdošem z Fio bank (s. 8-9); USA na trhu s energiemi ještě posílí. Do stavby terminálů míří další miliardy dolarů (10).

Hospodářské noviny**Sv. 67, (2023) č. 72 (13. 4. 2023)**

Cigarety budou dál zdražovat, ale zahřívavý tabák si má úlevy udržet: ministerstvo financí chce příští rok získat více než tři miliardy navíc ze spotřební daně na tabákové výrobky (s. 1-2); Vznikla komise pro Státní energetickou koncepci (s. 2); Ministerstvo zlepšilo výhled: HDP se bude během roku zvyšovat (s. 2); Inflation se dostane k cíli příští rok. Na snižování sazeb na podzim to ale nevidím – rozhovor s J. Kubíčkem, novým členem bankovní rady ČNB (s. 4-5); Prohrává Evropa závod ve vývoji AI? Německý start-up věří, že se ChatGPT dokáže vyrovnat (s. 12); Rušením financáků se řeší rest po Babišovi. Úspory skoro nulové – komentář (s. 14).

Hospodářské noviny**Sv. 67, (2023) č. 79 (24. 4. 2023)**

Úrok osm procent. Banky při refixacích hypoték nabízejí přestřelené sazby (s. 1); Cena starších bytů v Česku za rok klesla o devět procent (s. 2); Obavy o americký rozpočet jsou rekordně vysoké (s. 2); Podnikatelé čekají vyšší inflaci než vláda, bojí se vysokých nákladů, propouštět ale nechtějí (s. 4); Kdo je "práskač"? ODS pátrá po tom, kdo vynesl na veřejnost Stanjurovo nedodělané zvyšování daní (s. 5); Jak může ChatGPT pomoci investorům? Odhadne pohyb akcií a výroky centrálních bankéřů přeloží do "lidštiny" (s. 10); Trh se start-upy zamrzl. Bublina vytvořená levnými penězi splaskává (s. 11); Nápad za 100 miliard: spotřební daň zvýšit na úroveň roku 2012 - komentář (s. 14).

Hospodářské noviny**Sv. 67, (2023) č. 81 (26. 4. 2023)**

Sotva pět miliard. Více banky letos na zvláštní dani neodvedou: na dani z mimořádných zisků banky zaplatí podstatně méně, než si stát představoval. Vyplývá to z výpočtů bank a už to přiznává i ministerstvo financí (s. 1) a související komentář na s. 13; Stát tlačí zkrácené úvazky, sám je ale skoro nenabízí. Boom zatím nepřinesla ani sleva z pojištění (s. 4); Bartošovy dotace na nájemní byty soukromníky nelákají. Nestací ani na jeden dům, zní od developerů - podpora výstavby nájemního bydlení (s. 11); Evropské banky se chtějí odtrhnout od Visy a Mastercardu - nový platební systém (s. 12).

Hospodářské noviny**Sv. 67, (2023) č. 82 (27. 4. 2023)**

Zaměstnancům hrozí snížení příjmů. Vláda jim zvažuje zvýšit odvody a zrušit daňové výjimky - příjmy státu (s. 3) a související komentář na s. 14; Poslanci tlačí na Stanjuru, aby změnil zdanění krypta. Pomoci jim ale může i nařízení z EU - implementace MiCA (s. 4); Konec TikToku v Evropě? Kdepak, jsme agenti dobra, říká manažer sítě - rozhovor s J. Olekem (s. 6-7); Sazby nechat, nahoru, nebo dolů? Co nám chce vlastně ČNB říct? (s. 14).

Hospodářské noviny**Sv. 67, (2023) č. 87 (5. 5. 2023)**

ECB dál zvyšuje sazby, tempo ale zpomalilo (s. 2); Daň u nafty vzroste. Už není nutná nízká sazba, říká vláda (s. 2); Státní realitka za půl miliardy korun? Úředníci budou radit lidem, jak si sehnat bydlení (s. 3); Na home office nakonec nebude mít nárok nikdo - novela zákoníku práce (s. 3); Desetině Čechů hrozí bytová nouze. Na pomoc jim půjde 20 miliard korun - rozhovor s ministrem pro místní rozvoj I. Bartošem (s. 4-5); Způsobuje vláda inflaci? Vysvětlení guvernéra ČNB si odporují - komentář k měnové a fiskální politice (s. 14).

Hospodářské noviny**Sv. 67, (2023) č. 89 (10. 5. 2023)**

Zaplatí to všichni. Vláda chystá kampaň na změny důchodů - penzijní reforma (s. 1); Výroba aut v březnu táhla český průmysl nahoru (s. 2); Stanjurovův úřad odmítá zvýšení odměny pro advokáty - advokátní tarif (s. 4); Dávno před Čechy spustil penzijní reformu. Kdo je nový slovenský premiér? - Ľudovít Ódor (s. 6); Realitní fondy loni prokázaly odolnost. Na dvouciferné výnosy dosáhli i drobní strádatelé (s. 12-13); Zdanění vína je podle politiků horší než epidemie moru (s. 16).

Hrot**Sv. 4, (2023) č. 16**

Jak ven z rozpočtového marasmu: schodek státního rozpočtu za letošní první čtvrtletí překonal všechny rekordy. Co mizerný výsledek způsobilo? Vydalo se Česko "řeckou cestou"? - téma čísla (s. 6-11); Stanjurovy pokusné balonky - komentář (s. 17); Stavět jádro bez českých firem by byl nesmysl - rozhovor s J. Perlíkem, šéfem Aliance českých technologických dodavatelů pro energetické zdroje (s. 18-23); Pyrenejský daňový ráj se dvěma spoluknížaty - Andorrské knížectví (s. 26-27); Co policajt schvátí, to už nenavrátil - profily DNA (s. 28-29); Na začátku vypadá mír vždycky nedosažitelně: jednání mezi Ukrajinou a Ruskem by se mohla inspirovat v Severním Irsku, míní Jonathan Powell - ve spolupráci s The Economist (s. 36-37); Afrika není tak chudá, jak se tvrdí - ve spolupráci s The Economist (s. 37-38); Konec republiky kryptokosovské - spotřeba elektřiny (s. 44-45).

Hrot**Sv. 4, (2023) č. 17**

Zdraví, bohatí a v důchodu: politici vytvářejí dojem, že všichni starobní důchodci jsou chudáci, kteří nemají pomalu ani na chleba. Mezi penzisty ovšem sílí i skupina, jíž se vede velmi dobře - téma čísla o tom, kde se mají důchodci dobře (s. 6-11); Když elektromobily, tak čínské - komentář (s. 17); Revoluce ve školství? Na to chybí lidi i peníze: dlouhodobými problémy tuzemského školství jsou podfinancovanost systému a vnitřní dluh, říká Janek Wagner, viceprezident Pedagogické komory (s. 18-23); Jak se buduje tradice "hulení": vláda připravila cestu k legalizaci prodeje a užívání marihuany. Rozpočtu to má přinést miliardy korun ročně (s. 32-33); Ryba smrdí odevšad: multimilionový rybářský skandál je cítit od Islandu přes Norsko a Angolu až na jih afrického kontinentu (s. 36-37); Žena v srdci Evropy: proč si Ursula von der Leyenová ve funkci šéfky EK vede mnohem lépe, než kdokoli čekal - ve spolupráci s The Economist (s. 40-41); Kde se vzala kultura ublíženosti: woke - ve spolupráci s The Economist (s. 42).

Hrot**Sv. 4, (2023) č. 18**

Dům bernáku neuteče: Češi budou prakticky jistě platit vyšší daně z nemovitostí. Zavedení západních sazeb by ale z některých majitelů bytů udělalo bezdomovce - téma čísla (s. 6-10); Uhlířská víra v daňovou progresi - komentář (s. 16); Když jídlo skončí v popelnici: domácnosti si stěžují na drahé potraviny. V odpadu ale končí pečivo, ovoce nebo mléčné výrobky za miliardy korun (s. 24-28); Nervozita stran sílí. A času je málo: Starostové a nezávislí tápou. Jejich staré tváře opakovaně chybují a nové jim chybějí (s. 30-31); Česko může přijít o stovky milionů eur: hrozí, že místo v tuzemsku se továrny na solární panely a křemík budou stavět v sousedních zemích (s. 32-33); Když vás Polák hodí pod traktor: spor o dovoz potravin ukazuje, jaké má podpora Ukrajiny v Evropské unii mantinely - ve spolupráci s The Economist (s. 36-37); Šlaim: největším nepřítelem je Izrael sám sobě - ve spolupráci s The Economist (s. 38-39); Odkaz Miloše Zemana (s. 42-45).

Hrot**Sv. 4, (2023) č. 19**

Radnice versus řidiči: metropole po celém světě se zbavují aut. Kromě snížení rychlosti používají mnoho dalších metod, jak řidiče "umravnit" nebo rovnou vytlačit ze silnic - téma čísla (s. 6-13); Ukázaná platí: jsme v situaci, kdy je dodržení schváleného schodku rozpočtu ve výši 295 miliard korun dost nepravděpodobné - komentář (s. 18); Evropa staví fotovoltaické ferrari: rozhovor s M. Ledinským z Fyzikálního ústavu AV o projektu Pilatus - vývoj FV panelů nové generace, které mají pomoci snížit evropskou závislost na čínských solárních článcích (s. 20-25); Válka a obcházení sankcí jsou skvělý byznys (s. 30-31); Jak Rusové vzdorují sankcím (s. 32); Kam schová moudrý muž podfuk - finanční a investiční podvody (s. 34-36); Ať žije král! Ale do monarchie? - ve spolupráci s The Economist (s. 38-39); Bavte se s Tálibánem - ve spolupráci s The Economist (s. 40); Brusel funguje: EU měla dlouho sklon vypadat jako umělý projekt, jemuž dochází dech. Pak začaly přicházet krize (s. 42-44).

Účetnictví**Sv. 2023, č. 4**

Finanční leasing podle českých účetních a daňových předpisů (s. 2-9); Legislativní uchopení finančního a nefinančního reportingu z hlediska účetních předpisů a jejich budoucí směřování (s. 10-19); Mezi dvěma roky aneb 70. výročí časopisu (s. 27-34); Uplatňování daně z přidané hodnoty u finančního leasingu (s. 35-38); Ostatní oznamovací povinnosti vůči správci daně od 1. 1. 2023 (s. 39-45).

Unes - účetnictví neziskového sektoru**Sv. 21, (2023) č. 3**

Benefity pro zaměstnance ve státní správě - 1. část (s. 3-7); Daňové přiznání veřejně prospěšného poplatníka (s. 8-11); Účtování o majetku u ÚSC - 3. část (s. 21-26).

Unes - účetnictví neziskového sektoru**Sv. 21, (2023) č. 4**

Termínované vklady a spořicí účty v účetnictví a rozpočtu obcí - úvaha o systému (s. 3-7); Drobný dlouhodobý majetek u vybraných účetních jednotek (s. 8-10); Dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek v účetnictví nestátních neziskových organizací (s. 11-19); Benefity pro zaměstnance ve státní správě - dokončení (s. 23-30).

MINISTERSTVO FINANCÍ
Odbor Provoz ICT
Oddělení Informační podpora a knihovna

Přehled nových knih

Přehled nových knih

Daně.....	48
Ekonomické vědy. Ekonomie	48
Finance. Bankovníctví. Měnový systém	49
Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny	49
Obchod. Cla. Mezinárodní finance	50
Podnik a podnikání	50
Pojišťovnictví. Sociální péče	50
Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé	50
Právo.....	51
Účetnictví	51
Veřejná správa	52
Ostatní	52

Daně

30145III

Jana Dlabáčová, Tereza Krupová

Aktuality v účetnictví a daních z příjmů 2022/2023. Ochrana osobních údajů v praxi účetních

Praha : Svaz účetních České republiky, 2023, 64 stran

První příspěvek přináší přehled a komentář aktualit a novinek z oblasti účetnictví a daní z příjmů. Např. nepřetržité trvání, slevy na pojistném, covidové, energetické aj. podpory z pohledu účetnictví a daní, daň z neočekávaných zisků, daňové přiznání a datové schránky, zaměstnání malého rozsahu, paušální daň OSVČ, evidence skutečných majitelů a další. Základní pravidla a zásady GDPR, které jsou v platnosti pátým rokem, jsou připomenuty a popsány v druhém příspěvku. Následují odpovědi na dotazy z praxe. V tomto čísle jsou dotazy vztahující se k DPH, k fakturaci zdravotních služeb, zdanění odměny jednatele - slovenského daňového rezidenta, k základnímu přídělu do FKSP a další. - Okénko odborné angličtiny. - ISBN: 978-80-7626-035-1 (brožováno)

30169

Jiří Dušek

Daně z příjmů : přehledy, daňové a účetní tabulky

Praha : Grada, 2023, 208 stran : ilustrace

Stručný a názorný výklad nejpoužívanějších paragrafů zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. První část publikace tvoří přehledy, které komplexně a stručně uvádějí to nejdůležitější k danému problému zákona, včetně odkazů na související předpisy. V druhé části publikace jsou zařazeny praktické daňové a účetní tabulky. Do přehledů jsou zahrnuty také odkazy na DPH i účetnictví. Právní stav publikace je k 1. 1. 2023. - Čtrnácté vydání - Obsahuje přílohy. - ISBN: 978-80-271-3985-9 (brožováno)

30171

Zdeněk Kuneš, Pavla Polanská, Oto Paikert, Svatopluk Galočík

DPH 2023 výklad s příklady

Praha : Grada, 2023, 464 stran

Znění zákona o DPH č. 235/2004 Sb., ve znění pozdějších zákonů (poslední zapracované změny zákonem č. 333/2022 Sb., a zákonem č. 432/2022 Sb.) Komentář k paragrafům zákona se zvýrazněním všech novel a změn v právní úpravě k 1. 1. 2023. Výklad doplňují názorné příklady z praxe a oficiální informace vydané GFŘ. - Devatenácté vydání - ISBN: 978-80-271-3983-5 (brožováno)

Ekonomické vědy. Ekonomie

30172

Morgan Housel ; překlad Jana Zajícová

Psychologie peněz : nadčasové poznatky o bohatství, hamiznosti a štěstí

Bratislava : Aurora, 2022, 239 stran

V knize nabízí autor v krátkých pojednáních aspekty psychologie peněz. Jak lidé uvažují o penězích a jak se ve finančních dovednostech orientovat? V praxi se lidé rozhodují podle dosavadních životních zkušeností a svůj jedinečný pohled na svět splétají s egem, ješitností, marketingem a pokřivenými podněty. Umět zacházet s penězi považuje autor za měkké dovednosti a správné vzorce chování si může člověk osvojit. Pro příklad názvy některých kapitol: Štěstí a smůla; Nenasytnost; Rozumnost je více než racionalita; Nic není zadarmo; Když jste ochotní věřit čemukoli aj. - Vydání první - Dodatek: Stručná historie toho, proč americký spotřebitel přemýšlí tak, jak přemýšlí. - ISBN: 978-80-8250-019-9 (brožováno)

Finance. Bankovníctví. Měnový systém

30184

Tomáš Sejkora

Moderní nástroje aktivní politiky finančních inovací a jejich místo v právním rámci finančních služeb v Evropské unii : explorační studie ze států Visegradské skupiny a Pobaltí

Praha : Wolters Kluwer, 2023, xx, 436 stran : ilustrace

Monografie se zaměřuje na zasazení moderních nástrojů politiky finančních služeb, jako jsou inovační huby a regulační pískoviště, do kontextu regulace finančního sektoru v prostoru EU a to na příkladu států Visegradské skupiny a Pobaltí (tzv. nové regiony EU). Rozebírá Lamfalussyho proces, stávající architekturu regulace finančního sektoru v EU a poukazuje na metody, které se k regulaci poskytování finančních služeb nabízejí. V dalších kapitolách práce zkoumá, zdali existují ukazatele, které ovlivňují stupeň podpory finančních inovací v rámci výkonu politiky na příslušném úseku a nabízí analýzu, nakolik tyto nástroje nacházejí uplatnění v současném regulačním rámci finančních služeb v prostoru sledovaných států. Ukazateli jsou: dohled a politika jednotlivých zkoumaných států k finančním inovacím, ekonomické ukazatele, struktura rozložení podnikatelů, struktura finančního sektoru a vybrané aktivity subjektů v oblasti finančního sektoru. V závěru monografie je mimo jiné konstatováno, že v rámci finančního sektoru není dosažen cílový stupeň harmonizace a konvergence, ale naopak dochází k regulatorní soutěži mezi členskými státy EU. - Vydání první - ISBN: 978-80-7676-435-4

30168

Roman Vybíral a kolektiv

Praktikum finančního práva

Plzeň : Čeněk, 2022, 190 stran

Učebnice obsahuje kombinaci prakticky zaměřených řešených i neřešených úloh z nejvýznamnějších oblastí finančního práva. Těmi jsou jak obecná, tak zvláštní část finančního práva, důraz je kladen na část zvláštní, především na oblast práva rozpočtového, práva měnového, bankovního, pojišťovacího, práva kapitálového trhu a daňového práva, nejen na daně jako takové, ale také na poplatky a clo, včetně jejich správy. Každá dílčí část je zakončena seznamem klíčových pojmů a konceptů. - 3. aktualizované vydání - ISBN: 978-80-7380-894-5 (brožováno)

Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny

29965II

Eva Kislingerová a kol.

Cirkulární ekonomie a ekonomika.2.Státy, podniky a lidé na cestě do doby postfosilní

Praha : Grada, 2023, 240 stran : barevné ilustrace

Publikace se podrobně věnuje otázkám vztahu mezi globalizací a rozvojem cirkulární ekonomiky. Autoři aktuálně reagují na pandemickou krizi z let 2020 a 2021 a podchycují i energetickou a bezpečnostní krizi let 2021 a 2022 s válečným konfliktem mezi Ruskem a Ukrajinou. Znamená energetická krize ohrožení, nebo upevnění budoucnosti obnovitelných zdrojů? Jak zasáhla válka do vývoje cirkulace? Zkoumány jsou nejen dopady makroekonomické, ale také změny v oblasti posuzování problematiky rizik na různých úrovních (globální, kontinentální a národní prostředí), podniky v postcovidové a poválečné době (změny v podnikovém managementu, strategická rizika). Dále se autorský kolektiv věnuje postavení občana-člověka v cirkulární ekonomice a jeho významu pro její praktické uskutečňování. - První vydání - ISBN: 978-80-271-2932-4

Obchod. Cla. Mezinárodní finance

30182

Karel Chadt

Psychologie trhu a chování spotřebitele

Praha : Wolters Kluwer, 2023, 231 stran

Znalost aplikované psychologie trhu a chování spotřebitele umožňuje správně se orientovat ve vztahu prodávající a nakupující a aplikovat tyto poznatky v pracovní činnosti i v životě. Obsah publikace je rozložen do těchto kapitol: Subjekty a segmentace trhu; Faktory ovlivňující spotřební chování; Člověk jako spotřebitel; Spotřebitel a nákupní proces; Modely spotřebitelského chování (též v krizových situacích); Psychologie prodeje; Vybraná specifika spotřebitelského chování; Elektronické obchodování a jeho psychologické aspekty; Smysly a reklama. - Vydání první - ISBN: 978-80-7676-638-9 (brožováno)

Podnik a podnikání

30183

Tomáš Brabenec

Finanční analýza obchodních korporací

Jesenice : Ekopress, 2022, 295 stran : ilustrace, portréty, faksimile

Hodnocení finančního zdraví či finanční výkonnosti obchodních korporací je popsáno v těchto kapitolách: Finanční analýza (uživatelé, postavení analytika, zdroje dat a přístup k informacím); Nástroje a techniky finanční analýzy (ukazatele, postup); Reorganizace finančních výkazů (investovaný kapitál, zdroje financování, výsledovka); Elementární analýza; Kreditní analýza; Analýza bodu zvratu (Break-Even Analysis); Prostorová analýza, mezipodnikové srovnání; Finanční ukazatele tvorby hodnoty. - Přílohy obsahují vzory výkazů a testové otázky k procvičení. - ISBN: 978-80-87865-85-9 (vázáno)

Pojišťovnictví. Sociální péče

30181

Marta Ženíšková

Pojistné na sociální zabezpečení : zaměstnavatelů, zaměstnanců, OSVČ, dobrovolně důchodově pojištěných : s komentářem a příklady

Olomouc : ANAG, 2023, 194 stran

Výklad předpisů souvisejících s odvodem pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Komentář k jednotlivým ustanovením zák. č. 589/1992 Sb., ve znění pozdějších zákonů ke dni 1. 2. 2023. Publikace je doplněna o příklady, výklady a vzory tiskopisů. - 10. aktualizované vydání - ISBN: 978-80-7554-385-1 (brožováno)

Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé

30175

Richard Ščerba

Personalistika v knihovnách : příručka pro personální práci

Praha : Národní knihovna ČR, 2022, 156 stran

Obsahem publikace je vedení personální agendy, pracovněprávní vztahy, pracovní poměr, výpověď z pracovního poměru, kvalifikace a vzdělávání pracovníků, práce z domova, kolektivní vyjednávání, odměňování za práci, ochrana osobních údajů, etický kodex a další témata pro nejen vedoucí pracovníky knihoven. - 1. vydání - ISBN: 978-80-7050-772-8 (brožováno)

Právo

30167

Michal Bobek, Petr Bříza, Pavlína Hubková

Vnitrostátní aplikace práva Evropské unie

V Praze : C.H. Beck, 2022, xxiii, 570 stran

Rozbor základních principů vnitrostátního působení unijního práva a jejich promítnutí do českého právního prostředí v kapitolách: Aplikační rámec unijního práva; Přednost (specifikace principu, zásady); Přednost práva EU z pohledu českého Ústavního soudu: ústavní zakotvení členství ČR v EU; Přímý účinek - základy; Přímý účinek jednotlivých typů aktů práva EU; Nepřímý účinek; Odpovědnost za škodu způsobenou porušením práva EU; Institucionální a procesní rámec uplatňování unijního práva orgánů členského státu; Ochrana základních práv v právu EU. - 2. vydání - Seznam citované judikatury. - ISBN: 978-80-7400-896-2 (vázáno)

Úplné znění zákonů (ÚZ)

30140/1535

Energetika : zásadní změny od roku 2023 : redakční uzávěrka 13. 2. 2023

30140/1537

Exekuční řád. Veřejné dražby : redakční uzávěrka 20. 2. 2023

30140/1536

Odměňování zaměstnanců ve veřejných službách a správě : redakční uzávěrka 20. 2. 2023

30140/1533

Spotřební daně. Líh. Energetické daně : redakční uzávěrka 13. 2. 2023

30140/1531

Stavební zákon a další předpisy : redakční uzávěrka 6. 2. 2023

Účetnictví

30156

IFRS Foundation

Exposure draft : third edition of the IFRS for SMEs accounting standard :**Zveřejněný návrh : třetí vydání účetního standardu IFRS pro malé a střední podniky :**

London : International Accounting Standards Board, September 2022, 359 stran

IASB zveřejnila návrhy na aktualizaci účetního standardu IFRS pro malé a střední podniky, aby zohlednila zlepšení, která byla provedena v plných účetních standardech IFRS, a zároveň zachovala jednoduchost standardu. Navrhované změny odrážejí zlepšení vyplývající z Koncepčního rámce účetního výkaznictví vydaného v roce 2018; zjednodušené požadavky vycházející z IFRS 13 Oceňování reálnou hodnotou a z IFRS 15 Výnosy ze smluv se zákazníky. Rovněž zahrnují nové požadavky v účetních standardech IFRS a další zlepšení oproti druhému vydání účetního standardu IFRS pro malé a střední podniky z roku 2015. Návrhy reagují na zpětnou vazbu od zúčastněných stran na žádost o informace, která byla zveřejněna v roce 2020, a na doporučení skupiny pro implementaci IFRS pro malé a střední podniky. - Odůvodnění závěrů a vzorové účetní závěrky ke zveřejněnému návrhu viz sig. 30157. - ISBN: 978-1-914113-67-3 (brožováno)

30157

IFRS Foundation

Exposure draft : third edition of the IFRS for SMEs accounting standard :**Zveřejněný návrh : třetí vydání účetního standardu IFRS pro malé a střední podniky**

London : International Accounting Standards Board, September 2022, 89 stran

IASB zveřejnila návrhy na aktualizaci účetního standardu IFRS pro malé a střední podniky, aby zohlednila zlepšení, která byla provedena v plných účetních standardech IFRS, a zároveň zachovala jednoduchost standardu. Navrhované změny odrážejí zlepšení vyplývající z Koncepčního rámce

účetního výkaznictví vydaného v roce 2018; zjednodušené požadavky vycházející z IFRS 13 Oceňování reálnou hodnotou a z IFRS 15 Výnosy ze smluv se zákazníky. Rovněž zahrnují nové požadavky v účetních standardech IFRS a další zlepšení oproti druhému vydání účetního standardu IFRS pro malé a střední podniky z roku 2015. Návrhy reagují na zpětnou vazbu od zúčastněných stran na žádost o informace, která byla zveřejněna v roce 2020, a na doporučení skupiny pro implementaci IFRS pro malé a střední podniky. Tato část návrhu obsahuje odůvodnění závěrů a vzorové účetní závěrky. - Zveřejněný návrh viz sig. 30156. - ISBN: 978-1-914113-68-0 (brožováno)

30158

IFRS Foundation

Initial application of IFRS 17 and IFRS 9 – Comparative information : amendments to IFRS 17
Prvotní aplikace IFRS 17 a IFRS 9 – Srovnávací informace : změny standardu IFRS 17

London : International Accounting Standards Board, December 2021, 11 stran

V prosinci 2021 vydala Rada pro mezinárodní účetní standardy (IASB) Prvotní aplikaci IFRS 17 a IFRS 9 – Srovnávací informace (novela IFRS 17). Novela představuje přechodnou možnost týkající se srovnávacích informací o finančních aktivech prezentovaných při prvotní aplikaci IFRS 17. Cílem novely je pomoci účetním jednotkám vyhnout se dočasným účetním nesouladům mezi finančními aktivy a závazky z pojistných smluv, a zlepšit tak užitečnost srovnávacích informací pro uživatele účetní závěrky. IFRS 17, který zahrnuje změny, je účinný pro roční účetní období začínající 1. ledna 2023 nebo později. - ISBN: 978-1-914113-56-7 (brožováno)

30177

Jaroslava Svobodová

Účtová osnova, české účetní standardy : pro některé vybrané jednotky : 388 postupů účtování

Olomouc : ANAG, 2023, 639 stran : tabulky

Úplná znění předpisů v oblasti účetnictví vybraných účetních jednotek (územní samosprávné celky, dobrovolné svazky obcí, příspěvkové organizace, státní fondy podle rozpočtových pravidel, organizační složky státu) a jejich úpravy provedené v letech 2020 až 2022 a od 1. 1. 2023. Specifika ve vedení těchto účetních jednotek. Komentované znění vyhlášky č. 410/2009 Sb., vyhlášky č. 383/2009 Sb. a Českých účetních standardů č. 701 až č. 710 pro některé vybrané účetní jednotky s mnoha názornými příklady postupů účtování. - Znění zák. č. 563/1991 Sb., o účetnictví. - ISBN: 978-80-7554-386-8 (brožováno)

Veřejná správa

30176

Josef Vilášek, Jan Fus

Krizové řízení v ČR na počátku 21. století

Praha : Karolinum, 2022, 268 stran : ilustrace

Legislativní ukotvení oblasti krizového řízení v ČR, její současný stav a další záměry jejího zdokonalování na počátku 21. století. Publikace obsahuje kapitoly: Bezpečnostní politika ČR; Vliv terorismu na krizové řízení ČR; Řešení nevojenských krizových situací; Hospodářská opatření pro krizové stavy; Přístup k řešení mimořádných událostí; Krizové plánování; Pojetí ochrany obyvatelstva; Vliv NATO a EU na krizové řízení v ČR; Financování krizových stavů a obnovy území v ČR (legislativa, rozpočtový proces, finanční nástroje). - Druhé, upravené vydání - ISBN: 978-80-246-5498-0

Ostatní

30178

Jana Čechurová

Alois Rašín : dramatický život českého politika

V Brně : CPRESS, 2023, 231 stran : ilustrace, portréty, faksimile

Biografie jednoho z hlavních tvůrců československého státu, politika a prvního československého ministra financí. Publikace je zaměřena především na posledních deset let jeho života. - 2. vydání, v Albatrosu Media vydání 1. - ISBN: 978-80-264-4609-5

30180

Vaclav Smil ; přeložil Ivo Magera

Jak svět doopravdy funguje

Praha : Kniha Zlín 2023, 398 stran

Lidstvo ještě nikdy ve své historii nemělo k dispozici tolik informací, přesto si jen málokdo uvědomuje základní fungování současného světa. Dvě výrazné příčiny tohoto nedostatku chápání jsou podle autora urbanizace a mechanizace vyspělé společnosti. Aby lidé mohli začít řešit problémy planety a existenční nezbytnosti, musejí nejdříve pochopit základní fakta. Oceňovaný vědec V. Smil srozumitelně popisuje a objasňuje složité procesy. Zabývá se sedmi základními principy moderní společnosti, počínaje energiemi přes produkce potravin a materiály vytvořené lidskou vynalézavostí (čpavek, ocel, beton a plasty). Dále se zaměřuje na globalizaci, realistický rámec pro zhodnocení rizik, existenční potřeby lidstva (kyslík, voda a potrava) a na postupující změnu životního prostředí a výzvy čekající v budoucnosti (katastrofické a technooptimistické postoje). - Vydání první - Přeloženo z angličtiny. - ISBN: 978-80-7662-459-7

30179

Philipp Ther ; překlad Zuzana Schwarzová

Jiný konec dějin : eseje o velké transformaci po roce 1989

Praha : Karolinum, 2022, 238 stran

Eseje o politickém a hospodářském vývoji v USA a evropských zemích od roku 1989 do současnosti. Po roce 1989 se zdálo, že demokratizace a budování tržní ekonomiky (tzv. postkomunistická transformace) v těchto zemích převládla. V současnosti ovšem mezinárodní situace působí poněkud jinak. Ústřední autorovo téma zní, jak se stalo, že Západ po vítězné studené válce přišel ve stále se zhušťujícím sledu krizí o svou vůdčí globální pozici a vývoj ukázal deficity liberální demokracie. Oceňovaný historik P. Ther se esejistickou formou věnuje otázce, odkud to celé pramení. Opírá se o přelomové dílo K. Polanyiho o velké transformaci a tematicky pokrývá vývoj v USA od dob B. Clintona po konec úřadu D. Trumpa, německou cestu transformace po znovusjednocení nebo například důvod, proč se státy jako Rusko a Turecko vzdálily Evropě. Autor se také vyjadřuje k době pandemie covidu a ruské válce na Ukrajině v roce 2022. - První české vydání - ISBN: 978-80-246-5402-7

30173

Jan Přeučil, Karel Voříšek

Nebát se mluvit

Brno : BizBooks, 2023, 199 stran : fotografie

Autoři spojili herecké a moderátorské umění a společně připravili knihu pro ty, kteří se chtějí zdokonalit v mluvení a přesvědčivosti před lidmi. Praktické řečnické triky ukazují nejen na sobě, ale i na kamarádech z oboru. S otevřeností přiznávají svoje chyby a omyly, ze kterých se poučili. Odhalují, co jim pomáhá v rétorice a co by si měli zájemci vyzkoušet ve své praxi. - Jak vystupovat před lidmi bez trémy a obav (podnázev na deskách). - ISBN: 978-80-265-1120-5 (vázáno)

30174

Tomáš Etzler

Novinářem v Číně : co jsem to proboha udělal?

V Praze : Vyšehrad, 2022, 431 stran : barevné ilustrace, portréty

Autobiografická kniha mapuje desetiletí, které strávil novinář a reportér Tomáš Etzler v Asii. Autor pracoval sedm let jako zpravodaj České televize v Číně a tři roky působil jako novinář na volné noze v Hongkongu. Pracoval také pro zpravodajský gigant CNN. Takže nabízí i jedinečné srovnání práce v obou institucích. V publikaci předkládá svědectví o každodenním životě tamějších obyčejných lidí v komunistické zemi (podmínky na venkově, dělnické profese aj.). Zároveň se nebojí psát o událostech, které se čínské autority snaží před světovou veřejností skrývat. Poutavě napsaná kniha pomáhá pochopit výzvy, se kterými totalitární Čína konfrontuje celý svět. - Vydání druhé - ISBN: 978-80-7601-583-8 (vázáno)

Odbor Provoz ICT Oddělení Informační podpora a knihovna

Výpůjční doba knihovny

Pondělí a středa:

9:00 - 12:00

13:00 - 16:00

(v červenci a v srpnu do 15:00)

Úterý a pátek:

9:00 - 12:00

13:00 - 15:00

Čtvrtek:

9:00 - 12:00

Z toho pro veřejnost:

Pondělí a středa:

9:00 - 12:00

13:00 - 16:00

(v červenci a v srpnu do 15:00)

tel.:

257042588

e-mail:

knihovna@mfcz.cz

Informace pro veřejnost:

<http://www.mfcz.cz/cs/o-ministerstvu/sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/zakladni-informace>

Intranet:

<http://knihovna.mfcz.cz/oknihovne.php>

International VAT monitor Finanz-Rundschau Der Betrieb Bulletin for international taxation Bankovnictví The Economist Finansy Soudní rozhledy
daňová a hospodářská kartotéka Monatsbericht des BMF Hospodářské noviny Poradce veřejné správy Daně a právo v praxi EKO Politická ekonomie pa
Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik Clo-douane European taxation Euro The Financial regulator Ekonomická revue Prague economic pa
WirtschaftsWoche Umsatzsteuer-Rundschau Daňový expert Kapitál Praktický poradce v daňových otázkách Deutsche Bundesbank - Monatsbericht Obo
Wirtschaft und Statistik Voprosy ekonomiki Geldpolitik & Wirtschaft Ekonom Financial Times Právnický CEE Quarterly Pojistné rozp
Auszüge aus Presseartikeln Nationaler pojištění Bundesgesetzblatt Statistiken - Daten & Analysen Ekonomické rozhledy Handelsblatt Biate
The International economy Acta Oeconomica Pragensia Finance a úvěr FinanzArchiv Conjoncture Financní, daňový a účetní bulletin Obo
Právnický Rundschau Právnický rádce Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále Journal of financial crime Finanzmarktstabilitätsbericht Journal of mone